د قرآن پلوشې

د یوسف سوره

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پلورل شوی صحرایي زلمی!

څنګه له زندانه قصر ته ورسېدو

او د نړۍ تر ټولو د ستر او متمدن ملك پاچا شو؟

راشئ د یوسف له سوري ئې زده کړو!

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

سریزه

که تاریخي پېښو ته په عامیانه سترګه وکتل شي نو دا ګمان په انسان کي راولاړوي چي اقتدار به تل په واکمني طبقې کي له یوه نه بل ته انتقالېږي او له واکمنانو به د دوی اولاد ته په میراث پاته کېږي، دا ورته ګران او حتی محال برېښي چي په لاندي طبقې کي چا ته اقتدار په لاس ورشي، د عامیانه ذهن خاوندان دا د تاریخ پرېکنده حکم ګڼي چي واکمنه طبقه به تل حکومت کوي او محکومه طیقه به تل د دوی واکمنۍ ته غاړه ږدي، د پیغمبرانو علیهم السلام او د مصلح دعوتګرانو او انقلابیونو یوه لویه ستونزه تل دا وه چي څنګه خلك په دې قانع کړي چي دا یو غلط ذهنیت دی، دا ذهنیت د ټولني روان وضعیت په دوی کي راپیدا کړی، دوی کولی شي دا حالت بدل کړي، د ظالمو واکمنانو تخت او تاج رانسکور کړي او اقتدار ئې پای ته ورسوي، عام ولس یوازي په استدلال سره په دې خبري نه شو قانع کولی چي په دوی کي د دې حالت د بدلولو او د یوه انقلاب راوستو توان شته، که دوی همت وکړي، ملا وتړي، د ظلم په خلاف پاڅي نو الله تعالی به ئې مرسته کوی، په دې وینا د باور کولو لپاره باید داسي تاریخي واقعیتونه د دوی مخي ته کېښودل شي چي دا حقیقت ثابتوي، دلته ده چي په مخکنیو تاریخي پېښو د استناد ضرورت مخي ته راځي او همدا سبب دئ چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرآن د تېرو امتونو قصې زموږ مخې ته ږدي، قرآن د همدې لپاره د یوسف علیه السلام او موسی علیه السلام قصه په ډېر تفصیل سره رااخلي او په ترڅ کې ئې همدا حقیقت موږ ته ثابتوي، موږ ته وایي: وګورئ څنګه یو پلورل شوی صحرایي زلمی له زندانه قصر ته ورسېدو او د نړۍ تر ټولو د ستر او متمدن ملك پاچا شو؟ وګورئ د فرعون د غلامانو له ډلې نه څنګه یو فراري زلمی په دې موفق شو چې مظلومان د ظالمانو په ضد متحد او پاڅون ته چمتو کړي، برې ته ورسېږي او فرعون او لښکرې ئې د سیند په څپو کې غرق شي؟!!

د یوسف سوره په مکه مکرمه کې هغه وخت نازله شوې چې پیغمبر علیه السلام د قریشو له سخت مخالفت سره مخامخ وو، د دغو مخالفتونو لاربنوونه د قریشو هغو مذهبي او قومي مشرانو کوله چې پیغمبر علیه السلام او د هغه دعوت ئې د خپل زعامت لپاره ستر ګواښ بالو، هغوی د رسول الله صلی الله علیه وسلم د فکري او اخلاقي عظمت په وړاندې ځان وړوکی احساساوو او داسې ئې انګېرله چې د ده سپېڅلی شخصیت، لوړ اخلاق، اوچت افکار، عدالت غوښتنه، د مظلومانو ملګرتیا او له ظلم، فساد او بې عدالتۍ سره ئې نه پخلا کېدونکې مبارزه به د دې سبب شي چې د قریشو مذهبي او قبیلوي زعما او مشران له زعامته خلع شي او ټول خلك به پیغمبر علیه السلام د زعیم او مشر په توګه غوره کړي، د همدې لپاره ئې د پیغمبر علیه السلام په ضد مخالفتونو ته لمن وهله او د لازیاتولو لپاره ئې هلې ځلې کولې

دغو مخالفتونو هغه وخت زور واخیست چې د قریشو مشرانو ولیدل چې د قوم ځوانان او د ټولنې صالح او نېك شخصیتونه د پیغمبرعلیه السلام دعوت ته په پراخه پیمانه لبیك وایي، د غورځنګ لمنه په چټکۍ سره پراختیا مومي او د مؤمنو ځوانانو ګواښل، تعذیب او فشار هم د دغه دعوت د مخ په زیاتېدونکې خپرېدو مخه نه شي نیولی، له همدې امله د دوی یوې ډلې هڅه کوله چې رسول الله صلي الله علیه وسلم له مکې نه تبعید کړي، بله ډله ئې د ده په وژلو پسې وه او نورو د ده په بندي کولو ټینګار کاوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې مبارکې سورې کې د انسان څو اساسي پوښتنو ته ځواب ویل شوی:

- په فکري او سیاسي مبارزاتو کې وروستۍ بریا د چا په برخه کېږي؟ هغه چې په وسلو سمبال وي، تر خپل حریف او رقیب ئې مادي او مالي امکانات زیات او وسایل ئې مخکې تللي؟ او که هغه چې له فکري او اخلاقي پلوه پر خپل حریف برلاسی وي؟
- آیا صالح او نېك شخصیتونه به هیڅکله له کړاوونو سره نه مخامخ کېږي، تل او د ژوند په هر پړاو کې به بریالي وي؟ د دوی ملګري او د دوی په لار تلونکي به هم له ستونزو سره نه مخامخ کېږي، څوك به ئې مخالفت نه کوي، د دوی د دښمنۍ لپاره به ملا نه تړي؟ او که څوك د دوی دښمنۍ ته ملا وتړي نو تل به ناکام او نامراده وي؟
- آیا له کړاوونو، ستونزو او آزمېښتونو سره مخامخېدل د یوه شخصیت یا یوې ډلې د اشتباهاتو، غلطیو، تېروتنو او ناسموالي نښه وګڼو؟ او داسې وانګېرو چې د الله تعالی له لوري په عذاب اخته شوي، د خپلو ګناهونو سزا ورکړې شوې او د الله تعالی له تأیید او حمایت نه محروم شوي؟
- که داسې نه وي نو له مصیبتونو سره د دوی د مخامخېدو لپاره څه توجیه لرو؟ آیا دا یو طبیعي بهیر دئ؟ د الله تعالی سنت داسې دئ چې هم نېکان له آزمېښتونو سره مخامخ کوي او هم بدان؟ آیا د چا لپاره ستونزې او کړاوونه د بدو عملونو سزا وي او چا ته د درجو د لوړولو، کمال ته د رسولو او د فکري او عملي ودې ورکولو ذریعه؟

دې پوښتنو ته د سم او دقیق ځواب نه موندل او په دې اړه ناسم او غلط قضاوت د دې باعث شي چې انسان د پېښنو په اړه په خپلو قضاوتونو کې اشتباه وکړي، غلط دریځ غوره کړي، ناکام ته د کامیاب په سترګه او بریالي ته د نامراد په سترګه وګوري!!

دا یوازې قرآن نه دئ چې دې اساسي پوښتنو ته ئې دقیق او علمي ځوابونه ورکړي، بایبل د نړیوالو بل ستر مذهبي کتاب هم د دې هڅه کړې چې دغو پوښتنو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ځواب ووايي، خو داسې ناقص ځواب چې خپل هيڅ مخاطب نه شي قانع کولی، بايبل د ايوب عليه السلام د قصې په ترڅ کې دې پوښتنو ته د ځواب ويلو هڅه کړې، خو ناکامه هڅه. که څه هم په بايبل کې تر ټولو غوره برخه چې په ويلو ارزي همدا د ايوب عليه السلام قصه ده. بايبل د يوسف عليه السلام قصه هم په ډېر تفصيل سره رااخيستې، خو داسې لکه څوك چې د يوه قوم شجره بيانوي، يا د پېښنو تاريخ ليکي، نه مخاطب ته کوم پند او نصيحت په کې نغښتی. نه د ادب مينه وال خوند ترې اخلي او نه د عقل او پوهې خاوندانو زړه ته لار مومي، خو په مقابل کې ئې قرآن له يوې خوا د بايبل غلطې تاريخي خبرې تصحيح کوي، د پېښنو حقيقي انځور وړاندې کوي، له بلې خوا دا قصه د څو ډېرو اساسي او مهمو پوښتنو په ځواب کې وړاندې کوي او د قصې په هرې برخې کې يوې پوښتنې ته ځواب وايي او د يوه ستر حقيقت تاريخي بېلگه زموږ مخې تهږدي. له يله پلوه ئې بيان هومره جالب او زړه راښکونکی چې په يو ځل اورېدو سره د انسان د زړه تل ته رسي او په حافظې کې ځای نيسي، د قصو په اړه د بايبل او قرآن تر منځ نه يوازې له دې پلوه ژور توپيرونه شته چې د قرآن وينا، د بيان اسلوب، الفاظ او جوړښت ئې ډېر دقيق، خوندور او اغېزناك دي، هر لفظ ئې په ډېر دقت سره غوره شوی او په خپل مناسب او ښايسته ځای کې کارول شوی او هر يو خاص مطلب افاده کوي، خو د بايبل داسې چې يوه برخه ئې د بلې برخې متناقض. الفاظ او د جملو ترکيب ئې له رکاکتونو ډك. نه ئې عقلمن انسان منلی شي او نه د ادبي سليقې خاوند ترې خوند اخيستی شي. بلکي له دې پلوه به هم د دواړو ترمنځ ژور توپير وگورئ چې د قرآن قصې ځانگړې موخې او اهداف تعقيبوي، هره قصه د يوه ستر مطلب د ښه توضيح لپاره وړاندې کوي، په هرې قصې کې لارښووني او درسونه لري، خو د بايبل قصې فقط قصې او شجرې دي، د يوسف عليه السلام قصه ئې يوه ښه بېلگه ده. دا قصه په قرآن کې په دومره ښايسته او خوندورې بڼې کې راغلې چې د قرآن هر مينه وال ئې په ډېرې آسانۍ سره حفظ کولی شي، په عربي هېوادونو کې خو وضعيت داسې دئ چې اکثر امامان په دې خاطر په لمانځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې د دې سورې له قرائته ډډه کوي چې که احیاناً په کې غلط شي نو له ډېرو خواوو به فتحه ورکول کېږي. په همدغې خوندورې او آساني سورې کې د الله د لارې مجاهدینو ته هومره ژورې او پراخې توصیې او لارښووني شوې چې هر مجاهد ته ئې یادول ضروري برېښي.

دا هم د قرآن یو ستر اعجاز دئ چې د نزول له نېټې تر ننه په ملیونهاوو خلکو هغه حفظ کړی، تاسو به په ټولې نړۍ او ټول بشري تاریخ کې هیڅ داسې مذهبي او غیر مذهبي، د شعر یا د نثر کوم کتاب ونه مومئ چې د قرآن په اندازه حافظان ولري!! د بایبل له منونکو پوښتنه کوو: دا ولې تاسو په خپل اوږده تاریخ کې د بایبل محدود شمېر حافظان هم نه لرئ؟!! ځواب ئې څرګند دئ؛ انسان هغه کلام ژر حفظ کولی شي چې د زړه دړه ئې ورته پرانیستلې شي، له عقل سره ئې اړخ ولګوي، محتوی ئې لوړه او د الفاظو ترکیب ئې خوندور وي، باور وکړئ چې ما په ټول بایبل کې یوازې د داؤد مزامیر داسې وموندل چې څه نا څه د انسان د زړه دروازه ورته خلاصه شي او په هغه کې معنوي او ادبي خوند او ښکلا احساس کړي، له دغو څو پاڼو پرته نور په ټول بایبل کې ځوك دا خوند او ښکلا نه شي موندلی.

د نړۍ د یوه داسې ستر او متمدن ملك پاچایي چې سیال ئې نه درلود، د یوه داسې صحرایي زلمي په لاس کې پرېوتل چې خپلو ورونړو په څا کې وغورځاوو، د یوه مریي په توګه په لږه بیه خرڅ شو، د پاك لمنۍ په جرم زندان ته ولاړ او نږدې لس کاله ئې د زندان په تورو خونو کې تېر کړل، له هر چا سره دا پوښتنه راولاړوي چې آیا دا یو تصادف وو؟ او که د الله تعالی یو ثابت او نه بدلېدونکی سنت؟ ځوك چې په خدای او په دنیا او آخرت کې په الهي مکافات او مجازات باور لري نه داسې پېښنو ته د یوه تصادف په سترګه ګوري او نه د نړۍ نورو پېښنو او حوادثو ته، که دا په عالم کې طبیعي پېښې دي او که د انسان په ژوند کې لوړې ژورې، که دا د ښه او نېك انسان له ستونزو او کړاوونو سره مخامخېدل دي او که د شریر او بد انسان سوکاله، مرفه او آرام ژوند، که دا د مستحق ماتې ده او که د

(c) ketabton.com: The Digital Library

نامستحق بریا ، خو هغه چې په الله تعالی باور لري او هغه د عالم او د عالم د ټولو پېښو پالونکی او سمبالوونکی ګڼي، د پېښو په اړه نه داسي باور ساتلی شي او نه داسي قضاوت کولی شي، هغه د ښه، نېك عمله او صالح انسان د مكافات او د بد عمله او طالح انسان د مجازات کېدو لپاره خو مضبوط دلیل لري او دا د عادل الله تعالی له لوري مكافات او مجازات ګڼي او همدا د الله تعالی د شته والي په اړه د دلیل په توګه وړاندي کوي، خو د دې عكس حالت او هلته چي نېکان له کړاوونو سره مخامخ وي، زندانونو ته ځي، له هېواده شړل کېږي او پر له پسې ستونزي ګالي او مفسدین او ظالمان د اقتدار پر ګدۍ ناست او مرفه او سوکاله ژوند لري، ناچار باید د دې لپاره د منلو وړ توجیه وړاندي کړي چي هم خپل تشویشونه او اندېښنې رفعه کړي او هم د مخالفینو پوښتنو ته ځواب ووایي.

د پیغمبرانو علیهم السلام په شمول د ټولو مصلحینو په اړه د دوی مخالفینو ویلي چي که دوی په حقه وی نو د ولس له مخالفت سره به نه مخامخ کېدل او په هر ګام کي به له کړاوونو او ستونزو سره لاس او ګرېوان نه ول، هغو خلکو چي د پیغمبر علیه السلام او د ده له دعوت سره مخالفت ته ئي ملا تړلې وه، خپل ټول وسایل او امكانات ئې د دې الهي نهضت د مقابلې لپاره کارول او د پیغمبر علیه السلام یاران ئې د مكې په مباركې وادي، دا د الله د کور حرم کې، ترشدید تعذیب لاندي نیولي وو، ویل به ئي: په دې خبري څنګه باور وکړو چي محمدعلیه السلام د خدای پیغمبر دئ، د ټولو ملائكو مطاع جبرئیل د الله له لوري ده ته د الهي وحي قاصد دئ، دا ادعا کوي چي لار ئې حقه او الله ئې مل دئ!! په داسي حال کي چي دی او یاران ئې له دغو سختو کړاوونو او ستونزو سره مخامخ دي، په هرګام کي مصیبتونه او ابتلاءات ورته منتظر، تعذیب کېږي، له ملك نه شړل کېږي او وژل کېږي!! دا ولې د ده خدای د ده مرسته نه کوي؟ ولې ملائكي د ده مرستي ته نه راځي؟ ولې د ده مخالفین د الله په عذاب نه اخته کېږي؟ قرآن د یوسف په سورې کي دې پوښتنو ته ځواب ورکوي او وايي: له کړاوونو او ستونزو سره مخامخېدل یو داسي الهي سنت دئ چي پیغمبران هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسره مخامخ شوي. الله تعالی انسان داسي پيدا کړی چي خامخا به د راز راز محنتونو او مشقتونو له کړېڅونو نه تېرېږي، لوړې ژورې به گوري او کړاوونه به گالي، له مصيبتونو سره د چا د مخامخ کېدو معنی دا نه ده چي هغه د الله له تأييد نه محروم او لاره ئې ناسمه ده!! تاسو سخته اشتباه کړې چي دا انگېرنه مو د خپلو قضاوتونو لپاره ملاك او معيار گرځولی، مگر يوسف عليه السلام هم د خپلو ورونړو په وړاندي او هم د عزيز مصر او د ده د مېرمني په وړاندي په حقه نه وو؟ آيا خپلو جفاکارو ورونړو په دې خاطر په کوهي کي وانه چاوو چي پر پلار گران وو؟ مگر د مصر واکمنانو د پاك لمنی په جرم زنداني نه کړ؟ خو پايله څه وه؟ د ده او د ده د ورونړو؟ آيا دغه مظلوم انسان، دا پلورل شوی، صحرايي زلمی! د زندان له تورې خوني د پاچايی قصر ته ونه ورسېدو او د نړۍ د هغه مهال ترټولو د ستر او متمدن ملك پاچا نه شو؟

د هر انسان د ژوند بهير ته پام وکړئ، د هرچا ژوند له لوړو ژورو ډك، کمزوری، ضعيف او محتاج دنيا ته راشي، بل ته په هرڅه کي اړ، لاس پښې وهي، له يوه نه بل اړخ ته نه شي اوښتی، بل څوك بايد د ده مرسته وکړي، خپله غذا په اوښکو، ژړا او چيغو ترلاسه کوي، چي له ځمکي د پورته کېدو شي نو هرگام په ډېر زحمت پورته کوي، په هر قدم کي پر مخ لوېږي، له راز راز بيماريو سره د دوامدارې مقابلې لړۍ ئې په مخ کې، دردونه او رنځونه، تر څو ځوان شي، د ژوند بهير ئې نوی پړاو پيل کړي او ستونزي ئې نوې بڼه او پېچلي ابعاد ، له يوې نزاع لا نه وي فارغ شوی چي په بلې سر شي، يو مشکل ئې لا نه وي حل چي له بل سره مخامخ شي، له يوې بيمارۍ روغ شي په بلې اخته، دغه دئ د انسان د ژوند حقيقي انځور، له ستونزو سره مخامخ کېدل ئې د ژوند طبيعي بهير، د الهي سننو مطابق او د ژوند لازمه. خدای جل شأنه انسان داسي نه دئ پيدا کړی چي تل به د گلانو د پاڼو په بستر خملي، الله د گلانو ترڅنگ اغزي پيدا کړي، د خندا تر څنگ ژړا ، د خوشحالۍ ترڅنگ غم، د سوکالۍ ترڅنگ ستونزي.

قرآن فرمايي چي الله تعالی د ځمکي اقتدار صالحانو ته سپاري نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګناهګارانو ته، که چېرې ګناهګاران اقتدار ترلاسه کړي نو دا د الله تعالی د مرضي خلاف حالت دئ، دا حالت د انسانانو د خپلو غلطو تصرفاتو او ګناهونو نتیجه ده، الله تعالی انسان آزاد او د اختیار خاوند پیدا کړی، ده له خپل اختیار نه غلطه استفاده کړې او دا حالت ئې راپیدا کړی، یوه د ظلم لار غوره کړې او بل ظلم ته تسلیم شوی، الله تعالی نه په دې راضي کېږي چې څوك ظلم وکړي او نه په دې چې څوك ظلم ته تسلیم شي او د ظالم ملګرتیا وکړي. الله تعالی په دې نه راضي کېږي چې څوك په مصیبتونو اخته شي، برعکس له مصیبتونو نه د انسان ژغورل خوښوي او خپلو صالح بندګانو ته امر کوي چې په مصیبتونو د اخته انسانانو مرسته وکړي، دوی ته فرمایي: وږې، تږې او لوڅ ته خوراك، څښاك او جامه ورکول داسي وګڼئ لکه چې ما ته مو راکړي وي، د مظلوم ملګرتیا داسي وشمېرئ لکه چې زما مرسته مو کړې وي، قاضي ته د عدالت کولو امر کوي، د ده بې عدالتي د دې لپاره نه ده چې خدای غواړي همداسي وشي، یوه مظلوم ته د ظالم قاضي په لاس سزا ورکړي او په دې سزا خوشحاله کېږي، ظالم قاضي د الله تعالی د حکم او رضا خلاف عمل کړی، له هغه اختیاره ئې غلطه استفاده کړې چې الله تعالی هغه ته د نورو انسانانو په څېر ورکړی، که له ظالم او مظلوم نه دا اختیار سلب شي بیا خو انسان د تیږې او ونې په څېر په یوه محکوم او مجبور مخلوق بدلېږي!! څوك چې د انسان د بدو کارونو په وجه په هغه خدای اعتراض کوي چې انسان ئې پیدا کړی!! او هغه ته ئې اختیار او د ښه او بد له منځه د یوه د غوره کولو واك ورکړی، هغه د سطحي نظر خاوند دئ، د قضیې یوه اړخ ته ئې کتلي او بل اړخ ئې له پامه غورځولی، دې ته ئې پام نه دئ کړی چې دا د انسان د هغه اختیار نتیجه ده چې په سبب ئې انسان ته پر ټولو مخلوقاتو شرف او غوره والی ورپه برخه شوی، د همدې اختیار په سبب هغه ترملائکو هم غوره ګڼل شوی. چا چې یو ډېر حساس کمپیوټر، داسي چې ببلګه ئې نه موندل کېږي او تر نورو زیات کارونه کولی شي، په دې موخه جوړ کړی چې د انسان کارونه ورته آسانه کړي، که اوس اتیا په سلو کي خلك له دې حساس کمپیوټر نه د نېکو مقاصدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره استفاده کوي او شل ئې د غلطو مقاصد لپاره کاروي، آيا سمه ده چې د کمپيوټر جوړوونکی ملامت کړو او د اعتراض وړ ئې وګڼو؟!!

کله چې د يوسف سوره نازلېده نو پيغمبر عليه السلام او د ده ياران او ملګري له داسې سختو ستونزو سره مخامخ ول چې له لرې کسانو پرته نه چا دا ګمان کولو چې دوی به مقاومت ته دوام ورکړی شي او پر خپلو زورورو دښمنانو به غالب شي او نه ئې دا جرأت کولو چې د دوی په څنګ کې ودرېږي او د هغو ملاماتوونکو کړاوونو زغملو ته چمتو شي چې دوی ورسره مخامخ ول.

د ابو لهب په څېر د رسول الله صلي الله عليه وسلم نږدې خپلوان هم د دې په ځای چې د ده ملګرتيا او ملاتړ وکړي، د ده د خورا بدو دښمنانو په کتار کې ودرېدل؛ د همدغو مخالفتونو او دښمنيو په طوفان کې د يوسف سوره نازلېږي او د يوسف عليه السلام د قصې په ترڅ کې له يوې خوا د ده مخالفينو ته وايي چې ستاسو برخليك به هم د يوسف عليه السلام د مخالفينو په څېر وي، هغوی هم د يوسف عليه السلام پرضد درخې او کينې لاره ونيوله او د هغه په حق کې ئې له هيڅ ډول ظلم او جفا نه ډډه ونه کړه، د هغه د وژلو او شړلو توطيه ئې جوړه کړه، کوهي ته ئې واچاوو، پرې ئې ښود چې د مريي په شان په لرې بيه وپلورل شي، زندان ته ئې کش کړ او پرله پسې کلونه ئې په زندان کې وساتو؛ مګر په دې بريالي نه شول چې الهي مقدرات بدل کړي او هغه مقام ته د يوسف عليه السلام د رسېدو مخه ونيسي چې له ده سره وړ وو.

د يوسف سوره هغه وخت ښه جاجولای شو او د هر آيت په مفهوم او د مضامينو په پراخو ابعادو ئې هغه وخت ښه پوهېدلی شو چې د دې سورې د نزول په وخت کې د مکې حاکمه فضا او هغه پيغام چې د غوږځنګ موافقينو او مخالفينو د دې سورې له هر آيت نه اخيستلی، په نظر کې ولرو.

دا مبارکه سوره د هغو کسانو پوښتنو ته دقيق ځوابونه ورکوي چې غواړي پوه شي له مصلح او زړه سواندو دعوتګرانو سره د شديد مخالفت وجه څه وي؟ څوك ئې مخالفت کوي او ولې؟ او د دې مخالفت پايله به څه وي؟ هغه چې غواړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوه شي صالح قيادتونه کوم او مواصفات ئې څه دي او د ناصالح سياسي او اجتماعي زعامتونو ځانګړتياوې کومي دي؟ د دې مبارکې سورې په ترڅ کي د جاهلي ټولني د سياسي او اجتماعي زعامت اخلاقي ځانګړتياوې په ډېره دقيقه او حکيمانه توګه انځور شوې، خدای خبر چي د قريشو مفسد مشران به د دې سورې په اورېدو سره څومره غصه شوي وي؟ دوی ته د دې سورې په هغې برخي کي چي د عزيز مصر او د مصر د نورو مشرانو د کورنيو اخلاقي حالت په کي انځور شوی، د خپلو کورنيو بد حالت ترسترګو کېدو او له همدې سورې نه پيغمبر عليه السلام دا درس اخيستی وو چي کله د يوه سرلوړي فاتح په توګه مکې ته داخل شو، ټول قريش د ده د سختو کينه کښو دښمنانو په شمول د کعبې خوا ته راغونډ وو او دې ته منتظر چي وګوري پيغمبر عليه السلام به د دوی د تېرو دښمنيو څه سزا ورکوي، سرونه ئې له شرمه ټيټ او وېرې اخيستي، کله چي پيغمبر عليه السلام ترې پوښتنه وکړه: له ما څه انتظار لرئ؟ له عذر، خجالت، عجز او انکسار نه په ډک غږ ئې ځواب ورکړ: هماغه انتظار چي له يوه مهربان او کريم مشر وروره کېدی شي!! او هغه په ځواب کي ورته وويل: زما ځواب همغه دئ چي زما ورور يوسف عليه السلام خپلو ورونو ته ورکړی وو، اذهبوا و انتم الطلقاء: ځئ تاسو آزاد يئ!!

د دې سورې روښانه او مدلل آيتونه د هغو ډېرو کسانو پوښتنو ته دقيق ځوابونه ورکوي چي دسياسي ډلبنديو او رقابتونو په فضا کي ژوند کوي او د خلکو د قيادت او زعامت ترلاسه کولو لپاره د سياسي مشرانو او زعامتونو ترمنځ د ټکر او رقابتونو شاهد دي او غواړي چي د دې شخړو او رقابتونو لاملونه، محرکات، پايلي او عواقب وپېژني.

حکمتيار

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

راشئ چې د يوسف له سورې ئې زده کړو!

د سورې معرفي:

د يوسف سوره ۱۱۱ آيتونه لري چې د سريزي له دريو او د سورې د تتمې له اتو آيتونو پرته نور ټول ئې د يوسف عليه السلام هغې قصې ته ځانگړي شوي چې له بې شمېره ژورو لارښوونو او پراخو او اغېزناکو عبرتونو ډکه ده، د سر او پای آيتونه هم د قصې لپاره د مقدمې او تتمې حيثيت لري، ټول آيتونه ئې د لومړيو دوو آيتونو په څېر يا (مبين) ته په ورته صيغو پای ته رسېدلي او يا (تعقلون) ته په ورته صيغو، خو دې ته مو پام وي چې په (ن) او (م) پای ته رسېدلې ورته صيغې د وزن له پلوه شبيه او يو شان گڼل کېږي، لکه (مبين) او (حکيم)، د همدې لپاره په ټول قرآن کي دا صيغې د هموزنو صيغو په توگه راوړل شوې، نه دېرشم او يو څلوېښتم آيتونه په داسي صيغو پای ته رسېدلی چي د غږ وزن ئې له دغو دواړو اوزانو سره توپير لري، يو ئې د (تستفتيان) بل ئې د قهار په صيغې پای ته رسېدلی. خو دا دواړه آيتونه داسي دي چي له ورپسې آيتونو سره تړلي دي او د وروستي آيت په پای کي بايد توقف وشي. همدا راز پنځه شپېتم او شپږشپېتم آيتونه په يسير او وکيل سره پای ته رسېدلي، چې د مبين هموزنه گڼل شوي.

لکه څرنگه چي دغه سوره په دريو تورو (ا. ل. ر) سره پيل شوې، همدا رنگه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې سورې محوري مضامين چي ټول آيتونه ئې پر مدار ځرخي، هم درې دي، په بل عبارت دا درې حروف دې ته اشاره کوي چي په دې سورې کي درې اساسي موضوعات څېړل شوي، که تاسو د سورې ټول مطالب په غور سره له نظره تېر کړئ نو ډېر ژر به متوجه شئ چي دلته د لاندي درېو مطالبو لپاره تاريخي بېلګي او مثالونه وړاندي شوي او د يوې ښکلې او زړه راښکونکې قصې په ترځ کي د مخاطب مخي ته ايښودل شوې:

الف: خدای پالونکي او د الله د لارې لاروي، حتماً له سختو آزمېښتونو او کړاوونو سره مخامخ کېږي، دا آزمېښتونه کله هومره سخت وي چي د پيغمبرانو عليهم السلام په څېر اولوالعزمه شخصيتونه هم د يأس او ناهيلۍ پړاو ته رسېږي او داسي انګېري چي د الهي حتمي مرستي او پر دښمن باندي د حتمي بري او برلاسي په اړه د دوی هيلي، انتظارات او باورونه بې ځايه وو، هسي ئې ګمان کړی وو چي د خپلي مبارزې د عاجل او حتمي بريا شاهد به وي او د دښمن ماتې به په خپلو سترګو وګوري. خو دا دئ له اوږدې مبارزې وروسته نه يوازي د دې انتظار د تحقق هيڅ نښې نه تر سترګو کېږي بلکي برعکس له داسي پرله پسې کړاوونو سره مخامخ يو چي ترې وتل محال برېښي!

ب:- خو د همدغو سختو آزمېښتونو په پای کي او هغه مهال چي دوی له خپلي حتمي بريا او پر دښمن له برلاسۍ ناهيلي او مأيوس شوي، ناڅاپه ئې الهي مرسته په برخه شوې، له کړاوونو ژغورل شوي او بري ته رسېدلي.

ج:- د شر او فساد هغه ځواکونه چي د پيغمبرانو د دعوت او بلني په وړاندي درېدلي له خدای پالونکو سره د پرله پسې ټکرونو په پای کي، د دوی د انګېرنو، انتظاراتو او باورونو په خلاف او ناڅاپي د الله تعالی له کلکي مواخذې سره مخامخ شوي او په شديد او دردوونکي الهي عذاب اخته شوي، نه خپلو پراخو وسايلو او امکاناتو له دې عذابه ژغورلي او نه خپلو پلويانو او مرستندويانو.

دا درې مهم مبحثونه د سورې له وروستي آيت نه مخکي په ايجاز او لنډيز سره داسي راغلي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

$RŽçÇ R ÛMèäš$_ (qçÉà2 %ô% Nåå& (pŽßr @ß"9$ § «øŸö$ #Œ) ÓĽm

ÇÈ ûüBÌóf Bß$Qö)ß$Çã $ZßÙ Š•ãŸr ã$±® B ÓÉãû

تر هغه چې پیغمبران نهیلي شول او گومان ئې وکړ چې کاذب (انتظار او هیلي) تېر ایستي دي، نابېره زموږ مرسته ئې په برخه شوې او هغه څوك ژغورل شوی چې موږ غوښتلي او زموږ عذاب به له مجرمانو نه دفعه نه کړی شي "په هیڅ ځواك او هیڅ تدبیر سره الهي عذاب له ظالمانو نه شي دفعه کیدی"

او د سورې په وروستي آیت کي راغلي:

قرآن چې کومي تاریخي قصې زموږ مخي ته ایښې دي، د تاریخ په لوړو ژورو کي د حق او باطل ترمنځ د تصادم او نښتو کومي پېښي ئې بیان کړې دي، په دې کي د عقل خاوندانو ته عبرتناك درسونه دي، دا د نورو کتابونو د هغو قصو په څېر مه گڼئ چې قصه خوښو له ځانه جوړې کړې، قرآن د تاریخ د ټولو دردمنو، زړه سواندو او صالحو بلونکو او دعوتگرانو او د دوی د رښتوني الهي دعوت تصدیق کوي، هر څه ئې په ډېر دقت او تفصیل سره بیان کړي، څوك چې د حق په لټه کي وي او پر حقایقو د ایمان راوړلو تلوسه او اراده لري، دا کتاب به ئې لارښود وي او د ده لپاره د الله تعالی د رحمت او پېرزوینې ډالۍ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

Ns3-è©$ŠÍ•ã $Rºäèè ¢»Yø′R& $RÎ ÇÈ ÈÍÎ3ø$É »GÅø$ M»f#ä 7ü •9#

7øÎ $Zøm#& $JÎ ÄÊ Á)ø$` ¡ôm& 7øã •È àR ßtø ÇÈ šc qè)É?

ÇÌÈ šú üÎÿ»óø$`Ü9 ¾ÏÎ7% `Ï MYà2 bÎr b#äöà)ø$# ‹»d

ا. ل. ر دا د دې روښانوونکي او ښکاره کتاب آیتونه دي.

موږ هغه د عربي قرآن په توګه نازل کړی (په عربي ژبه د لوستلو لپاره آسان کتاب)، ترڅو تاسو په ښه شان پرې پوه شئ.

او ستا په لور د دې قرآن په وحي سره، موږ ډېري غوره کیسې درته کوو، په داسي حال کي چي تر دې مخکي (د نورو په شان له هغو) بې خبره وې

د دې مبارکو آیتونو په اړه څو مهمو خبرو ته ستاسو پام رااړوم:

له اسلام نه مخکي (په جاهلي) ادبیاتو کي وینو چي ډېرو لیکوالانو خپلي لیکني په مقطعاتو تورو پیل کړې دي، په لیکنو کي دغه کړنلاره، د جاهلیت په زمانه کي مروج اومعمول دود وو او ټول پرې پوهېدل؛ (داسي لکه نن چي په انګلیسي او نورو ډېرو ژبو کي د کلماتو د سر توري د مخفف په توګه کاروي)، نو ځکه د قرآن د ځینو سورتونو په سر کي د دې تورو راتلل له هیچا سره کومه پوښتنه راولاړه نه کړه او په صحابه وو کي هیچا هم د دغو تورو په اړه له رسول

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله صلي الله علیه وسلم څخه پوښتنه ونه کړه، همدا وجه ده چې په دې اړه هیڅ روایت نه لرو، د وخت په تېرېدو سره دا لیك دود ورو ورو پرېښودل شوی او خبره هغه ځای ته رسېدلې چې خلك هغه رمز هېر کړي چې په دغو تورو سره افاده کېدو، د نوموړو تورو په باب د مفسرینو اختلافات له همدغه ځایه را پورته کېږي.

که چېري هغه سورتونه چې په دغه ډول حروفو پیل شوي په غور سره مطالعه کړئ، په واضحه توگه به درته څرگند شي چې نوموړي توري د سورې له محوري مضامینو سره خورا نږدې اړیکي لري: هغه سوره چې په یوه حرف پیل شوې، وینو چې د یوې مهمي او محوري موضوع په ارتباط ئې بحث کړی او که په دوه، درې یا له دې نه په زیاتو تورو پیل شوې، نو د هماغو تورو له شمیر سره سمي موضوعگاني په کې تر بحث او څېړني لاندي نیول شوې.

د دې سورې په دغو دریو لومړیو آیتونو کي د قرآن کریم شپږو مهمو صفتونو ته اشاره شوې:

الف_ قرآن "مبین" کتاب دئ، خپل مطالب په روښانه ډول وړاندي کوي؛ داسي چې په هغو کي اغماض، ابهام، پیچلتوب او کږکیچ له سره نشته او ټول آیتونه ئې روښانه او واضح دي، دا کتاب بیانوونکی او روښانوونکی دئ، پټ حقایق ښکاره کوي، د انسان له نظره پټي او تروږمې زاویې ورته روښانه کوي او هر هغه څه ورته بیانوي او حقیقت ئې ورته واضح کوي چې په هغه پوهېدل او د حقیقت درك کول ئې انسان ته ضروري دي.

ب_ دا کتاب د الله تعالی له لوري یو داسي پیغام دئ چې له آسمانه نازل شوی او زموږ مستوی ته چې د ځمکي اوسېدونکي یو رانښکته شوی، هغه حدته چې اخیستونکی او حامل ئې یو "امي" او لومړنی مخاطب ئې هم یو "امي قوم" وو، وگورئ چې د الله جلت عظمته لطف او عنایت څومره عام، لوی او پراخ دئ چې موږ ته ئې زموږ په خپله ژبه پیغام رالیږلی، د خلکو په ژبه، هغوی ئې په مروجو کلماتو او لغاتو مخاطب گرځولي، داسي پیغام چې ټولو ته د فهم وړ دئ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

روښانه او واضحه.

د تاسف خبره دا ده چې ځيني حرفوي دينداران، دا آسان، واضح او ټولو ته د فهم وړ قرآن پيچلى او ګران معرفي کوي، په داسي حال کي چي قرآن له "آسمانه" ځمکي ته راغلى دئ او لارښووني ئې د ځمکي پر مخ د انسانانو دچارو د تنظيم لپاره ځانګړې دي؛ مګر هغوى په خپلو پيچلو تعبيرونو او تفسيرونو سره، دغه کتاب له ځمکي نه آسمان ته پورته کوي، هغه ځاى ته چي د چا لاس ور ونه رسيږي او د پيغامونو پوهه او درك ئې هيڅا ته ممکن ونه برېښي.

ج_ د دې کتاب په نامه کي د "لوست او په لوستلو کي د آسانتيا" صفت پټ دئ، کولاى شئ چي د هغه ښکاره پيغامونه د هغه په روښانو الفاظو او کلماتو کي په ښه شان ولولئ او مفاهيم ئې درك کړئ، د هغه په الفاظو کي اغماض، پيچلتوب او تعقيد له سره نشته.

د_ د هغه قوم په ژبه نازل شوى دئ چي د دې کتاب لومړنى مخاطب وو؛ په عربي ژبه.

هـ_ قرآن د انسان عقل مخاطبوي، هغه ويښوي، فکر او تعقل ته ئې اړباسي، هيڅ داسي څيز چي د انسان له عقل نه پورته وي او يا ئې له عقل سره مغاير وي په کي نشته.

و- د قرآن قصې د پخوانيو خلکو کيسې (اساطير الاولين) مه ګڼئ، دا تر ټولو غوره قصې "احسن القصص" دي چي په هغو کي ستر حقايق، پراخ او ژور مفاهيم راغونډ شوي او د تاريخي پېښو په ترڅ کي د دغو حقايقو عملي بېلګي ننداريې ته ايښودل شوي او په دي سره مهمو فکري اساساتو ته عيني تجسم ورکړى شوى. دا قصې د خلکو په منځ کي د مروجو تاريخي قصو په شان مه ګڼئ؛ بلکي د غيب د نړۍ اسرار ئې وګڼئ، هغه اسرار چي يوازي د وحي له لاري پرې پوهېدى شو، عام خلك خو پر ځاى پرېږدئ حتى پيغمبران عليهم السلام هم د وحي له نزول نه مخکي له دې غيبي اسرارونه بې خبره وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

•J)ø$r § ôs9$$r $Y.ö. Ž³ã ‰n& M‹#u‘ ’Îoí M/'»¯ï ì‹Î/L{ tB#1ßqãA$%

7ïqz Î #?ã 8$ƒõâ ôÈ Ý Ÿ@àÿ? ŸÏ (#r߉‹ÅÒ»™ ’Í öN$u‘ A$% ÇÍÈ šú ïŸ‰É

ÇÎÈ Ñú üÎ7B A%ã Ç¡ $M9 `»Üøt±9$#b Î #%ø‹x 7 9 (rß‰‹Å Šù

۴- کله چې یوسف خپل پلار ته وویل: پلار جانه! یوولس ستوري او لمر او سپوږمۍ (مې په خوب کې) ځان ته د سجدې په حالت کې ولیدل.

۵- وئې ویل: زویکه! خپل خوب دې ورونو ته مه تېروه، داسې نه چې ستا په ضد کوم پټ تدبیر ونیسي، یقیناً چې شیطان د انسان ښکاره دښمن دئ.

دلته څو خبرې په پام کې ولرئ:

بایبل هم د یوسف علیه السلام قصه په ډېر تفصیل سره رااخیستې ده، په ځینو برخو کې ئې وینا قرآن ته ورته ده، خو هغه ئې د یوې بې محتوی او بې مقصده قصې په توګه وړاندې کړې، په داسې حال کې چې قرآن دا د یوې ډېرې عبرتناکې او روزونکې قصې په ضمن کې بیانوي او په هرې برخې کې ئې په لسهاوو درسونه مخاطب ته ورکوي، قرآن د دغې قصې په ترڅ کې د حق د لارې مبارزینو ته دا ډاډینه ورکوي چې الله تعالی د حقپالو مل او د دوی د بریا ذمه وار دئ. دا قصه په حقیقت کې د داسې چا حالت انځوروي چې د زندان له یوې تیارې خونې پاچایۍ ته رسېدلی، هغه څوك چې خپلو ورونو ورسره مخالفت ته ملاوتړله، په کوهي کې ئې واچاوو، د یوه غلام په توګه په ارزانه بیه خرڅ شو، د پاك لمنۍ په جرم زندان ته ولاړ ... خو لا څو کاله نه وو تېر شوي چې له همدې زندانه قصر ته ورسېدو او د هغه وخت تر ټولو د ستر هېواد د پاچایۍ پر تخت کښېناستو!! په دې قصې کې د دې حقیقت لپاره تاریخي بېلګې وړاندې شوې چې د باطل په مقابل کې حق، د دروغو، چل او دوکې په خلاف رښتونولي او صداقت

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د اخلاقي فساد په وړاندې پاك لمنې خامخا غلبه مومې.

بايبل ليكي چې يوسف عليه السلام خوب وليد او ورونو ته ئې تېر كړ او په همدې سره د هغوى حسادت راوپارېدو!! خو قرآن د بايبل خبره تصحيح كوي او فرمايي چې ده خپل خوب ورونو ته نه بلكې خپل پلار ته تېر كړ او ورته ئې وويل: پلار جانه! په خوب كې يولس ستورې او لمر او سپوږمۍ گورم چې راته سجده وكړي! پلار ورته وويل: گرانه زويه! خوب دې ورونو ته مه تېروه، داسې نه چې شيطان ئې ستا خلاف كوم خطرناك تدبير ته وهڅوي، د خوب تعبير دې دا دئ چې الله تعالى به تا غوره كړي، د خبرو په حقيقت او د خوبونو په تعبير د پوهېدو علم به دركړي او خپل نعمتونه به پر تا او د يعقوب په كورنۍ بشپړ كړي، هغسې لكه چې ستا پرپلار او نيكه، ابراهيم او اسحاق ئې بشپړ كړي وو. د قرآن له وينا معلومېږي چې له يوسف عليه السلام سره د ده د ورونو د مخالفت سبب د ده خوب نه بلكې د ده هغه لوړ شخصيت وو چې پلار د همدې په وجه په درنه سترگه ورته كتل او د ده راتلونكې ورته روښانه او ځلانده معلومېده.

دا آيتونه څو اساسي مطالب زموږ مخې ته ږدي:

الف: د يوسف عليه السلام په "رؤيا" كې يوولس ستورې د هغه د يوولسو ورونو لپاره او لمر او سپوږمۍ د ده د پلار او مور لپاره د رمز په توگه راغلي او دا ښيي چې د "رؤيا" او خوب ژبه رمزي ده، ځانگړى قاموس لري، ټول شيان په كې د رموزو او سمبولونو په بڼه ننداريې ته ايښودل كېږي.

ب: يوسف عليه السلام ته د ستورو، لمر او سپوږمۍ انقياد چې د ده په وړاندې د هغوى د سجدې په لفظ سره تعبير شوى دئ، هغه ته د ورونو انقياد او د هغه پر لويوالي او اوچتوالي د كورنۍ د ټولو غړو اعتراف افاده كوي.

ج: كله داسې وي چې په يوه صالح انسان كې ښېگړې او لوړ لوړ نېك صفات د كينه گرو او حسودو انسانانو كينه راپاروي او همدغه كينه او حسد ئې د لوړو شخصيتونو دښمنۍ ته هڅوي. تل به گورئ چې فاسق او مفسد انسانان له صالح او نېكو انسانانو سره دښمني كوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د: داسي مه انگېرئ چي په انسان کي حسادت يو طبيعي او فطري خصلت دئ، نه داسي نه ده؛ بلکي دا شيطان دئ چي په انسان کي د دې ناروغۍ سبب گرځي، که چېري په نورو کي ښېگړې او اوچت خصلتونه، په تا کي هم دغو ارزښتونو ته د رسېدو تلوسه راولاړه کړي او تا هم ښېگړو او لوړو خصلتونو ته وهڅوي او په تا کي نوې ولولې، شوق او ارزوگاني راوپاروي، دا يو طبيعي امر دئ؛ مگر که د دې پر عکس تا د فضل او ښېگړې له خاوندانو سره عداوت، دښمنۍ او کينې ته وهڅوي او د دې بد کړچار سبب شي، نو پام کوه چي شيطان ستا پر زړه او دماغ سيورى غوړولى او دغه منفي احساسات ئې در کي راپارولي دي.

هـ: خپل رازونه او اسرار له ځان سره وساته او له افشاء کولو ئې، په خاصه توگه نږدې ملگرو، سيالانو او هغو کسانو ته چي له تاسره د تنافس او رقابت قصد لري، ډډه وکړه.

و: يعقوب عليه السلام چي يو حساس او پوه شخصيت او د درايت خاوند دئ له يوه پلوه د خپل زوى خوب په دقيقه توگه تعبيروي او له بله پلوه ورته توصيه کوي چي خپلو ورونو ته ئې افشا نکړي، داسي نه چي شيطان د دوى کينه راوپاروي او د ده په خلاف ئې کوم ناوړه پټ تدبير ته ونه هڅوي.

¼ŋFJèR OÏãr Ï] ƒŠ%nR$Ë@ƒŕÛ `Ë 7BÏèãr 7ł' š• ŠÎFøt 7Ï°‹.r

LìÏd°•Ĵ @6% `Ë 7ƒq/& #?ã $gB@& $J. >qàèƒ É#ä #?ãr š• øã

ÇÏÈ ÒŠÅm ÒŠÎæ 7ł' Ƀ ,»tãÎr

او همداسي به ستا پالونکی رب تا غوره کړي او د احاديثو (خبرو) تأويل (ښه او دقيق تعبير) به درزده کړي او خپلي پېرزويني به پر تا او د يعقوب پر کورنۍ داسي بشپړي کړي لکه چي پخوا ئې ستا پر نيکونو ابراهيم او

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسحاق بشپړې کړې، بې شکه چې ستا رب باحکمته پوه دئ.

د یعقوب علیه السلام په دې دقیق تعبیر کې یوولس ستوري د ده د یوولسو ورونو، لمر او سپوږمۍ د ده د پلار او مور رؤیائې رموز ګڼل شوي او سجده ئې د ده په وړاندې د دوی انقیاد او د دې ننبه ښودل شوې چې الله تعالی به ده ته ستر او لوړ مقام ورپه برخه کړي، هغه ته به پر نورو فضیلت وروبخښي او د یعقوب علیه السلام د کورنۍ قیادت او مشري به ئې په برخه شي. د تأویل الاحادیث (د خبرو په کنه او حقیقت د پوهېدو) او د خوبونو د سم او دقیق تعبیر پوهه به ئې په برخه شي، یعني له یوه پلوه به د خوبونو د تعبیر علم ورکړی شي او له بله پلوه به د هري خبري تل ته د رسېدو استعداد او توانمندي ترلاسه کړي او دا د یوه انسان د پوهي او علم تر ټولو لوړ پوړ دئ. یعقوب علیه السلام له دې "رؤیا" نه پوه شو چې دی او اولاده ئې د خپل وخت د ځلاندو ستورو په شان دي. له همدې امله یوسف علیه السلام ته فرمایي چې الله تعالی به پر تا او د یعقوب پر کورنۍ باندي خپله پېرزوینه بشپړه کړي، هغسي لکه چې ستا پر نیکونو ابراهیم او اسحاق علیهما السلام باندي ئې بشپړه کړې وه، لکه څنګه چې هغوي د الهي انعام مستحق وګرځېدل او د خلکو د هدایت وسیله شول، تاسې به هم د خلکو د لارې د ځلاندو مشالونو حیثیت غوره کوئ او له تربیو څخه به د هغوی د ایستلو باعث وګرځئ. یعقوب علیه السلام ته له دې خوبه معلومه شوه چې په تأویل الاحادیث کې به یوسف علیه السلام تر ده هم مخکې وي، د ده په وړاندې خپله سجده ئې همداسې تعبیر کړه، نو ځکه ئې هغه ته وویل: الله تعالی به د تأویل الاحادیث علم درکړي.

د آیت له دې برخې په ښه توګه څرګندیږي چې د یعقوب علیه السلام نور زامن سره له دې چې د خپل ورور یوسف علیه السلام په حق کې ئې ستره جفا وکړه، د الهي بخښنې وړ وګرځېدلي او د معنویت لوړو پوړو ته رسېدلي.

د یوسف علیه السلام د قصې په ترڅ کې به وګورئ چې د یعقوب علیه السلام تعبیر صحیح ثابت شو او ټولي برخې ئې یوه په بلې پسې ترسره شوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

باید و ګورو چې "رؤیا" څه دئ او حقیقت ئې څه؟ څنګه موږ د زمان او مکان له قیده باسي، راتلونکو زمانو ته مو بیایي او له راتلونکو حوادثو او پېښو مو خبروي؟ په "رؤیا" کې کوم څیز د دې باعث کېږي چې موږ د مکان او زمان له حجاب نه آخوا پر هغو حقایقو پوه شو چې په خپلو پنځګونو حواسو ئې نه شو درك کولی؟ آیا موږ شپږم حس هم لرو؟ چې د خوب په حالت کې راویښېږي؟ آیا دا حس کولی شي چې د زمان او مکان له محدودې پښه آخوا کېږدي، له حجابونو تېر شي او د پردو تر شا وقایع او حقایق درك کړي؟ او یا دا چې "رؤیا" د یوه بل حقیقت نښه ده؛ د یوه داسي ذات له شته والي مو خبروي چې د انسان د "رؤیا" او خوبونو د الهام سرچینه ده؟ که چېرې د "رؤیا" په باب دا تعبیرونه او توجیهات ونه منو، نو څنګه کولی شو د دې لپاره کومه بله توجیه وړاندې کړو؟ څوك چې د الله تعالی له شته والي انکار کوي او انسان محض یو مادي توکی ګڼي او د روح په نامه کوم څه نه مني، د دغو خوبونو لپاره څه توجیه لري؟ د ټولو په ژوند کې، لږ تر لږه د یو شمیر انسانانو په ژوند کې زیری ورکوونکې خوبونه ترسترګو کېږي، د ټولو داسې خوبونه خو پرېږدئ آیا فقط یو ئې کافي نه دی چې حساس محققین او منصف پوهان وهڅوي چې د دغو خوبونو په اړه خلکو ته دقیق او د منلو وړ ځواب ورکړي او سرچینه ئې په ګوته کړي؟ زه به د خپلو خوبونو له منځه دوه د دغو محققینو مخې ته کېږدم او ځواب به ترې وغواړم، زه د دغه ډول "خوبونو" له پلوه ډېر غني وم، که ټول ئې ولیکم نو یو کتاب ترې جوړېږي، دلته ئې دوه بېلګې د مثال په توګه رااخلم:

هغه مهال چې د ظاهر شاه د واکمنۍ په دوران کې بندي او په توقیف کې د محکمې د حکم منتظر وم، یوه شپه مې خوب ولید چې زما مشر ورور ختر محمد (چې د کمونستانو د د اقتدار په لومړیو کې زما له پلار او کوچني ورور نورالدین سره په شهادت ورسېدو) زما د توقیف خونې ته راننوت او له روغبړ نه وروسته زما د زندان د ملګري شهید ډاکټر عمر پر اوسپنیز کټ کښېناست، د سرو زرو ګوتې ئې چې د فیروزې غمی په کې لګېدلی وو په ګوته وه، له څو دقیقو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبروآترو نه وروسته ئې دا ګوتې راوايستله او ماته ئې راکړه، د ملاقات په پاي کې کله چې روانېدو، جيب ته ئې لاس کړ او درې سليز افغاني نوټونه ئې له جيبه راوايستل او ماته ئې راکړل، خوب مې په دغه ځاى کې پاي ته ورسېد، د هغې شپې په سبا، زما همدا مشر ورور ناڅاپي او پرته له دې چې کابل ته د ده له راتګ نه خبر وم، زمونږ ليدو ته راغى، پوليسو هماغه اطاق ته راووست، په هماغه کټ کښېنستو، هماغه ګوتې ئې په ګوته، له څو شېبو خبرو آترو وروسته ئې خپله ګوتې راوايستله او ماته ئې راکړه، د تلو په وخت کې ئې جيب ته لاس کړ او هماغه درې نوټونه ئې راوايستل او ماته ئې راکړل. ما تر لاس ونيو او ورته ومې ويل: په خداى قسم چې ستا دغه راتګ او د هغه ټولې صحنې مې تېره شپه په خوب کې ليدلې وې، دې ته منتظر وم چې دا آخري برخه ئې هم وګورم او بيا ئې تا ته ووايم.

زما د "رؤيا" بله بېلګه د يوسف عليه السلام صادقه "رؤيا" ته ورته ده:

(ما ته خپل شهيد پلار په نوې ځوانۍ کې واده وکړ، په لسم ټولګي کې زه د واده خاوند وم، د واده په شپه مې فقط څو شېبې د سحر له لمانځه نه مخکې خوب کړى، چې سترګې مې سره ورغلې په خوب کې ګورم چې: د تره له يوه زوى سره مې چې سپين رېرى وو او محمد نذير نومېدو، يوځاى د آسمان په لورى اوچت ولاړو، د ستورو ځاى ته ورسېدو، ستورى راکد وو، خو زما په رسېدو سره وخوځېدل، له شرق نه د غرب په لوري روان شول، ناڅاپي دا سي زرينه ټوټه ترې جوړه شوه چې د اوږدو او سارو تارونه ئې ټول ستوري ول، دا زرينه تکه په خپله په زرينو خوليو بدله شوه، له مانه څو ګامه آخوا د دغه زرينو خوليو يوه وړه کوټه جوړه شوه، هغې خوا ته ورروان شوم چې وګورم دا څنګه خولۍ دي، ناڅاپي څه نور ناپېژانده کسان چې شمير ئې تر څلورو پنځو زيات نه وو، را پيدا او له يوې بلې خوا د خوليو په لور راروان شول، هر يوه لدې کوټې نه يوه خولۍ په لاس کې واخيسته پرته لدې چې په خپل سر ئې کښېږدي، ما هم يوه خولۍ را واخيسته او په خپل سر مې کېښوده او په همدې سره له خوبه راويښ شوم. په ابتداء کې مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

گمان کولو چې د دې خوب به زما له واده سره ارتباط وی، ښایي الله تعالی به ما ته نېك اولاد راکړی چې سر مي ورباندی لوړ وي، د دې خوب له لیدلو دوه کاله وروسته په پوهنتون کي شامل شوم او په پوهنتون کي زما له شمول سره جوخت اسلامي خوځښت پیل شو، د الله تعالی لطف او مهرباني وه چې د یو شمېر محصلینو وروڼو په ملگرتیا د اسلامي نهضت په تأسیس کي لړ یا ډېره ونډه را په برخه شوه، د سردار داؤد د واکمنۍ په مهال او هغه وخت چې زموږ ډېر وروڼه د رژیم له لوري د پاڅون په تور ونیول شول، ما له یو شمېر نورو وروڼو سره پاکستان ته هجرت وکړ، لنډه موده وروسته مو له همغه ځایه د نهضت د بیا منظمولو لړۍ پیل کړه، د غړو په روزنه او تنظیم مو لاس پوري کړ، چا چې به له موږ سره یوه روونیزه دوره پای ته رسوله، بېرته به خپلو سیمو ته ستنیدل، له لوړو غرونو او ژورو درو اوښتل او له کږو وږو ستونزمنو لارو به تاکلیو سیمو ته تلل او له رسېدو سره سم به ئې د افرادو په روزني او انسجام لاس پوري کاوو، په همدغه دوران کي وو چې ټول مشران وروڼه راغونډ شول او د یوې غونډې په ترځ کي ئې د اسلامي نهضت مشري ماته تفویض کړه، گمان مي وکړ چې زما د هغه خوب تأویل همدا وو.

خو ډېر وروسته کله چې د جهاد لمن خوره شوه، ډېر خلك حتی هغه هم د مجاهدینو له لیکو سره یو ځای شول چې له فکري او اخلاقي پلوه ئې د دې صف وړتیا نه درلوده خو شرایطو په نهضت تحمیل کړل، په پاکستان او ایران کي گڼ شمېر ډلي جوړي شوې، ډېر کسان د مشرتابه لپاره کاندید شول او غوښتل ئې د قیادت پگړۍ په سر وتړی، په دې وخت کي پوه شوم چې زما د هغه خوب تعبیر څه وو.

که دېرش کاله مخکي مي دغه "رویا" له چا سره مطرح کړې وی؛ نو له تعبیره به ئې حتماً ځان عاجز گڼلو خو که نن همدغه "خوب" د هر هغه چا په وړاندي تېر کړم چې د افغانستان له جریاناتو او د نهضت د تأسیس له څرنگوالي او د ډلو او گوندونو د جوړېدو له بهیر نه خبر دي، نو په آسانۍ سره کولی شي د دې خوب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولي برخي تعبير کړي.

زه د داسي خوبونو پراخه تجربه لرم، همدغو تجربو دې نتيجې ته رسولی يم چې باور وکړم د انسان د روحي جوړښت او د دماغ هغه برخي چي په ويښه کي ډېر ځله د زمان او مکان له قيد نه وځي، وړاندوينه کوي، ابتکار کوي، د راتلونکې په هکله حدس وهي او ډېر ځله ئې حدسونه دقيق او صحيح ثابتېږي، له مقدماتو نه نتائجو ته ځان رسوي او د پېښنو پاېلي او پېلامې په گوته کوي، دا برخي د "خوب" په حالت کي هم فعاله وي. داسي نه ده چې د خوب په حالت کي د انسان د روحي جوړښت ټولي حساسي برخي خپل فعاليت متوقف کوي. په خوب کي د دماغ ځيني برخي له فعاليت نه لاس واخلي، ځيني نيمه فعاله شي، ځيني د انتظار حالت غوره کړي، خو ځيني نوري برخي ئې داسي دي چي د خوب حالت هغوی ته د لا ښه فعاليت کولو موقع په لاس ورکړي. د خوب په حالت کي د انسان دماغ د ورځنيو پراخو مصروفيتونو نه فارغ وي، د ده پنځگوني حواس چي هريو ئې د ورځي له لوري پراخ فعاليتونه لري او د دماغ لويه برخه مصروفوي، د خوب په وخت کي خپل کار متوقف کړي، دماغ آرام پرېږدي او هغه ته دا موقع ورکړي چي په پوره انهماك سره په هغو قضاياوو غور وکړي چې ده ته مهمي برېښي، هغه چي د ورځي له لوري، د پراخو مصروفيتونو په وجه نه توانيدو وربانديي غور وکړي. دا داسي وگڼئ لکه متفکر، عالم، شاعر، ليکوال چې د يوې مهمي څېړني، ليکني او شعر لپاره له خلکو گوښه شي او ځانته د ښه فکر کولو او په خپل کار د ښه تركيز لپاره مناسب شرايط برابر کړي. خوب همدا شرايط د دماغ لپاره برابروي.

انسان د خپل پيچلي دماغ د پراخو فعاليتونو يوه وړوکې برخه په خپل واك کي لري، داسي چې د ده له ارادې سره سم کار کوي، دا برخه په خوب کي خپل فعاليت متوقف کړي، خو د دماغ هغه لويه برخه چې د انسان تر واك لاندي عمل نه کوي بلکي خپلواکه ده او خپل ټول فعاليتونه په اتوماتيکه توگه ترسره کوي، دا برخه تل فعاله وي او د يوې شېبې لپاره خپل فعاليت نه متوقف کوي. د خوب

(c) ketabton.com: The Digital Library

په حالت کي د انسان د دماغ دا برخه د لا ښه فعالیت فرصت ترلاسه کوي. که انسان په ویښه کي وړاندوینه کولی شي، د راتلونکې په هکله حدس وهي، اختراعات کوي، نوي نوي ابتکارات کوي، څو مقدماتی خبري یوه د بلي خواته کېږدي او له همدې نه د راتلونکو نتائجو په هکله قضاوت کوي. هیڅ دلیل نه لرو چي همدا کار دي د خوب په حالت کي ونه شي کولی، د اکثرو انسانانو ذاتي تجربو دا خبره ثابته کړې.

له باانصافه محققینو او له حساسو څېړونکو نه پوښتنه کوم: که د نړۍ د ټولو خلکو داسي خوبونه یوې خوا ته پرېږدو، یوه دوه بېلګي ئې راواخلو او وغواړو چي د خوب منشأ او حقیقت معلوم کړو، نو ځواب به مو څه وي؟ زه څنګه له راتلونکو پېښنو خبر شوم؟ چا خبر کړم؟ دا اطلاع چا راکړه؟ د دې الهام سرچینه چېږي ده؟

دغه "خوبونه" سر ښېره پر دې چي د انسان د روحي ابعادو څرګندوونکي او مظاهر دي د الهام د سر چینې وجود چي د مادې له محدودې بهر دی هم په اثبات رسوي او یو بل حقیقت د "تقدیر او برخلیك" په نامه منعکس کوي، ته په خپله رویاء کي د یوې داسي پېښې په جریان کي لوېږې چي ډېره موده وروسته ترسره کېږي او مصداق ئې په ویښه کي وینې؛ او د دې معنی دا ده چي انسان د هغې تګلوري لاروی دئ چي لوړي ژوري ئې پخوا ټاکل شوې دي او خامخا دئ ترې تېرېږي. دتګلوري غوره کول د ده کار دئ؛ خو هغه لوړي ژوري چي دی د لاري په اوږدو کي باید ترې تېر شي له پخوا مقدر شوې دي، واك او اختیار ئې د انسان په لاس کي نه دئ، دا موضوع د د دیني مباحثو یوه ډېره مهمه قضیه ده، هغه کسان چي په دې موضوع د ښه پوهېدو تلوسه او شوق لري بلنه ورکوم چي (په قضا او قدر ایمان او مقتضیات ئې) او د التکویر د سورې د وروستي آیت تفسیر دي په "د قرآن پلوشې) کي مطالعه کړي.

قرآن د یوسف علیه السلام د ورونو منفي احساسات، له خپل ورور سره ناروا سیالي او رقابت او د ده د وژلو او له منځه وړلو لپاره د دوی غلطه اراده د

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې لپاره زموږ مخې ته ږدي چې له داسي کارونو ځان وساتو، د دوی احساسات په دې توګه انځوروي:

ßqã (q8$% ©Î ÇÐÈ û,#H$¡¡=j M»f#ä yÏmÏq÷z Îr # ßqã ’Î b%. ©!$)9©*

ÇÑÈ AûüÎB @»=|Ê ’Å9 R/& b) p7óÁ ã ßtUr $YÏB $YŠÎ & #<Î ¡=m& çqä &r

(۷) د يوسف او د ده د ورونو په قصې کې، پوښتونکو ته روښانه نښې دي.
(۸) کله چې دوی وويل: يقيناً چې يوسف او ورور ئې زموږ پلار ته تر موږ ډېر ګران او محبوب دي، په داسي حال کي چې موږ (ډېر او پياوړې) ډله يو، په دې کي شك نشته چې پلار مو په ښکاره اشتباه کي دئ.

د يوسف عليه السلام او د هغه د ورونو ترمنځ د نزاع او کړکيچ قصه ډېرو هغه پلټونکو او پوښتونکو ته چې د دغه ډول کړکېچونو د لاملونو په لټه کي دي او غواړي پوه شي چې عوامل او محرکات ئې څه دي او پايلي ئې څه، مدلل ځواب وايي او هره اندېښنه ئې په دقيقه توګه رفعه کوي، په دې آيتونو کي د يوسف عليه السلام د ورونو داسي څو خبري په ګوته شوې چې په ترڅ کي ئې د کړکېچونو د ناسم او متجاوز لوري وينا او دريځ موږ ته توضيح کوي او هغه دا چې:

دی په ناحقه سره زموږ پر پلار تر موږ ډېر ګران دئ.

په داسي حال کي چې زموږ شمير زيات دئ او د پلار د حمايې، ساتنې او دفاع درونده پېټی زموږ پر اوږو دئ.

په دې کار سره يقيناً چې زموږ پلار لويه اشتباه کوي.

په دې ښکاردونو کي څو مهم ټکي د څېړني وړ دي:

الف:- په داسي حال کي چې يعقوب عليه السلام له خپل زوی يوسف عليه السلام سره د هغه د ځانګړتياوو په خاطر مينه لري، په ده کي هغه څه ګوري چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په نورو کې ئې نه لیدل، د ده لوړ استعدادونه، ښه اخلاق، او هوښیاري ئې خوښېده، د هغه په څېرې او کړنو کې ئې د یوه لوی شخصیت نښې لیدې او د همدې لپاره ئې خاصه اعتنا ورته کوله، داسې نه وه چې د خپلو زامنو تر منځ غیرعادلانه توپیر وکړي او بې موجبه یوه ته په بل ترجیح ورکړي، د ده په څېر له یوه حساس او عادل پیغمبره داسې بې عدالتۍ ډېره لرې ده، خو نور زامن ئې چې د یوسف علیه السلام ځانګړتیاوو او لوړ شخصیت د دوی حسادت پارولی، یوسف ته د پلار خاصه پاملرنه بې عدالتي ګڼې او د تبعیض او توپیر په سترګه ورته ګوري.

له یوسف علیه السلام سره د ورونو د مخالفت اصلي وجه دا وه چې د ده د لوړ شخصیت په وړاندې ئې د حقارت احساس کاوو، د ده اخلاقي لوړتیا او عظمت ئې نه شو زغملی، د ده هغه صفتونه چې د پلار مینه، احترام او درناوی ئې راپارولو د ده د ورونو کینه او حسادت ئې هڅولو. له لوړو شخصیتونو سره تل او د زمانې په هر پړاو کې همداسې کېږي، د دوی لوړو ځانګړتیاوو ته پام سره د ټولنې صالح او هوښیار خلك د دوی درناوی کوي خو د پرېوتې شخصیت خاوندان او مفسدین ئې د همدغو خصلتونو په وجه مخالفت ته ملا تړي.

هغه کسان چې د ذاتي مواصفاتو له مخې د لوړ تلو وړ نه دي، د لوړ الوت لپاره پیاوړې وزرونه نه لري، له لویو لویو شخصیتونو سره د سیالۍ اهلیت نه لري، خو حرص پرې غالب دئ، جاه طلبه دي، حقایقو ته د تسلیمېدو او د لوړو شخصیتونو پر عظمت د اعتراف پر ځای او له هغوی سره په ښکو کارونو کې د مرستې او ملګرتیا په ځای د ناروا رقابت لار غوره کوي، د ځان د غوره والي د ثابتولو لپاره د یوسف علیه السلام د ورونو په څېر غلطو توجیهاتو ته پناه وړي او وایي: موږ په دې خاطر غوره او د احترام او توجه مستحق یو چې شمېر مو زیات دئ!! ځواکمن یو!! د دوی په څېر په عصبیتونو تکیه کوي او د تعصباتو اور ته لمن وهي. په واقعیت کې دغه وګړي د کمزورو شخصیتونو خاوندان دي، د زعامت او مشرۍ وړتیاوې او ځانګړتیاوې نه لري؛ مګر جاه طلبه او د قدرت وږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، غواړي دا حرص او اقتدار ته د رسېدو دا وژونکې تنده له نارواوو لارو اشباع کړي، د قومي او نژادي تعصباتو په پارولو سره غواړي قدرت ته ورسېږي او په دې توګه د قدرت په مسابقه کې پر خپلو رقیبانو برې ومومي. هغه چې د امت او ملت په شامله او پراخه مستوا کې د منل کېدو جوګه نه دئ او دا کفایت او اهلیت په کې نه شته چې د یوه پراخ ملت په کچه د مشرۍ مقام ترلاسه کړي نو د دې هڅه کوي چې لږ تر لږه د قوم، قبیلې او عشیرې په سطح د زعامت مقام ته ځان ورسوي، خو دا مقام هم د حسادتونو او د نورو په ضد د کرکې او نفرت راپارولو له لارې ترلاسه کوي!!

قرآن په دې قصې کې موږ ته وایي: هغه کسان چې عصبیتونه عنوانوي، د ځان لپاره د قوم او قبیلې په نامه امتیازات غواړي او تل د قومونو تر منځ د امتیازاتو پر وېش اعتراض کوي، دوی د ځان او خپلو رقیبانو په اړه د خورا عادل مرجع قضاوت هم نه مني، داسې لکه چې د یوسف علیه السلام ورونو د خپل حکیم، پوه، حساس او عادل پلار قضاوت هم ناعادلانه ګاڼو او ویل ئې: موږ ته په پام نه کولو سره زموږ پلار ستره اشتباه کوي؛ ان ابانا لفي ضلال مبين!!

تاریخي تجربې ښیي چې د قومي عصبیت بیرغچیان سره له دې چې د هغوی قضاوت او دریځ د خلکو په ګڼه او شمېر باندي ولاړ وي او د هر قوم نفوس د ملاك او معیار په توګه مني، مګر تل داکثریت قضاوت ته غاړه نه ږدي او مخالفت ترې کوي، د اکثریت له لارې نه خپله لاره بېلوي، د امت په وړاندي ملت، د ملت په وړاندي ملیت او قوم او د قوم او قبیلې په منځ کې کورني او عشیره ئې حدونه عنوانوي. قرآن فرمایي چې دا شعارونه شیطاني لاملونه لري او د شیطان په تحریك او لمسونه رامنځ ته کېږي، شیطان وو چې د لومړي ځل لپاره ئې نژادي توپیر عنوان کړ او ویې ویل: انا خير منه، خلقتني من نار و خلقته من طين. زه تر ده غوره یم، زه دې له اوره پیدا کړی یم او هغه دې له خاورې پیدا کړی دئ.

که چېري د یوسف علیه السلام په خبر له یوه ستر پیغمبر سره د خپلو ډېرو نږدې خپلوانو او دوستانو لخوا ، له کومي ګناه پرته او بې موجبه، داسې جفا او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ظلم کېږي، نو ته اې د الله د لارې مجاهده! بايد د الله تعالی په لار کې او د پيغمبرانو د کړنلارو او تګلارو په تعقيب کې، د دغسې جفاګانو منتظر واوسې او په ځان کې د هغوی د زغملو ځواك او زغم راپيدا کړې، داسې نه چې د آزمېښتونو او ستونزو پروخت بې حوصلې شې، نااميده شې او مبارزه په نيمه لاره کې ناتمامه پرېږدې او تا ته، اې د دغو صحنو تماشاچې! اې د عافيت پر غونډۍ ناست د مبارزو پاېلو ته منتظره! تا ته ويل شوي: داسې و نه انګېرې چې دا د الله د لارې سرتېري مجاهدين په دې خاطر له کړاوونو سره مخامخ دي چې د الله تعالی د عنايت او رعايت وړ نه دي او له الهي عنايت او پېرزوينو محروم کړی شوي!! او په دې سبب له دې برخليك سره مخامخ شوي چې غلطي او اشتباه ترې شوې!! داسې نه ده؛ دوی نه، بلکې تا اشتباه کړې، دا لوړې ژورې او دا آزمېښتونه د دې لارې طبيعت او د الله تعالی د نه بدلېدونکو سننو څخه يو سنت دئ. د خدای د لارې مجاهدين به د آزمېښت په دې لوړو ژورو او د کړاوونو او ستونزو په دې پېچومو او کړلېچونو کې روزل کېږي، د دوی صبر او استقامت به مضبوطېږي، د دوی استعدادونو ته به وده ورکول کېږي او د کمال او پوخوالي هغه پړاو ته به رسېږي چې د الله تعالی د نصرت وړ وګرځي او د بريا پرېکړه ئې وکړي.

بايبل ليکي چې د يوسف ورونو خپلې رمې شکيم ته د څرولو لپاره بوولې وې... پلار ئې يوسف پسې ورولېږو چې احوال ئې واخلي، ... کله چې هلته ورننږدې شو، ورونو ئې وويل: دا دئ لوی خوب ليدونکی راغی، راځئ چې وئې وژنو او په يوه کوهي کې ئې واچوو، پلار ته به ووايو چې کوم ځناور خوړلی دئ... يوه ئې وويل: د وژلو په ځای ئې ژوندی په څا کې واچوئ... په خپله به په کې مړ شي... له وررسېدو سره سم ئې بريد پرې وکړ... جامې ئې ترې وايستلې او په څا کې ئې واچاوو ... ناڅاپه ئې يو کاروان وليد چې د دوی خوا ته راروان دئ... فيصله ئې وکړه چې پر دغه کاروان ئې وپلوري... له کوهي ئې راوايست او خرڅ ئې کړ... او کاروانيانو له ځان سره مصر ته روان کړ...)

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرآن فرمايي چي د يوسف ورونو په خپلو كي مشوره وكړه چي يوسف په كوهي كي اچوو، پرېږدو ئې چي كوم كاروان ئې له ځان سره كوم لرې ملك ته بوځي او د مريي په توګه ئې وپلوري، په كار ده چي پلار موږ ته تر ده زيات په درنه سترګه كتلى، زموږ شمېر زيات دئ، هم دكور ټول كارونه كوو او هم ئې حفاظت كوو، خپل پلار ته راغلل او ورته ئې وويل: پرېږده چي يوسف له موږ سره د لوبو او مېوو خوړلو لپاره صحرا ته ولاړ شي، پلار ئې وويل: تاسو پوهېږئ چي زه ورپسې خفه كېږم او وېرېږم چي تاسو به ترې غافله شئ او لېوه به ئې وخوري، دوی بيا خپل شمېر ته ګوته ونيوله او وئې ويل: كه لېوه ئې له موږ وخوړی شي په داسي حال كي چي موږ كافي ډېر يو نو موږ به بلا وهلي يو!!

. `Ë (qçqã ?r Nã ‹Î & çô r Nã 9 ã@ø $Ê ö çqã•Ô$ í & #ß qã (qèç%$

’Î çqã)ø r #ß qã (qèç) ? Ÿw Nä]B @í$% A$% ÇÈ ûüÅ î ¹ $Bq % ¾ íŸ è/

R/ ' » 7 (q8$% ÇÈ û,î ë »ù óç ä bÎ ó ‘$ ¡ 9$ãÙ è/ çöÉ ù É ã 8$ÏM 6 »Š î

#% î $YèB ãtÅ ö ÇÈ bqßÅ »Y9 ¼ã $R Ïr #ß qã 4 ? ã $Z BÙ Ÿw 7 9 $B

¾ÏÎ (qçdõ ? b& ÛíÇã ‹9 ’Î A$% ÇÈ bqãŸ »s 9 ¼ç9 $RÎr ó èù r ô ? ë

ã#Ÿ2 & ûè (q8$% ÇÈ šc qèŸ » î ç¯ã óç R&r Ü é!$ã à2 ü b& ß % { &r

ÇÈ brçÅ » , 9 @Î $RÎ p7 óÁ ã ßó Rr Ü é!$

يوسف ووژنئ او يا ئې د ځمكي (له مخه) لرې كړئ، تر څو د خپل پلار پاملرنه درته وزګاره شي او تر دې وروسته صالح ټولی شئ، يوه ويونكي وويل: يوسف مه وژنئ، كه (د ده په ضد څه) كوونكي يئ نو د يوه كوهي په

(c) ketabton.com: The Digital Library

تياره تل کې ئې وغورځوئ، چې کوم کاروان ئې ترلاسه کړي، وئې ويل: پلاره! ولې د يوسف په اړه پر موږ باور نه کوې، حال دا چې موږ ئې خواخوږي يو. سبا ئې له موږ سره ولېږه چې (د مېوو په ونو کې) وڅري او لوبي وکړي او موږ ئې حتماً ښه ساتونکي يو، وئې ويل: که ئې درسره بوځئ دا مي غمجن کوي او وېرېږم چې لېوه به ئې وخوري او تاسو به ترې غافله وئ، وئې ويل: که لېوه ئې په داسې حال کې وخوري چې موږ يوه (پياوړې) ډله يو، نو موږ به په دې صورت کې تاواني (بلا وهلي) يو.

په دې مبارکو آيتونو کې څو مهمې لارښوونې ترسترگو کېږي:

په سياسي مبارزاتو کې تل کمزورى، خو متعصب حريف دئ چې د سالم او رغنده رقابت او سيالۍ پر ځاى پر پټو توطيو لاس پورې کوي، ترڅو له دې لارې خپل رقيبان ترور کړي او د مبارزې له ډگره ئې وباسي.

ځيني بيا داسې دي چې که څه هم هدف ته درسېدو لپاره ناروا لارې غوره کوي؛ مگر ادعا ئې داسې وي چې گواکې د دوى هدف نېك دئ او هدف ته له رسېدو وروسته به د خدمت مصدر گرځي او د صالحو افرادو په څېر به ښو عملونو ته ملا تړي، د دوى په نظر نېك هدف ته د رسېدو لپاره هره لاره غوره کول جايز دي، د هدف نېك والى نامشروع او ناروا تگلارو ته مشروعيت ورکوي، په داسې حال کې چې نه د هدف تقدس کولاى شي چې نامقدسه وسيله توجيه کړي او نه له هغه چا چې د کمزورۍ په پړاو کې په غلطو لارو درومي، د خپلو رقيبانو د پرځولو لپاره نارواوو وسېلو ته لاس کوي، دا توقع کېدى شي چې د ځواکمنۍ او قدرت پر مهال دې د صالح انسان په څېر عمل وکړي؛ بلکې د دې په خلاف، اقتدار به د ده د لا زيات انحراف سبب شي او د نورو په خلاف به د ده کړچار تر مخکې هم لازيات کرکجن او د غندلو وړ کړي.

د يوسف عليه السلام د ورونو دا وينا چې په تکرار سره ئې کړې: (نحن

(c) ketabton.com: The Digital Library

عصبة: موږ خو يوه پياوړې ډله يو)، ښيي چي دوی پر شمېر او عدد ترکيز کوي او په همدې سره غواړي ځان تر يوسف عليه السلام غوره او د خپل پلار د التفات او اعتنا مستحق ثابت کړي!! مخکي ئې وويل: موږ د يوسف په نسبت غوره يو، ځکه چي هغه يوازي دئ او موږ يوه ډله يو او بيا وايي: څنگه به ئې لېوه رانه وخوري په داسي حال کي چي زموږ په څېر ځواکمنه ډله ئې په څنگ کي او ساتنه ئې کوي!! الله تعالی پر شمېر او "عده او عتاد" باندي د خپل بنده بروسه نه خوښوي، ځوك چي پر ماسوی الله باندي تکيه او اعتماد وکړي يوازي ئې پرېږدي او له خپلي مرستي څخه ئې محروموي، له خپلو بندگانو څخه غواړي چي يوازي د ده عبادت وکړي، يوازي ده ته د دعا او احتياج لاسونه اوچت کړي، يوازي له ده مرسته وغواړي او يوازي پر ده باندي تکيه او اعتماد وکړي.

که تاسو په دې هکله د بايبل وينا ته ځير شئ نو وبه گورئ چي بايبل دوکه، چل ول، غولول او په خپلو ژمنو نه ودرېدل د خپل داستان د اتل په څېره کي انځوروي خو قرآن کريم ئې د مجرمينو ځانگړتياوې گڼي، بايبل ئې يعقوب عليه السلام ته منسوبوي او کله چي د يوسف عليه السلام د ورونو وار رارسي د دوی هغې دوکې ته گوته نه نيسي چي قرآن ورته اشاره کړې، گمان نه کوم چي د بايبل ليکونکي دې دا کار اشتباهاً کړی وي، باور مي دا دئ چي دا کار ئې عمداً کړی، د ده له نظره خدعه او دوکه يو هنر او کمال دئ، بايد اتلانو ته منسوب شي، نه عادي خلکو او مجرمينو ته!!

بايبل ليکي چي د يوسف ورونو د ده جامې د يوې وزې په وينو سرې کړې... پلار ته راغلل او وئې ويل: آيا دا د يوسف جامې نه دي؟ ... هغه جامې وپېژندې او وئې ويل: حتماً کوم ځناور خوړلی دئ... نو له ويره ئې خپلي جامې څيري کړې، زړې جامې ئې واغوستې... ډېري ورځې ئې په ماتم تېري کړې... د کورنۍ غړو هڅه وکړه چي هغه ته تسلی ورکړي خو گټه ئې ونه کړه... وئې ويل: ترمرگه به د يوسف غم هېر نه کړم!!

قرآن د بايبل دا وينا غلطه گڼي او فرمايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] یوسف: ۱۵-۱۸

نو کله چي ئې له ځان سره بوت او په دې سلا شول چي په کوهي کي ئې
واچوي او ده ته مو وحي وکړه چي په داسي حال کي به ئې په خپل دې کار
خبر کړې چي دوی به ئې احساس هم نه کوي. او ماښام په ژړا خپل پلار ته
راغلل، وئې ويل: اې زموږ پلاره! موږ لاړو چي يو له بله د مخکي کېدو
زغاسته وکړو او يوسف مو له خپلو شيانو سره پرېښود، نو لېوه وخوړ، او
ته به راباندي باور کوونکی نه ئې که څه هم موږ رښتوني يو، او کميس ئې
په دروغجني ويني لړلی راوړ، وئې ويل: داسي نه ده؛ خپلو نفسونو کوم
کار درته ښايسته کړی، نو (زما دي) ښکلی صبر وي او په هغه څه کي خو له
الله نه مرسته غوښتل کېږي چي تاسو ئې بيانوئ.

په دغو مبارکو آيتونو کي له يوې خوا د يوسف عليه السلام د ورونو حالت
داسي انځور شوی چي د خپل تصميم د بدو پايلو او عواقبو له پوهيدو عاجز دي،
نه پوهېدل چي په دې سره خپلو موخو ته نه شي رسېدی او داسې گومان ئې نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاوو چې يوه ورځ به بيا له يوسف عليه السلام سره مخامخ شي او دا ټوله ماجرا به د دوی مخې ته کېږدي، له بلې خوا ښيي چې په همدې سخت او نازك حالت کې يوسف عليه السلام ته الهام وشو چې اند يښنې مه کوه، په کوهي کې له لوېدو مه وېرېږه، ډاډه اوسه چې له دې ځايه به حتماً ژغورل کېږې.

د يوسف عليه السلام د ورونو طمع دا وه چې په دې سره به له خپلې مخې يو ستر خنډ لرې کړي او خپلو موخو ته د رسېدو لپاره به لار آواره کړي، خو نه پوهېدل چې د دې کار پايله به څه وي!! د خپل دغه شرمناك کار په عواقبو له پوهېدو عاجز وو او داسې گومان ئې نه کاوو چې يوه ورځ به بيا له يوسف عليه السلام سره مخامخ کېږي او دا ټوله ماجرا به د دوی مخې ته کېښودی شي!! همداراز فرمايي چې په کوهي کې د لوېدو په مهال يوسف عليه السلام ته الهام وشو چې پروا مه کوه، له دې ځايه به ووځې، داسې ورځ به راشي چې دوی به ستا مخې ته سرټيټي او شرمنده ولاړ وي او دا کار به ورپه يادوې!! او دا هغه څه دي چې د حق د لارې مبارزينو ته د ستونزو او کړاوونو په مهال الهام کېږي، الله تعالی ئې له ناهيلۍ ساتي او په زړونو کې ئې هيلې او امېدونه راپيدا کوي. د يوسف عليه السلام د قصې په بيانولو سره قرآن د دغو دريو اساسي موضوعگانو د اثبات لپاره تاريخي بېلگې زموږ مخې ته ږدي: د ورونو مخالفت او د دوی په لاس کوهي ته لوېدل، د نامعلوم برخليك په لوري خوځېدل، په ارزانه بيه خرڅېدل، د ستونزو او کړاونو بېلگه، په ځاه کې د لوېدو په وخت کې دا الهام چې له دې ځايه به حتماً ژغورل کېږې او له کوهي وتل د نجات بېلگه او په پای کې له خپلو ورونو سره په داسې حال کې مخامخېدل چې هغوی به په خپلو نادودو او جفاگانو شرمنده وي د برې او د دښمن د ماتې تاريخي بېلگه. تاسو به د بايبل په هيڅ برخې کې او د هيڅ قصې په ترڅ کې ونه مومئ چې له کومې قصې ئې داسې کوم ستر مطلب ثابتول او يوه مهمه لارښوونه کول په نظر کې وي.

د يوسف عليه السلام ورونه ماخستن په اوښلنو سترگو خپل پلار ته ورغلل او وئې ويل: پلاره! موږ له يوه بله د مخکې کېدو لوبه کوله، يوسف مو د خپلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

شیانو خوا ته پرېښود، په همدې کې لېوه راغی او هغه ئې وخوړلو، ته به حتماً زموږ په خبرې باور نه کوې که څه هم موږ په یقین سره رښتوني وو، هغه ورته وویل: داسې نه ده، خپلو نفسونو غولولي یئ او کوم غلط کار ئې درباندې کړی، زما لپاره له ښه صبره پرته بل څه نه دي پاتې، ستاسو د دې خبرو په وړاندې به له الله تعالی مرسته غواړم، یوازې الله تعالی هغه ذات دئ چې په داسې حالاتو کې ترې مرسته غوښتی شي!!

گورئ د بایبل او قرآن د ویناوو ترمنځ څومره ژور توپیر دئ، یو د قصې اتل صابر، حساس او په حالاتو پوه انځوروي، د خپلو زامنو له وینا، څېرې او حرکاتو پوهېږي چې دروغ ورته وایي، نه ئې په خبرو باور کوي، نه ئې په اوښلنو سترگو غولېږي او نه ئې د یوسف علیه السلام هغه جامې دوکه کولی شي چې په نورو وینو ئې سرې کړې. صبر کوي، په غمونو کې خپل رب ته پناه وړي. خو بل ئې د داسې بې صبره انسان په څېر انځوروي چې له ډېره ویره خپلې جامې څیري، زړې جامې پر تن کوي او ژمنه کوي چې تر مرگه به دا غم هېر نه کړي!!

قرآن د دې قصې په ترڅ کې موږ ته څو مهمې لارښوونې کوي:

باید په خپلو قضاوتونو کې تلوار او عجله ونه کړو، باید محتاط واوسو، یوازې د متهم ظاهري ښه، اوښلنې سترگې، غولوونکې ادعاگانې او هغه شواهد چې د خپلې ادعا د ثبوت لپاره ئې وړاندې کوي کافي ونه گڼو، د متهم سوابق باید په پام کې ولرو.

یعقوب علیه السلام حساس او پوه انسان وو، د یوسف علیه السلام د ورونو په تصنعي ژړا، د قضیې په باب د دوی د خبرو له ځرنگوالي، د یوسف علیه السلام د کمیس له وضعې او له یوسف علیه السلام سره د ورونو مخکنیو حسادتونو ته په پام سره پوه شو چې زامنو ئې رښتیا نه دي ورته ویلي او اصله قضیه ئې ترې پټه کړې ده.

د مصیبتونو په وړاندې صبر کول د پیغمبرانو طریقه ده.

ښایي یعقوب علیه السلام ته د خپل زوی یوسف علیه السلام تر ورکېدو دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

غم او اندېښنه لازیاته درنه وه چې زامن ئې داسي دي، له ده او له خپل ورور سره ئې داسي څه کړي، بې شکه چې د یعقوب علیه السلام لپاره به د داسي زامنو زغمل او تحمل تر دې هم دروند پېټی او له زغم او حوصلې اوچت وو چې یو زوی ترې ورك شوی، د یوه شریف او بااحساسه انسان لپاره دا ډېر دروند پېټی وي چې خپل زامن د خپل اوچت انتظار خلاف ګوري او له داسي کسانو سره په یو ځای ژوند کولو مجبور شوی وي!!

یعقوب علیه السلام چې په خپله جلیل القدره پیغمبر او د یوه ستر او اولوالعزمه پیغمبر ابراهیم علیه السلام لمسی دئ او الله تعالی ته د نږدې توب او د معنوي مقام په لحاظ خورا اوچت مقام لري، خو سره له دې ستر او اوچت معنوي مقامه، له غیبه بې خبره دئ، له دې عاجز دئ چې پوه شې زامنو ئې له یوسف علیه السلام سره څه کړي دي؟!! څو کیلو متره لرې د ده نازولی او ګران زوی په کوهي کي پروت دئ، خو دی ئې نه له حاله خبر دئ او نه ئې مرسته کولی شي!! خپل عجز او ناتواني په دې الفاظو بیانوي: یوازینی مستعان او مرستندوی الله تعالی دی، فقط له هماغه ذات نه باید مرسته وغوښتلی شي. په دې بیان سره د هغو ناپوه خلکو خولو ته سخت ګوزار ورکړی شوی چې په غیب باندي له الله تعالی پرته د بل چا د پوهېدا دعوا کوي!! د قصې دغه برخه موږ ته د قرآن عظیم الشان له اساسي مطالبو نه یو مطلب په ګوته کوي، هغه دا چې په ځمکه او آسمان کي له الله تعالی پرته نه څوك په غیبو علم لري او نه د چارو د سمبالولو واك او اختیار لري، هر څوك چې له خدایه پرته بل چا ته د غیبو د علم نسبت وکړي او هغه د چارو متصرف وګڼي نو یقیناً چې قرآن ئې تکذیب کړی دئ.

Ö-â #‹»d 3' Žôþƒ A$% ¼qœš 4š'ù ÌèŠÍ#r ßqè™ö'ù ¯‹$§™ ðÎä!`r

<§ ß2 ¤Æ JVÎ ɸžŸr Ç̈È šc qèÜè$ JÎ ØŠîæ ª! $r ßè»ÒÎ ɸž &r

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÇËÈ šú ïŸ‰Ïd"'9$`B ÏnšÎ{qç Ÿ2 rϙrŸ‰èB Nd°'Š یوسف:۱۹-۲۰

او یو کاروان راغی او خپل اوبه راوړونکی ئې ولېږو او هغه هم خپله بوکه (په څاکي) کښته کړه، وئې ویل: اې! زېری زېری، دا دئ یو زلمی او هغه ئې د مال متاع په توګه پټ کړ، په داسي حال کي چي الله د دوی په کړو وړو ښه پوه دئ او په ناڅيزه بیه څو درهمو ئې وپلورو او د ده په اړه زاهدان ول.

ناڅاپه یو کاروان راغی، د کوهي خوا ته ئې واړول، یو کس ئې د اوبو راایستلو لپاره ولېږو، د بوکې راایستلو پر مهال متوجه شو چي یو تنکی زلمی ورسره راپورته شو، چیغې ئې کړې: زېری زېری دا دئ یو تنکی زلمی!! د کاروان مشر امر وکړ چي په یوه خوندي ځای کي ئې پټ کړي، ښه سلوك ئې ورسره کاوو، پرې مهربانه ول، مصر ته ئې له ځان سره بوت، هلته ئې په ارزانه بیه وپلورو

بایبل لیکي چي د یوسف علیه السلام ورونو د کاروان له لیدو سره هغه بېرته له کوهي راوایست او په کاروانیانو ئې وپلورو، دا خبره هم قرآن ردوي او هم ئې عقل نه مني، که دوی په کاروانیانو د پلورلو اراده درلودی نو ولې به ئې په کوهي کي اچاوو؟ یوسف علیه السلام د پلورلو په وخت کي کاروانیانو ته ویلی شو چي زه مریي نه یم، دا مي ورونه دي، پلار مي خبر نه دئ... هیڅوك نه غواړي په داسي لانجې کي ښکېل شي او آزاد انسان د مریي په نامه واخلي!! قرآن فرمایي چي یوسف علیه السلام په مصر کي وپلورلی شو.

قرآن د بایبل دا ادعا ردوي چي کاروانیانو یوسف علیه السلام له خپلو ورونو وپېرېدو، د دې ادعا برعکس وایي چي کاروانیانو له څاه راوایست او د موندل شوې قیمتي متاع په څېر ئې پټ کړ، د قرآن په دغو مختصرو الفاظو کي هومره ژور مطالب پراته دي چي د هغه مهال د ټولني د دردونکي وضعیت د دقیق توضیح لپاره کفایت کوي، د کاروان د سالار یو غلام هغه ته د یوه تنکي ځوان د موندلو زېری ورکوي، هغه ئې د قیمتي متاع په څېر پټ ساتي او دا ځکه چي دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

به څو ورځې وروسته د مصر په بازار کې په ګرانه بیه پلوري، یعنې هغه مهال نه یوازې د غلامانو د پېر پلور بازار ګرم وو بلکې دومره بې امنیتې خوره وه چې چا ته به کوم ماشوم او تنکی زلمی په لاس ورغی، که څه هم د کومې آزادې او عزتمنې کورنۍ غړی به وو، بس د غلامانو په ډلې کې به شامل شو، له خپلې کورنۍ سره به ئې روابط د تل لپاره وشلېدل، د بېرته ستنېدو مجال ئې نه شو ترلاسه کولی، د مجهول برخلیك په لوري به یوړل شو، لاس په لاس به شو، په یوه بل به خرڅ شو، په دې سره قرآن حکیم د هغه مهال اجتماعي وضعیت په دقیقه توګه انځور کړی.

د قرآن له وینا معلومېږي چې یوسف علیه السلام د کاروان سردار ته د خپلو ورونو د جفا قصه اورولې، د هغه عاطفه او زړه سوی راپارېدلی او دې نتیجې ته رسېدلی چې یوسف علیه السلام خپلې کورنۍ ته له ستنېدو منع کړي، له ځان سره ئې بوځي، تر څو د خپلو ځواکمنو او حسودو ورونو لخوا ونه وژلی شي، دا ئې غوره ګڼلې چې یو ښه ځای ورته پیدا کړي، د مصر په کوم معزز شخصیت باندې ئې په لږه بیه وپلوري، دا ئې هم نه دې غوښتې چې په ګرانه بیه ئې وپلوري، د زیاتو پیسو ترلاسه کولو په ځای ئې د دې ښکلي او بااستعداده زلمي راتلونکې ته زیاته توجه کړې.

قرآن د قصې د دغې برخې په ترڅ کې موږ ته لارښوونه کوي چې کله کله ستر ستر شخصیتونه په ډېره لږه بیه خرڅ کړی شي!! هو په خدای قسم همداسې دئ، ډېر ځله ستر ستر شخصیتونه، د خپلوانو په لاس او حتی د خپلو ضعیف النفسه ملګرو په لاس دښمنانو ته په لاس ورکړی شوي او وژل شوي!!

په نولسم آیت کې ویل شوي چې کاروانیانو یوسف علیه السلام لکه مال او متاع پټ کړ، له دې نه په څرګنده معلومېږي چې نه ئې ورونه له دې ماجرا خبر شوي او نه له کاروانیانو پرته بل څوك. عجیبه ده چې زموږ ځینې مفسرین هم د بایبل د دغې غلطۍ وینا تر اغېز لاندې راغلي او ادعا ئې کړې چې ورونو ئې هغه له څا راوایست او په دې کاروان ئې وپلورو!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

$Yèÿ Yƒ b& ó ¤ã çq1q#B ’ÍÌò2 & ÿ#ïr& •Bw Ž ÇC B `Ë B çq1 Žlô $ “ Ï%©!$ A$%r

`Ë B ¼çJÏk#èã r ÇÚ ö‘F{$ ’Î # ß™qã ä $ Y©3B 7 Ï9 ‹ Ÿ2 r #$!r ¼ç‹ Ï‚ GR #‘&

Ÿw Ä $Z 9$ Ž Yò2 & £ Å3»9r ¾ÍÌ B & #?ã ë =Ï %ñ ª! $ r Ï] ƒ Š $mF{$ È @ƒ Ír ?

“ Ìp 7 Ï9 ‹ . r $ Vù ã r $ V3 ãm çµ Y ?#ä ÿ ç £ ä© & ÷ :/ $ # 9r ÇËÈ šc qß =ê ƒ

یوسف: ۲۱-۲۲ ÇËÈ ûü Ï Z Å ó s ß J ø 9 $ #

او هغه چا چي دی ئې د مصر (له بازاره) وپېرلو خپلي مېرمني ته وويل: مېشت ځای ئې ورته عزتمن کړه (په عزت او درناوي سره ئې وساته)، یا به ګټه راورسوي او یا به ئې خپل زوی وګڼو، په دې توګه مو یوسف ته پر ځمکي تمکین ورکړ او چي تأویل الاحادیث ورزده کړو، او الله په خپل کار برلاسی دئ خو ډېری خلك نه پوهېږي او کله چي پوخوالي ته ورسېدو (حکم) او (علم) مو ورکړ او (ټولو) نېکانو ته همداسي بدله ورکوو..

د قرآن له وینا معلومېږي چي د مصر عزیز د یوسف علیه السلام له لیدو سره سم د هغه له څېرې، خبرو، ناستي ولاړې، هوښیارتیا او زیرکتیا نه پوه شوی چي هغه یو غلام نه، بلکي له یوې شریفې کورنۍ سره تعلق لري چي د حوادثو او پېښو طوفانونو له دې برخلیك سره مخامخ کړی، نو ځکه ئې خپلي ښځي ته وویل: نه ښایي له هغه سره د مریي په څېر چارچلند وشي، بلکي په کار ده ښه ئې وپالې، هیله ده چي په دې کور کي د هغه شتنه والی موږ ته ګټور ثابت شي، که مو په هغه کي نورې ښېګړي او وړتیاوې وموندې په زویولۍ به ئې ونیسو او د خپلو ټولو شتمنیو امین او وارث به ئې کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرآن دې کور ته د يوسف عليه السلام د راوستو دوه اساسي موخې په ګوته کوي، يو دا چې په دې توګه به ده ته پر ځمکې تمکين ورپه برخه شي او بل دا چې الله تعالی به ده ته د تأويل الاحاديث علم او پوهه ورکړي، له دې نه معلومېږي چې اقتدار ته د رسېدو لړۍ ئې له دې ځايه پيل شوې، د عزيز مصر په کور کې د ده ځای په ځای کېدا باعث شوه چې قدرت ته د رسېدو دروازې ئې پر مخ پرانيستی شي او همداراز دا ښيي چې دلته او د عزيز مصر په کور کې د پاتې کېدو له لارې هغه ته ډېرې خبرې معلومې شوې، دلته پوه شوی چې د مصر په ټولنې کې څه تېرېږي، اقتدار د څنګه خلکو په لاس کې دئ، د واکمنانو شخصي ژوند څنګه دی، په قصرونو کې څوك ناست دي او په زندانونو کې څوك پراته، د دې ټولنې قاضي د چا په ګټه او د چا په ضد پرېکړې کوي، ده په کنعان کې کوچيانی او صحرانی ژوند وليدو او په مصر کې د ښاريانو حالت او د دوی ترمنځ ژور توپيرونه، ټول هغه څه چې د ټولنې د صالح مشرانو لپاره ئې زده کول ضروري دي په همدې توګه ده ته ورزده شول.

حکيم خدای غوښتل چې يوسف عليه السلام د مصر د ټولنې د مشرتابه لپاره تيار کړي، د سختو آزموينو په لوړو ژورو کې وده ورکړي، هغه وړتياوې، ځواکونه او استعدادونه ئې راويښ کړي او ځلا ورکړي چې يوازې په سختو شرايطو کې راويښېږي او ځلا مومي، د يوه حکيم، مدبر او زړه سواند قيادت وړتياوې په کې راپيدا کړي، پوره فهم او بصيرت ئې په برخه کړي، د کنعان په نيمه بدوي ټولنې کې ممکن نه وه هغه استعدادونه په ده کې راپيدا شوي وی چې د مصر د واکمنۍ لپاره ضروري ول، کنعان د مصر له مدني ټولنې نه خورا زيات توپيرونه درلودل، څوك چې په هغه محيط کې ستر شوی په دې نه توانېدو چې د مصر د محيط غوښتنې درك کړي او د هغه ستر هېواد د خلکو د قيادت له عهدې څخه ووځي، د دې لپاره چې يوسف عليه السلام د مصر د ټولنې نبض ښه درك کړي، په ټولو اسرارو ئې دقيقاً پوه شي، د سياسي او اجتماعي اړيکو او مناسباتو په ماهيت ئې ښه پوه شي او په هغه کې د مصر د متمدني ټولنې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

زعامت وړتوب او لياقت راپيدا شي، نو ښايي چې د کنعان د نيمه بدوي ټولني نه مصر ته لاړ شي او هلته تر يوې مودې د مصر د زمامدارانو د ډلي د يوې مرفه کورنۍ په غېږې کي پاتې شي، هماغسي لکه چي الله تعالى موسى عليه السلام د يوې اسرائيلي مظلومې کورنۍ له غېږې بيل کړ او د سيند د څپو پر اوږو ئې د فرعون کور ته ورساوو، د هغه جلاد له تيغه ئې وژغورو چي د بني اسرائيلو د بچيانو د وژلو او حلالولو لپاره گمارل شوی وو، د دښمن ماڼۍ ئې ورته مدرسه وگرځوله او په همدغې مدرسې کي ئې هغه علم او حکمت په برخه شو چي د دغې ټولني د لارښووني او قيادت لپاره ئې ورته ضرورت درلود. له ده نه مخکي ئې يوسف عليه السلام هم له کنعانه مصر ته ورساوو، د مصر د عزيز کور ئې ورته مدرسه کړ، دلته ئې د تأويل الاحاديث علم په برخه شو، دلته د مصر د ټولني په نبض پوه شو او دلته د دې ټولني د زعامت وړتياوې او ځانگړتياوې په کي وپاللی شوې. ده ديانت او خدای لمانځنه د ابراهيمي کورنۍ په غېږ کي زده کړې وه، مينه، سادگي، مروت، زړورتيا، صداقت، صبر، قناعت او ټولي هغه ښېگړې چي د نيمه بدوي ژوند ځانگړتياوې دي، دا ئې په کنعان کي ترلاسه کړل، هغه درايت او فراست چي د مصر د ټولني د مشرتابه لپاره ضروري وو دا ئې بايد په خپله په مصر کې، د عزيز مصر په کور او په زندان کي ترلاسه کړی وی، د کنعان په چاپېريال کي دا زده کړه ورته ممکن نه وه، نو ځکه حکيم خدای په خپل خاص الهي تدبير سره هغه مصر ته وروست او د مصر په يوې واکمني او حکمراني کورنۍ کي ئې مېشت کړ او په دې سره ئې په ده کي د دغو استعدادونو د ودي شرايط برابر کړل.

په دې قصې سره قرآن موږ ته دا ستر درس راکوي چي هيڅوک، که هر څومره ځواکمن وي، په هيڅ تدبير او حيلې سره نه شي کولی د الله تعالى پرېکړې وځنډوي او د تحقق مخه ئې ونيسي، الله تعالى چي څوک د يوې ټولني او ملت د زعامت لپاره غوره کړی او هغه ته ئې د مشرتابه وړتياوي ورکړې وي، کوم قدرت کولای شي د هغه په مخ کي خنډ شي؟! او دغه مقام ته د رسېدو مخه ئې ونيسي؟!

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر د یوسف علیه السلام له عبرت او پنده ډکه قصه دا نه ثابتوي چي خدای په خپل کار کي برلاسی او غالب دئ، خو ډېر خلك پرې نه پوهېږي.

قرآن فرمایي چي کله یوسف علیه السلام د پوخوالي او رشد مرحلې ته ورسېد، نو حکم او علم ورکړ شو، په قرآن کي اکثراً د پیغمبرانو د بعثت د بیانولو لپاره دا الفاظ کارول شوي چي حکم او علم ورکړی شو او په دې سره موږ ته لارښوونه کوي چي پیغمبرانو علیهم السلام ته هم علم ورکړی شوی او هم د حکم او فیصلې قوت، هغوی هم فکري امامان دي او هم سیاسي مشران او د پرېکړو او حکم کولو مرجع، دلته د یوسف علیه السلام په هکله ویل شوي چي (حکم) او (علم) ورکړی شو، له (علم) نه مخکي د (حکم) یادښت دا مطلب په گوته کوي چي یوسف علیه السلام لومړی قدرت ته رسېدلی او د مصر واکمن شوی او بیا په پیغمبرۍ مبعوث شوی. خو دلته دا هم ویل شوي چي الله تعالی له ټولو محسنینو او نېکانو سره همدا سي معامله کوي، دا الهي معامله یوازي پیغمبرانو ته نه ده مختصه شوې، بلکي ټول نېکان هم په کي شاملېږي، د هغوی هڅې به هم خامخا ثمر ته رسوي او نېکه بدله به ورکوي، د پېښو او حوادثو په لوړو ژورو او پېچومو کي به هغوی ته رشد او وده ورکوي او د دښمن د توطئو په وړاندي به ئې ساتنه او حفاظت کوي او د دوی د بریا او برلاسۍ لاره به آواروي.

بایبل تر دې عنوان لاندي (یوسف او د فوطیفار مېرمن) لیکي: په مصر کي د فرعون د ساتونکو مشر فوطیفار، یوسف په بیه واخیست... څه موده وروسته ئې دی د خپل کور او تجارت ناظر وټاکو... یوسف ښاېسته ځوان وو، د فوطیفار مېرمني زړه پرې بایلو... له هغه ئې د مباشرت غوښتنه وکړه... هغه ونه منله او وئې ویل: بادار مي پر ما دومره اعتماد کړی، د خپلو ټولو شتمنیو اختیار ئې راسپارلی... څنگه به دا کرکجن کار کوم... دا د خدای په وړاندي لویه گناه ده... خو هغې لاس نه اخیست... یوه ورځ یوسف د کور په کارونو لگیا وو... له دوی دواړو پرته بل څوك په کور کي نه وو... هغې مېرمني لاس ورواچاوو چي له ما سره څمله... یوسف ترې وتښتېدو او له کوره ووت، خو جامه ئې د هغې ښځې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

منګولو کې پاتې شوه... ښځې خدمتګارانو ته چيغې کړې او هغوی ته ئې وويل: خاوند مې يو عبراني نوکر کور ته راوستی، دا دئ ما ته ئې سپکاوی راواړولو... زما خونې ته راغی... لاس ئې راواچاوو... ما چيغې کړې او دی وتښتېدو او دا دئ جامه ئې زما په لاس کې پاتې شوه... کله چې فوطيفار د خپلې مېرمنې خبرې واورېدې ډېر په غصه شو او يوسف ئې په هغه زندان کې واچاوو چې د پاچا نور بنديان په کې اچول شوي وو!!!)

د بايبل له ليکونکي پوښتنه کوو: تا خو څو سطره مخکې ليکلي چې په کور کې بل څوک نه وو، نو د فوطيفار مېرمنې چا ته غږ کړ او دا خدمتګاران په يوې چيغې څنګه او له کومه راورسېدل؟!! راشه د قرآن وينا واوره چې څومره دقيقه او له ژورو لارښونو ډکه ده:

قرآن د قصې دا برخه د يوسف عليه السلام د ابتلاء او آزموينې د يوه بل، خو ډېر حساس او خطرناك پړاو په توګه رااخلي، تر دې مخکې د ورونو له مخالفت او حسادت سره مخامخ شو، په کوهي کې واچولی شو، په ارزانه بيه خرڅ شو، بل ملك ته يوړل شو، آزاد ژوند ئې د غلامۍ په ژوند بدل شو، په پای کې د يوې مفسدې مصري کورنۍ نوکرۍ ته اړ شو او دا د ده د ژوند تر ټولو حساسه مرحله او ترټولو خطرناکه آزموينه، اوس له يوه بل دښمن سره مخامخ دئ، مخکني دښمن په زړه کې ورته کينه او حسادت درلود، خو دا دښمن په زړه کې ورته هوس او شهوت لري، هغه په کوهي کې وغورځاوو او دا ئې د ګناه په ډنډ کې غورځول غواړي، د دې دښمن دام ډېر غولونکی او جالب دئ او ځان ترې ساتل ډېر ګران.

قرآن نه د دې مصري نوم اخلي او نه ئې د مېرمنې، دا ځکه چې قرآن د تاريخ کتاب نه دئ، د نومونو يادول نه مفيد دئ او نه ضروري، د عزيز مصر په نامه ئې يادوي او دا د دې لپاره چې وښيي د مصر ټول هغه شخصيتونه چې دا ئې يو وو، د ده په څېر ول، په خپلو کورونو کې ئې زلمي خدمتګاران او پېغلې خدمتګارانې ساتلې، د دې پروا ئې نه وه چې له دې څه فتنې راولاړېږي، داسې پېښو ته ئې د ګناه په سترګه نه کتل، خاص اهميت ئې نه ورکاوو، دا اختلاط او حتی په جنسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

روابطو کې آزادي د هغو کورنيو يوه عادي او عامه معامله وه او د هر اشرافي ژوند يوه لازمي ځانګړتيا ده.

قرآن فرمايي چې د عزيز مصر مېرمنې يوسف خپلې خونې ته وروغوښت، دروازې ئې کلکې وتړلې، بيا ئې يوسف ته بلنه ورکړه، هغه انکار وکړ، وئې ويل: الله تعالی مې رب دئ، دغه ځای ته ئې راورسولم، دومره پېرزوينې ئې راباندې وکړې، دا کار لوی ظلم دئ، ظالمان نه ژغورل کېږي او نه برياليي کېږي!! د قرآن الفاظ دا دي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسف: ۲۳-۲۹ ÇËÈ ûüÏÛf`B ÏMZà2 ÅÃR Å Ï‹ “ ÏyóG$r

هغې مېرمنې چې دی ئې په کور کې اوسېدو، نفسي غوښتنه ئې ترې وکړه، دروازې ئې وتړلې او وئې ویل: ژر شه، درته تیاره یم، هغه وویل: پناه خدای ته، هغه مې رب دئ، زما مېشت ځای ئې راته ښه او ښایسته کړ، یقیناً چې ظالمان نه ژغورل کېږي، یقیناً چې هم هغې د ده تلوسه وکړه او که ده د خپل رب برهان نه وی لیدلی حتماً ئې د هغې تلوسه کوله، په دې توګه مو فحشاء او بدکاري ترې وګرځوله، بې شکه چې هغه زموږ له مخلصو بندګانو څخه وو، (هغې غوښتل لاس ورواچوي، دی ترې وتښتېدو)، دواړو د دروازې په لوري منډې کړې، له شا (ئې تر لمنې ونیولو او د) کمیس (لمنه ئې) وروشکوله، (له پرانستلو سره سم ئې) په دروازې کې د ښځې خاوند (په خپلې مخې کې) ومومند، (مېرمنې ئې) وویل: د هغه چا سزا به له دې پرته بل څه وي چې بندي شي او یا دردناك عذاب (ئې په برخه شي) چې غوښتل ئې ستا مېرمنې ته سپکاوی ورواړوي؟! ده وویل: دې له ما نفساني غوښتنه درلوده، د کورنۍ له غړو نه یوه شاهد داسې شهادت ورکړ: که ئې کمیس له مخې غوڅ شوی وي، نو دې رښتیا ویلي او دی دروغجن دئ خو که کمیس ئې له شا غوڅ شوی وي نو بیا خو دې دروغ ویلي او دی رښتونی دئ، چې وئې لیدل کمیس ئې له شا غوڅ شوی، نو خاوند ئې مېرمنې ته وویل: دا ستاسو ښځو مکرونه دي، ستاسو مکرونه ډېر ستر ستر دي، یوسفه! له دې تېر شه او ته اې ښځې! د خپلې ګناه معافي وغواړه، یقیناً چې خطا شوې یې!!

د قرآن دا برخه څو لارښووني او ظریف ټکي زموږ مخې ته ږدي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله تعالی يوسف عليه السلام د خورا ستر ماموريت او لويې دندې لپاره غوره کړی وو، د يوه ستر انقلاب لپاره، د يوه سياسي، اجتماعي، فکري او اخلاقي انقلاب لپاره، د مصر په څېر په يوې داسي ټولني کي چي له مدني لحاظه ډېره مخکي تللې خو له فکري او اخلاقي لحاظه ډېره وروسته پاتې، ظلم، فساد او بې عدالتي خپل تور وزر پرې غوړولی، واکمنان ئې په فساد کي تر ستونې غرق، مظلومان له خپلو ټولو انساني حقوقو محروم، د واکمنانو د هوسونو قرباني، په نه گناه زندان ته درومي او د اربابانو د مزاج خلاف په يوه معمولي کار په دار ځړول کېږي، دا ستر مأموريت سپېڅلی، مهذب، مدبر او د ډېسپلين خاوند قيادت او زعامت ايجابوي، هغه کسان چي د اسلامي ټولني د جوړولو په لاره کي مبارزه کوي، هغه ټولنه چي پيغمبران عليهم السلام ئې پر جوړولو مأمور شوي، بايد دغسي لوړ شخصيت ولري او د مبارزې په لوړو ژورو کي د دوی دا وړتياوي راڅرگندي شي.

که چېري ظروف او شرايط په گناه کي د انسان د پرېوتو مشوق وي او هغه گناه ته وهڅوي، نو د ډېرو سترو شخصيتونو د لوېدو او سقوط احتمال هم شته، له هغو ظروفو او شرايطو نه چي انسان گناه ته رابولي يا ئې ورته را کاږي بايد ځان وساتو.

که چېري يوسف عليه السلام د خپل رب برهان نه وی ليدلی، د هغې مېرمني په لوري به ښويېدلی وو، راشئ وگورو چي دا الهي برهان څه وو؟ د آيت له فحوی نه معلومېږي چي دا برهان د يوسف عليه السلام هغه احساس وو چي په دغو الفاظو سره ئې بيان کړ: الله تعالی مي رب او پالونکی دئ، دې غوره مقام ته ئې راورسولم، ظالمان نه ژغورل کېږي، همدغه احساس د دې باعث شو چي د ځوانۍ په هغه طوفاني دوره کي د شيطان او نفس له وسوسو خوندي پاتې شي.

قرآن فرمايي چي په دې کار سره يوازي دا نه چي دی له دغې گناه نه وژغورل شو بلکي په همدې سره بې حيايي او بدکاري له ده نه په شا وتمبول شوه!! د قرآن دا وينا په سطحي نظر سره انسان ته عجيبه برېښي، خو په لږ دقت سره پوهېدی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي چي په دې الفاظو کي ډېر ژور او ظریف مطالب پراته دي، څوك چي په لومړي ځل د خپل نفس ناروا غوښتني او د خپل هوس د هڅوني په وړاندي صبر وکړي، تسلیم نه شي او پښې ئې له ښويېدو وژغورل شي، دغه کار په ده کي د ځان ساتني هغه ځواك او احساس کمال او قوت ته ورسوي چي په راتلونکې کي د داسي هڅونو په وړاندي ئې پښې ونه ښويېږي، چا چي په لومړۍ مقابلې کي د بدیو په وړاندي ماتې ونه خوړله، د بدیو د مقابلې ځواك ئې لازيات پیاوړی او مضبوط شي او چا چي په لومړۍ مقابلې کي ماتې وخوړه، بیا بیا به تر بریدونو لاندي راځي او ماتې به خوري، څوك چي د بدکاریو دروازه پرانېزي ترړل ئې ورته گران شي او څوك چي د لومړي ځل لپاره د هغې له پرانستلو ډډه وکړي د تل لپاره ترې خوندي پاتې شي، یوه گناه نورو گناهونو ته لار پرانېزي، یوې گناه ته په منفي ځواب ویلو سره د نورو مخه نیول کېږي، یوسف علیه السلام هغې لومړۍ بلني ته په منفي ځواب ویلو سره ټولو هغو کسانو ته ځواب ورکړی چي د ده د بې لاري کولو طمع ئې کوله، ټول په دې پوهېدلي چي دا هوښیار ښکار په لومي کي نه نښلي، چي د عزیز مصر مېرمن په دې ونه توانېده نور به څنگه هغه ښکار کړي شي او څنگه به د هغه د ښکار کولو جسارت او طمع کوي؟!! هو؛ په دې سره الله تعالی له یوې خوا دی د ځوانۍ په هغو شېبو کي چي احساسات ښه په ځوښ کي وي او هوس ډېر څپانده په گناه کي له پرېوتو وساتو او له بلي خوا ئې بد کارۍ ته بلونکي ځواکونه په فرسخونو له ده لرې کړل.

الله تعالی هغه د مصر د ټولني د زعامت لپاره غوره کړی وو، د مصر د هغه وخت پر ټولني د فحشا، اخلاقي فساد او جنسي آزادۍ تور وزر غوړېدلی وو، په خاصه توگه د ټولني په لوړ پوړیو او اشرافي کورنیو کي دا بیماري په پراخه پیمانه خوره وه، له دې پلوه ئې حالت داسي وو لکه د نن ورځي د لوېدیځي نړۍ د گنده ټولنو حالت، جنسي بې لاریتوب ته نه یوازي د گناه په سترگه نه کتل کېدل بلکي یو عادي کار گڼل کېدو، د یوسف علیه السلام دا کار د دې باعث شو چي د مصر ټولي هغه مېرمني چي په خپلو نخرو سره ئې د مصر هر واکمن په آسانۍ سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکار کاوو له ده ناهیلي شي او د ده د بې لارې کولو طمع ونه کړي، که د عزیز مېرمن ونه توانېده چي یوسف علیه السلام د خپلي ځوانۍ په موسم کي دوکه کړي، هغه وخت چي احساسات څپانده وي او په داسي حالت کي چي دی ئې مریي او خدمتګار وو، نو له هغه وروسته چي د عمر پوخوالي ته ورسېږي او د مصر واکمن شي، نو څنګه به هغوی وکولای شي چي دی ښکار کړي!! د قرآن دا الفاظ څومره دقیق دي: ä$±ó ÿ9$# äþpi 9$pzã $Îç Zï (ترڅو په دې توګه بدکاري او بې حیائي ترې ایساره کړو!!)، داسي ئې نه دي ویلي چي هغه مو له بدکارۍ او بې حیایۍ راایسار کړ، نه بلکې بدکاري او فحشاء ترې ایساره شوه، یعني هغه کار ئې وکړ چي نور بدکاري او بې حیایي ورته نږدې نه شي.

د هغو ټولو آزمېښتونو له جملې نه چي یوسف علیه السلام ورسره مخامخ شوی، خورا لوی او خطرناك ئې همدغه آزمېښت وو، د ورونو مخالفت، کینه او حسادت، په څا کي لوېدل، مریيتوب ته لېږدېدل او بندي کېدل... دا ټول تر دې آزمېښت ډېر ډېر آسانه ول.

ګورئ چي د قرآن د وینا په لفظ لفظ کي څومره ژورې لارښووني او ظریف ټکي مخي ته راځي، دوه څېرې ئې په ډېره دقیقه او اغېزمنه توګه انځور کړې: یو د خدای بنده او بل د نفس بنده، یو له ګناه تښتي او بل په ګناه پسې زغلي، یو د ځوانۍ په جذباتي موسم کي له ګناه ځان ساتي او بل په داسي حال کي د ګناه هڅه کوي چي ټولي جسمي او جنسي اړتیاوې ئې رفع شوې، دواړه د دروازې په لوري منډې وهي خو یو ئې د پرانستلو او له ګناه نه د ځان ژغورلو په نیت او بل ئې د دې لپاره چي خلاصه نه شي او ښکار ئې له منګولو ونه وځي، دواړو د دروازې په لوري وځغاستل، یو ئې له ګناه نه د تېښتي لپاره او بل ئې د بې لارې نفس د اشباع لپاره، یو ئې له خدایه ویرې تېښتي ته اړ کړی او بل ئې د زړه له مراد نه د محرومېدو وېرې، عجیبه صحنه ده، دوه متضادي څېرې په یوه تګلوري کي، د یوه منزل په لور په منډو، مګر له بېلا بېلو موخو سره، څه عجیبه صحنه نندارې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

اینبودل شوې، هغه صحنه چې زړه په لړزا او درزا راولي، مشاعر هڅوي، په انسان کي وجد راپاروي. ډېر داسي کسان مومې چې دوی او هڅې ئې د دې صحنې له څېړو سره ورته دي، تول په یوه تګلوري کې، د یوه هدف او مقصد په لور تلوار کې، کله نا کله له ورتو شعارونو او ادعاګانو سره، خو یو ئې د رحمن خداي لپاره او بل ئې د نفس او شیطان په حکم، یو ئې په پاك لمنتوب سره او بل ئې له لړلو او ملوثو لاسونو سره، یو ئې له الله تعالی نه د ویري نه په ډك زړه سره او بل ئې له خیرن، خچن او ګنده ضمیر سره.

دواړه د خپل محسن په وړاندي ودرېږي، د یوه د ژوند ملګری او د بل آقا، یوه ته دې محسن هر څه ورکړي او د خپل ژوند شریکه ئې ګرځولې، خو له بل سره ئې یوازي دومره کړي چې په نوکرۍ ئې نیولی، یو خپل محسن ته صادق او وفادار او بل ورته خائن او بې وفا، مجرم تر بې ګناه مخکي د ځان د برائت ادعا کوي او بې ګناه تورنوي او د هغه لپاره د سزا غوښتنه کوي!! پاك لمنی بېګناه له دې ډډه کوي چې بل تورن کړي، له ځانه دفاع ته اړ کېږي.

لکه څنګه چې مو د یوسف او د هغه د ورونو په قصې کي ولوستل چې تېری د یوسف علیه السلام د ورونو لخوا شوی، هغه ئې څا ته وغورځاوو او بیا ئې د ده کمیس د دې لپاره په "کاذبه وینه" سور کړ چې پلار پرې وغولوي، دلته هم وینئ چې تېری د بدکار او مجرم له پلوه دئ او د صالح مظلوم کمیس په کي څیري شوی، هغه تورن شوی او هغه په زندان او دردناك عذاب ګواښل شوی!! که تاریخ ته یو ځغلند نظر واچوو نو وبه ګورو د دغو دوو انساني لوریو ترمینځ د تاریخ ټولو ټکرونو ماهیت همدغسي دئ.

کله چې دوی دواړه د مصر عزیز د وره خوله کي ویني، نو مجرمه ښځه ئې په جګ غږ وایي: یوسف ستا پر عزت او ناموس د تېري او لاس اچولو نیت درلود، د داسي تېري کوونکي سزا له دې پرته بل څه کېدی شي چې یا بندي شي او یا سخت تعذیب شي!! په دې صحنه کي هم ګورئ چې د شر او فساد سمبول یرغلګر دئ، تبلیغات او افتراءات د هغه له لوري دي او د پاك لمنتوب او تقوا لوری تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهاجم لاندې او دفاع ته اړ شوی!! تل همداسې وي، د چا لمن چې په ګناهونو لړلې وي هغه څوك په ګناه تورنوي چې له ګناه نه د تېښتې پر وخت ئې لمن څیرې شوې. اکثراً داسې کېږي چې سپېڅلي خلك د خپل سپېڅلتوب نه د دفاع لپاره د تبلیغ ډېر لږ احساس کوي او دا ضرورت لږ احساسوي چې د خپل پاك لمنتوب لپاره دلایل وړاندې کړي، دا مجرمان او ګناه ګاران دي چې د خپل جرم د پټولو او سپېڅلتیا د اثبات لپاره تبلیغاتو ته ضرورت لري، دوی د ځان د تبرئې لپاره نور خلك تورنوي.

الله تعالی په خپله له مخلصو بندګانو دفاع کوي، هغه تل له متقیانو او پرهېزګارانو سره دئ، یوازې ئې نه پرېږدي، آزمېښتونه پرې راولي، په لوړو ژورو سره ئې آزمويي، دا ځکه چې ابتلاء او آزمېښت د الله تعالی سنت دئ او دا ځکه چې د آزمېښتونو په ترڅ کې د متقیانو روزنه کوي، په دې سره د دوی شخصیت ته مزیده ځلا ورکوي، خو هیڅکله ئې د دښمنانو په وړاندې یوازې او بې اسرې نه پرېږدي، چا چې د آزمېښتونو په دوران کې تر پایه پورې صبر وکړ، الهي مرسته به ئې خامخا خوا ته را رسي، د باطل د پلویانو او ملګرو له منځه به داسې څوك راولاړوي چې له حق پالونکو دفاع وکړي، د مخالف لوري تورونه رد کړي او د دوی پر پاکۍ او پاك لمنۍ شهادت ورکړي!! د یوسف علیه السلام لمن داسې څیرې شوې چې د یوسف علیه السلام پر پاکي او د عزیز د ښځې په بدلمنتوب شاهدي ورکوي، هماغسې چې په وینو لړلی کمیس ئې یعقوب وپوهاوو چې لېوه نه دئ داړلی، بلکې ورونو ئې کوم بل کار پرې کړی.

د عزیز مصر غبرګون ډېر سوړ، له دې هم ډډه کوي چې خپلې مېرمنې ته کومه سخته خبره وکړي، دا خو پرېږده چې طلاقه ئې کړي، سزا ورکړي، یا دا له یوسفه لرې کړي او یا یوسف ترې لرې کړي، له خپله کوره ئې وباسي او بل ځای ته ئې ولېږي، تر څو د دې فاجعې له بیا تکراره مخنیوی وکړي، فقط دومره ورته وايي: د ښځو مکرونه همداسې وي!! په مکرونو کې ډېر مهارت لري!! د عام خطاب په ډول، داسې چې نورې ښځې ئې هم په کې شاملې کړې دي: د ښځو مکرونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

همداسي وي!!! د دې دا کار خطا او غلطي ګڼي خو په دې معنا چي ولې ئې خپل حیثیت او مقام ته پام نه دئ کړی، دا خو ستا نوکر دئ نه سیال!! یعني دا کار په خپل ذات کي د اعتراض وړ نه ګڼي یوازي په هغه صورت کي ئې د اعتراض وړ شمېري چي له خپل سیال سره نه وي!! یوسف ته ئې وویل: له دې خبري نه تېر شه، څه چي درسره شوي هغه هېر کړه او سترګې پرې پټې کړه!! او خپلي ښځي ته ئې وویل: د خپلي ګناه لپاره بخښنه وغواړه، اشتباه دي کړې ده!! خو د ده په الفاظو کي دا وضاحت نه شته چي له چا بخښنه وغواړي، له الله تعالی نه که له خپل مېړه نه؟! د ده الفاظ دا وو: انك كنت من الخاطئين : یقیناً چي ته له خطا شوو څخه يې!! آیا له دې خبري نه د ده مقصد دا دئ چي ګناه دي کړې، دا عمل خو ذاتاً یوه ګناه ده او یا دا چي دا ګناه نه بلکي یوه اشتباه ګڼي او معنا ئې دا ده چي ولې ئې په یو مریي او غلام باندي زړه بایللی او له هغه ئې د زړه مراد غوښتی؟! د آیت الفاظ ډېر صریح دي، ده د ذنب، جرم او اثم پر ځاي د "خطا" لفظ کارولی چي مطلب ئې دا دئ: د یوې شریفې کورنۍ عزتمنه مېرمن چي په خپل مریي زړه بایلي لویه اشتباه کوي!!

د مصر د عزیز له خبرو نه داسي معلومېږي چي د ده قصد دا دئ چي مېرمن ئې باید په خپله له ده نه بخښنه وغواړي، باید له خپل دغه مېړه نه بخښنه وغواړي چي دا ټول آرام او له عیش او عشرته ډك ژوند ئې ورته مهیا کړی، دومره پراخ او زیات نعمتونه ئې تر پښو لاندي ورته غوړولي، خو له دې سره سره دا بل چا ته زړه ورکوي او یوه مریي ته پر ده ترجیح ورکوي!!

ګورئ چي یوسف علیه السلام د دغو ټولو نعمتونو پر یوې وړې برخي لاس موندلی، له دې ټولو نعمتونو څخه ډېر لږ څه د ده هم په برخه شوي، خو دئ ئې په مقابل کي د الله تعالی پاس ساتي او ګناه کول د نعمت کفران ګڼي او ترې ځان ساتي، مګر د مصر د عزیز ښځه څومره ناشکره ده چي د دغو ټولو نعمتونو په وړاندي د خپل مېړه پاس نه ساتي؟! د نعمتونو وفرت او ډېروالی غالباً د هغه کفران ته لاره وباسي او انسان د منعم په وړاندي ناشکرۍ ته هڅوي او په انسان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي د عصيان او طغيان سبب گرځي.

بايبل دلته د دې قصې له يوې ډېرې مهمې او حساسې برخي هسي تېرېږي، خو قرآن ئې په تفصيل سره بيانوي او فرمايي: د ښار ځينو ښځو په خپلو غونډو او مجلسونو کي دا تبصرې پيل کړې چي د عزيز مصر مېرمني په خپل نوکر زړه بايللی، دا خو ئې ځرگنده غلطي کړې ده!! (د دې له شأن سره خو دا نه ښايي چي له خپل غلام سره مينه وکړي، دا چېري او غلام ئې چېري!!)، قرآن فرمايي چي دا هسي د دوی مکر وو، ټولي په همدې مرض اخته وې، هسي ئې خپلو خاوندانو ته داسي ښوده چي دوی د عزيز مصر د مېرمني په څېر نه دي، په دوی دې دا بد گمان نه کوي!! کله چي د عزيز مصر مېرمن د دوی له دې مکره خبره شوه نو د مېلمستيا بند وبست ئې ورته وکړ، د يوې صفې په سر ئې ورته ځای برابر کړ، د هري يوې مخي ته ئې د مېوې لوښی او چاړه کېښوده، کله چي دوی په خوراك لگيا وې يوسف ته ئې د دوی خوا ته د څه ورووړلو امر وکړ، کله چي د مصر د واکمنو مېرمنو وليد، حسن ته ئې هك پك او مجذوبې شوې، بې اختياره ئې خپل لاسونه غوڅ کړل، د عزيز مېرمني پرې غږ کړ: دا هماغه کس دئ چي تاسو پرې ملامتولم، هو! ما ترې د زړه مراد وغوښتو مگر هغه ډډه وکړه او که غوښتنه مي ونه مني او اوامرو ته مي غاړه کېښنږدي ځای به ئې زندان وي، خوار او ذليل به شي، يوسف (چي د دوی خبري ئې اورېدلې او متوجه شوی چي اوس نو وضعيت لا ډېر خطرناك شو، دلته راغونډې شوې مېرمني ټولي د دې په څېر دي اوس به هغوې هم د ده د بې لارې کولو هڅه کوي، نو الله تعالی ته ئې د دعا لاسونه اوچت کړل او وئې ويل: زما ربه! زندان تر هغه څه راته غوره دئ چي دوی مي وربولي! که ته مي د دوی له مکره ونه ساتې، دوی ته به مايل شم او د نورو جاهلانو په څېر به شم!! الله تعالی د ده دعا قبوله کړه، له دې گنده محيطه ئې د ده د لرې کولو پرېکړه وکړه، عزيز مصر سره له هغه چي حقايق ورته ځرگند شوي وو دا فيصله وکړه چي تر يوې مودې ئې زندان ته ولېږي.

د قرآن الفاظ دا دي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ô% ¾ïhÅÿR `ã $g9Gù Šr•ê ƒ‚ƒ‚ è%$ Nä•Br$ þ‚Y‚ƒ‰J$ ’Î ¨qó‚Î A$%r

M-™ö £ÜìõJÎ MèÜ™ $Hàù ÇÌÈ &ü‚B @»=Ê ’Î $g1Ž\9 $R‚Î $%a $gÿó©

ó ãz $ïM9$%r $ŽÅÅ £å‚B ç‰ïh°r @ä M?#är $\3Gã £Ç NÏ‰Gã&r £Ïõ‚Î

#Ž ³ 0 # ‹ »d $B ‡ · »m `ür £åŸ‰ƒ# `èÖ%r ¼çRŽ9ø ¼çZ# ‘ $Hàù £ÏõŽã

ô)9r ïhŠi ÓÍZçõ9ä “Ÿ$£3î° ‹ ù M9$% ÇÌÈ Òƒì. Ô=B žvÎ ‹ »d ÞÎ

£Z f ó‚9 ¼çõ#ä $B @èÿƒ N©ûÈr NÁèFõ$ ¾ïhÅÿR `ã ¼çŠr°‘

ÓÍRqãôƒ $JÜB ¥‹Î ‹m& ßõ Å9$É ‘ A$% ÇÌÈ ûïìÉÁ 9$`ïB $Zqã‹9r

ÇÌÈ ûü‚Îg»gø$ `ïB `ä&r £ÏõÎ Ü ô & £ d‰ø ÓÍ_ã $ÎÇ ? žvÎr ïhøÎ

ÇÌÈ Ðšìè%$B‹Ü¡ 9$qèd ¼çRÎ £ d‰ø çZã $ ŽÇù ¼çš‘ ¼ç9 >$ f FõÙ$

ÇÌÈ &ü‚ïm Ó@n ¼çZãt ó Š9 ïM»ƒF $(ã&‘ $B Ÿ‰è/ . ïB MÇ #‰/ ©ê

او د ښار ځينو ښځو وويل: د عزيز مېرمني له خپل مريي نفسي غوښتنه کړې، يقيناً چي ميني لېواله کړې، موږ ئې په ښکاره ګمرايي کي ګڼو، نو کله چي ئې د دوی مکرجني خبري واورېدې پيغام ئې ورولېږو او د تکيې ځای ئې ورته برابر کړ او د دوی هري يوې ته ئې چاړه (په لاس کي) ورکړه او (يوسف ته ئې) وويل: د دوی مخي ته ورووځه، نو کله چي ئې هغه وليد (تر خپل ګمان ئې، لوړ وموند او خپل لاسونه ئې غوڅ کړل او وئې ويل: پاکي

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله لره ده، دا خو انسان نه بلکي له یوې قدرمني او درنې فرشتې پرته بل څه نه دئ، (د عزیز مصر مېرمني وویل: دا همغه څوك دئ چي تاسو پرې ملامتولم، هو؛ ما ترې د زړه مراد وغوښتو او ده ځان لرې وساتو، که هغه څه ونه کړي چي زه ئې پرې گمارم، نو هرو مرو به زنداني شي او حتماً به خوار او سپك شي، (یوسف) وویل: زما ربه! تر هغه څه چي دوی مي وربولي زندان راته غوره دئ او که ته د دوی مکرونه رانه وانه ړوې دوی ته به مایل او د جاهلانو له ډلي به شم، نو رب ئې دعا قبوله کړه او د دوی مکر ئې ترې وگرځاوو، بې شکه چي هغه پوه اورېدونکی دئ، بیا د ځرگندو نښو له لیدو وروسته (دا ورته غوره) وبرېښېده چي څه موده ئې بندي کړي.

دلته څو خبري د ځانگړې توجه وړ دي:

د ښار د ښځو یوې ډلي، نه ټولو ښځو، فقط د درباریانو او رئیسانو ښځو، هغه چي په خپل چاپېریال کي د نورو اشرافي مېرمنو له ټولو اسرارو خبرېږي، وویل: د عزیز ښځي لویه غلطي کړې ده!! خپل غلام ته ئې زړه ورکړی او له هغه نه ئې د زړه مراد غوښتی، د هغې په شان شریفه او لوړ نسبه ښځه وگوره او مریي ته زړه بایلل وگوره! هیڅوك داسي نه کوي لکه چي هغې کړي دي!! قرآن کریم د دوی دا خبري هسي مکر او حیله گڼي او دا په گوته کوي چي دوی ټولي په دې ناروغۍ اخته وې، ټولي د عزیز مصر د مېرمني په څېر وې، دا خبري ئې د خپل پاك لمنتوب د اثبات لپاره کړې او په دې سره ئې خپلو مېړونو ته ښودله چي دوی دا کار اشتباه گڼي او هیڅ کله به ئې مرتکبې نه شي!!

قرآن فرمایي: کله چي دې د دوی مکرجنې خبري واورېدې نو په هغوی پسې ئې استازی ولېږو او د دوی لپاره ئې مجلس جوړ کړ، بالښتونه ئې ورته کېښودل او (د غذا او مېوو پر دستر خوان باندي ئې) هري یوې ته چاړه کېښوده او (یوسف علیه السلام ته ئې) وویل: د دوی مخي ته ورووځه! کله چي د هغوی نظر پرې ولگیدو، نو هغه ئې (له خپل گومان او تصور نه) ډېر لوړ وموندو (د ټولو سترگې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرې ښځې پاتې شوې او د مېوو پرځای ئې) خپلې ګوتې پرې کړې او وئې ویل: خدای ته پناه! دا خو بشر نه دئ، دا خو له یوې قدرمنې فرشتې پرته بل څه نه دئ!! د عزیز مصر مېرمن (له کوم شرم او حیا پرته د خپل راز او د عیاشۍ د مجلسونو سیالو او هم مسلکو ملګرو ته) وایي: زه مو په دې ملامتولم چې خپل مریي ته مې زړه ورکړی، دا دئ هغه غلام! هو ما ترې د زړه مراد وغوښتو خو هغه ډډه وکړه، لوړه کوم چې یا به مې مراد پوره کوي او یا به زندان ته درومي، له ذلت او سپکاوي سره به مخامخېږي او له دې ټولو نعمتونو به محرومېږي!!

ګورئ چې قرآن د مصر د اشرافي کورنیو اخلاقي وضعیت څنګه انځور کړی: د عزیز مصر د مېرمنې د عیاشۍ په محفل کې مېلمانه، آزاد خیالې، د مصر د اشرافو په کورنیو پورې مربوطې بدلمنې ښځې چې کله یوسف علیه السلام ویني، خپل حواس بایلي، خپل کنټرول له لاسه ورکوي، ټول د هغه د جمال په ننداره کې ډوبېږي او له ډېرې وارخطایۍ د مېوو پر ځای خپلې ګوتې پرې کوي، بې له دې چې د شرم او حیا احساس وکړي د ده د حسن ستاینه کوي، د عزیز مېرمنې ته برائت ورکوي او دې ته دا مجال برابرېږي چې په پوره جسارت سره پر خپل کار اعتراف وکړي!!

قرآن په دغو څو لنډو جملو سره د مصر د درباریانو او زعیمانو د کورنیو د بداخلاقیو وضعیت او د هغوي د شخصي ژوندانه ټول اړخونه، پټې او ښکاره زاویې او ګوښې په ډېر دقت سره انځوروي او دا ښیي چې په غیر اسلامي ټولنو کې او د هغو خلکو په منځ کې چې پر خدای او آخرت ایمان نه لري، زعما او مشران ئې له اخلاقي لحاظه تر دې حده په فساد کې غرق وي، دومره سپک او ذلیل وي چې آزاد جنسي روابط په هغوی کې عادي کار ګڼل کېږي او هیڅوک هم پرې اعتراض نه کوي.

دې ټکي ته مو باید پام وي چې له دې قصې څخه او له هغو تبصرو او تحلیلونو څخه چې د مصر د مشرانو اخلاقي وضعیت په کې څېړل شوی، د قریشو د سردارانو انتباه به څه وه؟ له دې به ئې څه پیغام اخیستو؟ آیا د دې قصې حرف

(c) ketabton.com: The Digital Library

حرف به ئې ځان ته متوجه نه ګاڼو او هغه به ئې په ټولنې کې پر خپل اعتبار، رسوخ او عزت یو خطرناك برید او تېری نه بالو؟ آیا د مکې عامو خلکو به د دې قصې په هېنداري کې د خپلو سردارانو او د دوی د کورنیو څېره نه لیدله؟ او هر آیت به ئې د دوی پر بدې وضعې نه تطبیقاوو؟

په دې آیتونو کې د یوسف علیه السلام هغه وضعیت چې ورسره مخامخ وو په ډېر زړه راښکونکې، جالب او ښوونکې بڼه کې انځور شوی، هغه چې تازه رسېدلی ۱۸_۱۹ کلن ځوان دئ، د صحرا په ویره غېږه او د هغې په صافه او شفافه هوا کې دنیا ته راغلی او د ځوانۍ پړاو ته رسېدلی، الله تعالی ورته ښکلې صورت ورکړی، د ورونو جفا ئې لیدلې، په څا کې د لوېدلو بده ورځ ئې ګاللې، د غلامۍ شپې او ورځې ئې لیدلې او اوس د نړۍ په خورا متمدنه سیمه کې (د مصر په پلازمېنه کې) د مصر د عزیز په کور کې ژوند کوي، په هغه کې د بدوي او مدني ژوند آثار او نښې له ورایه ښکارېدې، د هغه راښکونکې څېره د جلال او جمال، ښایست او تقوی، وقار او مهربانۍ، متانت او ساده توب ښکلی امتزاج وو، هر لیدونکی به ئې ځان ته راښکو او د ځان مجذوب به ئې ګرځاوو، د یوسف علیه السلام ذاتي ښېګړې ورته حادثې او پېښې رامنځته کړې، لومړی ئې د ورونو له کینې سره مخامخ کړ او دی اوس د عزیز په کور کې له هغه لوي آزمېښت سره مخامخ شو، د عزیز ښځه ورپسې شوه، هره شېبه ئې د ګناه په ناولي ډنډ کې د لوېد وېره وه، په هرګام کې ئې مخې ته دام، له هغه محفل نه وروسته خو د مصر د سردارانو ټولې مېرمنې پرې مینې او د هغه د اغوا لپاره ئې پایڅې رابډ وهلې وې، د هغه ستونزه ئې لازیاته کړې وه، هرې خوا ته چې ګوري، ګناه ورته خپله غولوونکې غېږه پرانستې ده او په هر ګام کې د شر داعي او بلونکی ورته په کمین کې دئ، په ناز او نخرو ئې ځان ته رابلي، که نور خلك په ګناه پسې منډې وهي، دلته ګناه په ده پسې ځغلي او هره شېبه د دې انتظار کوي چې هغه غافل ومومي او ګوزار پرې وکړي، غافل ئې کړي، اراده ئې کمزورې ووینې، ګناه ته تمایل په کې راژوندی کړي او ډېر ژر ئې ښکار کاندي، څومره خطرناکه صحنه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ځومره اروا سوځوونکې آزموینه؟ هغه په دې سخته مبارزه کې ثابت قدمه او کوټلی دئ، له هر پړاو نه په بري سره سر لوړی او فاتح تېرېږي، د عزیز د ښځې ګوابښونه ئې اورېدلي او لیدلي، چې یوسف باید له دغو دوو نه یو غوره کړي، یا په ګناه کې سقوط او د دې غوښتنو ته تسلیمېدا، یا زندان ته تګ او د خواریو او ذلتونو منل، خو هغه د دغو دوو بدیلونو څخه د یوه په انتخاب کې ځنډ ونه کړ، بې له ځنډه ئې زندان غوره کړ، په پوره اشتیاق سره هغه بدیل انتخابوي چې پرې وېراوو ئې، په پوره سوز او د زړه له تله خپل رب ته دعا کوي او وايي: زما پالونکې خدایه! زندان له هغه څه ډېر راته محبوب دئ چې دوی مې وربلي!!

دا برخه له یوې خوا موږ ته دا راښیي چې له دې محفل نه وروسته د عزیز مصر مېرمن د یوسف علیه السلام په ښکارولو کې یوازې نه وه، د مصر د سردارانو ډېري مېرمنې ورسره شریکې شوې وې او له بله پلوه یوسف علیه السلام دغه صحنه دومره خطرناکه ګڼلې چې د الله تعالی له لطف او مرحمته پرته ئې په بل څه خلاصون ترې ګران لیدلی، د همدې لپاره ئې خپل رب ته په دې الفاظو دعا کړې: که د دوی مکر را نه دفع نه کړې، نو د دوی په دام کې به ولوېږم.

د قرآن دا وینا هم خاصه توجه غواړي چې فرمايي: یوسف علیه السلام جنسي بې لاریتوب او شذوذ د جاهلیت له مظاهرو څخه ګڼي، د قرآن له نظره په هري ټولني کې چې د دې ګنده او ناولي عمل مظاهر راڅرګند شي نو هغه ټولنه له تمدن نه وروسته پاتې او جهل وهلې ټولنه ده. علم او تمدن انسان د قانونمندۍ خوا ته کاږي او ټولي اړیکي د همدغې قانونمندۍ په سیوري کې تنظیموي او ټولنه له دې ژغوري چې قانون ترپښنو لاندي شي، له حدودو تېری وشي، نظم له منځه ولاړ شي، یو د بل په حق او حد تېری وکړي، د انسان په ژوند کې تر ټولو مهمه او اساسي قضیه د ده جنسي اړیکي دي چې د ده او د ده د نسل ژوند او دوام ورپوري تړلی دئ. د انسان د ژوند د دغه اساسي اړخ روغوالی، د قانون په چوکاټ کې د هغه تنظیمول او په دې برخه کې د پولو او حدودو د تر پښو لاندي کېدو مخنیوی د علم او تمدن له لومړنیو غوښتنو څخه ده. جهل او د انسان له

(c) ketabton.com: The Digital Library

فطرت او د هغه د جسم د سلامتيا او روغتيا له غوښتنو او د هغه د روح او بدن له صحي اړتياوو نه بې خبري د دې سبب کېږي چې د انسان د ژوند دغه اړخ ته لازمه اعتنا ونه شي، ضوابط ئې تر پښو لاندې شي او له حدودو ئې تېرى وشي، مګر دا نه ګورئ چې د لوېديځې نړۍ بې مهاره ټولنه له دې جهته څومره رنځ وړي او له څومره خطرناکو ناروغيو سره مخامخ ده؟ د ايډز وژونکې ناروغي د دې ټولنې له مظاهرو څخه يوه ده، د لوېديځې نړۍ زره سوانده پوهان په چيغو چيغو د خطر اعلان کوي چې يا آزادې جنسې اړيکې کنټرول کړئ او يا د هغه د بدو او تباه کوونکو عواقبو انتظار وکړئ.

الله تعالى د يوسف عليه السلام دعا قبوله کړه، ده زندان تر دې لړلې چاپېريال غوره وګاڼو، زندان ورته خوندي پناځی ښکاره شو، د مصر د واکمنانو له مکرجنو او نخره ګرو ښځو نه ئې الله تعالى ته پناه يووړه، د دعاګانو اورېدونکي عليم خداى د ده دعا اجابت کړه، له هغه چټل او لړلي چاپيريال او په ګناه کې له سقوط او لوېدو ئې وژغورو، الله تعالى د خپل مخلص بنده دعاګانې اوري او قبلوي ئې، هغه د خپل بنده له هر حالته خبر دئ، په دې پوهېږي چې د څه ډول معاملې وړ او مستحق دئ؟

قرآن فرمايي چې درباريانو ته دا غوره وبرېښېده چې يوسف عليه السلام د څه مودې لپاره زندان ته ولېږي، په داسې حال کې چې حقايق ورته څرګند شوي او د يوسف عليه السلام په پاك لمنۍ پوه شوي ول. په دې اړه د قرآن له الفاظو معلومېږي چې يوازې د مصر عزيز نه؛ بلکې د مصر نورو درباريانو هم مصلحت په دې کې ليدلى چې د يوې مودې لپاره يوسف عليه السلام زندان کې وساتي، دوى دغه تصميم د ځينو نښو نښانو له ليدو وروسته ونيولو!! خو دا نښې نښانې کومې وې، هغه چې د يوسف عليه السلام په پاك لمنۍ ئې دلالت کاوو او که هغه اطلاعات چې د هغې مېلمستيا له وضعيته دوى ته رسېدلي وو؟ د قرآن له دغو الفاظو (من بعد ما رأوا الايات) او (ثم بدا لهم) چې په دواړو کې د جمعي صيغې راغلې ښيي چې زندان ته د يوسف عليه السلام په لېږلو کې نور درباريان هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

شريك ول او دا ځكه چي دوی ته دا اطلاع رسېدلې وه چي په هغې مېلمستيا كي د دوی مېرمنو هم په يوسف عليه السلام زړه بايللی او د همغه څه كولو هڅه ئې كړې چي څو ورځې مخكي ئې د عزيز مصر مېرمن پرې ملامتوله!! دا بهير موږ ته د هغې جاهلې ټولني يوه بله توره زاويه هم په ګوته كوي او هغه دا چي په دغو ټولنو كي فيصلې او پرېكړې د مصلحتونو له مخي كېږي، نه د عدالت له مخې، د غيراسلامي ټولنو په محاكمو كي د واكمنانو هوی او هوس واكمني او حكومت كوي نه (قانون او قضا)، حاكم او واكمن كولی شي يو بې ګناه انسان د خپلي خوښې تر مودې پوري په زندان كي وساتي، همغسي لكه د مصر واكمنانو او درباريانو چي د خپلو مېرمنو د اداره كولو او له فساده د راګرځولو پر ځای ئې يوسف عليه السلام د نامعلومې مودې لپاره زندان ته ولېږو!!

هغه شخصيت ته چي الهي تقدير د مصر په ټولنه كي د يوه ژور بدلون راوستو لپاره غوره كړی او د دې ټولني قيادت او زعامت به ده ته سپارل كېږي، ضروري ده چي د بدوي ژوندانه د وضعيت له مشاهدې او د مصر د حكامو د وضعې له ژورې مطالعې نه وروسته، د مصر د محاكمو د پرېكړو په څرنګوالي او ماهيت پوه شي او د زندان او زندانيانو له حال او احواله پوره خبر شي؛ او دا ځكه چي عوام د حاكمو نظامونو د پراخو تبليغاتو له مخي داسي ګومان كوي چي (محاكم) آزاد او مستقل دي او قاضي د قانون او مقرراتو په حكم قضاوت كوي او د عدالت له تامين نه پرته هيڅ څيز ته ارزښت نه وركوي، د دې غلط ذهنيت تصحيح نه يوازې د عامه خلكو او طبقاتو تر منځ ضروري ده؛ بلكي د خواصو او د ټولنيزو انقلابونو د زعامت او مشرتابه په كچه هم ضروري ده، د زندان وضع او د زندانيانو حالت، د دې ټولنو د محاكمو او قاضيانو ماهيت په ښه توګه څرګندوي، د انقلاب مشران بايد زندان ته لاړ شي تر څو په جاهلې ټولنه كي د عدالت او قانون ماهيت په خپلو ټولو غړيو او روح سره احساس كړي او په دې پوه شي چي په دې مجال كي كومي تبديلي او انقلاب ته ضرورت شته!!

قرآن په دې قصې سره موږ ته دا درس راكوي چي كه چېري د الله تعالی كوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

صالح بنده د ده په لار کې زندان ته درومي، باید ډاډه او مطمئن وي او د پاېلو په اړه دې هیڅ تشویش نه کوي، دا او هره پرېکړه دې د الله تعالی له لوري وګڼي او په دې باور دې وي چې په دې کې ئې حتماً حکمتونه او مصلحتونه ایښي دي، که نن نه پرې پوهېږې، ژر به پرې پوه شې، مګر نه ګورئ چې زندان ته د یوسف علیه السلام تګ نه یوازې د ده له غوښتنې سره سم وو؛ بلکې الله تعالیٰ په دې سره دی په ګناه کې له پرېوتو وژغورو، زندان ئې ورته یوه مدرسه کړه او د هغې په غیرېږه کې ئې له لا ډېرې فکري او اخلاقي ودې برخمن کړ او هلته ئې د مصر د ټولنې یوه بله تیاره زاویه له نږدې وکتله... او په پای کې له همدې زندانه د مصر واکمنۍ ته ورسېدو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÿ7ç? žv& •B& ‡ žvÎ ãö3Û9$$ìÎ ?»Üu3'` Ë $kš ª! $A“R& $B Nà2 ä/#är

ÇÍÈ šc qßJn=ôèt Ÿw Ä $Z9$#uŽYò2 &£3»9r ÆÅh)s9$# ÚïÏe!$# 7 Ï9ºŒ 4 çn$ƒÎ wÎ)

او له ده سره (په یو وخت) دوه زلمي غلامان هم زندان ته ننوتل (بندیان شول)، (هر یوه ئې یو خوب بیا بیا لیدلی وو، یوسف ته راغلل)، یوه ئې وویل: زه په خوب کي ځان داسي ګورم چي انګور زبېښم او بل (ورته) وویل: زه په خوب کي ځان داسي ګورم چي پر خپل سر ډوډۍ وړم او مارغان ئې خوري، موږ د دې خوبونو په تعبیر پوه کړه، ته راته د نېکانو له ډلي معلومېږې، هغه وویل: لابه هغه خواړه چي (معمولاً هره ورځ) درکول کېږي درته نه وي راغلي چي تعبیر به ئې درته ووایم، دا د هغه علم یوه برخه ده چي زما پالونکي رب راښودلی، ما د هغه قوم دین پرېښود چي پر الله ایمان نه لري او پر آخرت کافران شوي. او د خپلو نیکونو ابراهیم، اسحاق او یعقوب د دین متابعت مي وکړ، موږ ته نه ښایي چي له الله سره کوم څه شریك کړو، دا پر موږ او پر ټولو خلکو د خدای یو فضل او پېرزوینه ده؛ خو اکثر خلك شکر نه کوي، (یعني دا د الله تعالی لویه پېرزوینه ده چي موږ ته ئې فرمایلي: له الله پرته بل چا ته سر مه ټیټوئ او بل ته لاس لمن مه اوږدوئ)، د زندان ملګرو! آیا ډول، ډول اربابان غوره دي او که یو غالب خدای چي (پر ټولو کایناتو) مسلط دئ؟ له ده پرته خو تاسو د داسي څه عبادت کوئ چي هسي څو نومونه دي، چي تاسو او ستاسو پلرونو نومولي، الله هیڅ دلیل ورته نه دئ نازل کړی، حکم (صادرول) خو یوازي الله لره دئ، امر ئې کړی چي له ده پرته د هیچا عبادت مه کوئ، سم او سیده دین همدا دئ، خو زیاتره خلك نه پوهېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بایبل تر دې عنوان لاندې (یوسف د بندیانو خوبونه تعبیروي) لیکي: (فرعون د دربار د ساقیانو او نانوایانو په رئیسانو غصه شوی وو... دواړه ئې په هغه زندان کې واچول چې یوسف هم په کې وو... دوی زیاته موده هلته پاتې شول... فوطیفار یوسف د دوی د خدمت لپاره ګمارلی وو...یوه شپه دواړو خوب ولید... سهار یوسف متوجه شو چې دواړه خفه دي... پوښتنه ئې ترې وکړه... وئې ویل: موږ خوب لیدلی خو څوك نه شته چې موږ ته ئې تعبیر کړي... یوسف ورته وویل: د خوبونو تعبیرول د خدای کار دئ!! ما ته ووایئ څنګه خوبونه مو لیدلي... د ساقیانو رئیس وویل: د انګورو داسې تاك مې ولید چې درې څانګې ئې وې...ناڅاپه څانګې وغوړېدې او زیات انګور په کې وټوکېدل... له ما سره د فرعون د شرابو جام وو، انګور مې په کې وزبېښل او فرعون ته مې ورکړل او هغه وڅښل، یوسف ورته وویل: ستا د خوب تعبیر دا دئ: درې څانګې یعنې درې ورځې، تر دریو ورځو پورې به فرعون تا له زندانه آزاد کړي او بیا به د ده ساقي شې... هیله مې دا ده چې ما هېر نه کړې، فرعون ته زما قصه وکړه او ترې وغواړه چې ما له دې زندانه آزاد کړي... کله چې د نانوایانو رئیس دا تعبیر واورېدو او هغه ئې ښه وموند نو هغه هم خپل خوب داسې ورته تېر کړ: په خوب کې په خپل سر باندې له ډوډۍ ډك درې شکورونه ګورم ... مرغان راغلل او هغه ئې وخوړې، یوسف ورته وویل: درې ټوکرۍ یعنې درې ورځې، درې ورځې وروسته به فرعون ستا سر له تنه بېل کړي او بدن به دې په دار وځړوي، مرغان به راشي او ستا د بدن غوښې به وخوري... درې ورځې وروسته د فرعون د زېږېدو کلیزه وه... دا دواړه بندیان ئې خپل حضور ته وروغوښتل... د ساقیانو رئیس ئې په خپلې مخکنۍ دندې وګمارو او بل ئې په دار وځړاوو)

قرآن د بایبل د دغو خبرو اکثرې برخې ردوي او په ځای ئې د قصې اصلي بهیر په داسې ښې کې بیانوي چې نه یوازې هر څه ئې طبیعي او د واقعیتونو مطابق دي بلکې ډېر ظریف نقاط او مفیدې لارښوونې زموږ مخې ته ږدي، قرآن فرمایي چې د یوسف علیه السلام په څېر دوه نور بې ګناه کسان هم له ده سره په

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه وخت زنداني شول، دواړو يوسف عليه السلام ته د يوه درونږ او نېك انسان په سترګه كتل، د همدې لپاره ده ته راغلل او د خپلو خوبونو تعبير ئې ترې وغوښت او يوسف عليه السلام چي له خپل زندانه د دعوت او مبارزې سنګر جوړ كړی، له هره فرصته په استفادې سره خلك د الله تعالی عبادت ته رابلي، له شرك او د ګڼ شمېر اربابانو له بندګۍ نه بغاوت ته بلنه وركوي، مخكي له دې چي د خپل زنداني ملګرو خوبونه تعبير كړي، مهلت ترې غواړي او ورته وايي چي د راتلونكي وخت د ورځني خوراك له راتلو مخكي به ستاسو د خوبونو تعبير درته ووايم، له دې فرصته په استفادې سره هغوی توحيد، معاد، رسالت، له شرك نه برائت او د الله تعالی عبادت ته رابلي، خو تر هر څه مخكي لازم بولي چي د هغوی اعتماد جلب كړي؛ ځان داسي معرفي كوي: ما د هغه قوم دين پرېښی چي پر خدای ايمان نه لري، له آخرته منكر دي، د دې په ځای مي د خپلو نيكونو ابراهيم، اسحاق او يعقوب عليهم السلام د دين متابعت ته ملا تړلې او ورته وايي: له ذلت او سپكاوي نه د خلاصون يوازينۍ لار دا ده چي له الله تعالی پرته بل چا ته سر ټيټ نه كړو، له شرك نه ډډه وكړو، يوازي په همدې سره د الله تعالی عنايت او فضل زموږ او د ټولو انسانانو په برخه كېدی شي، الله تعالی په خپل دې پرېكنده او قاطع حكم او امر سره چي له ده پرته هيچا ته د بندګۍ سر ټيټ نه كړو او هيچا ته د احتياج او نيازمندۍ لاس اوږد نه كړو، پر موږ لويه پيرزوينه كړې ده، خپل خاص احسان او فضل ئې زموږ په برخه كړی او زموږ سر لوړي او عزت ئې غوښتی دئ. خو ډېر انسانان د دې الهي احسان او ستر نعمت پاس نه ساتي، د شرك په ګنده ډنډ كي لوېږي،او په همدې سره ئې ذلت او سپكاوی په برخه كېږي، يوسف عليه السلام د زندان ملګرو ته وايي:

څوك چي د ځمكي او آسمانونو د يوازني پالونكي رب له عبادته ډډه وكړي، د ډول ډول اربابانو او دروغجنو خدايانو د بندګۍ په دام كي پرېوځي، د هغه چا په څېر شي چي د كومي رسۍ په وسيله پورته تللی خو د لارې په نيمايي كي نابېره رسۍ شلېدلې، له بره سره ئې اړيكي غوڅې شوې، راپرېوتی، يا د ښكاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرغانو منګولو کې ګير شوی او يا توندو سيليو پر سر اخيستی او په کومې ژورې کندې کې ئې غورځولی، آيا نه وينئ چې زموږ په دې شرک وهلې او له الله تعالی نه بې خبري ټولني څومره ډول ډول اربابان حکومت کوي؟!! آيا غوره نه ده چې د دوی د ظالمانه واکمنۍ نه د نجات او خلاصون لپاره يوه خدای ته پناه يوسو او يوازې د هغه عبادت وکړو؟ له الله تعالی پرته ټول معبودان او هر هغه څه چې تاسو ئې لمانځئ، مرسته ترې غواړئ او پناه وروړئ، تش په نامه معبودان دي، هسې خوشې نومونه دي، هيڅ حيثيت نه لري، هيڅ نه شي کولی، په حقيقت کې دا تاسو او ستاسو پلرونه دي چې دوی مو په خاصو نومونو او القابو نومولي، داسې ځانګړتياوې، کرامات او خصوصيات مو ورته منسوب کړي چې په کې نه شته، هسې ګومان کوئ چې ستاسو دعاګانې اوري، ستاسې مرسته کولی شي، ستاسې حاجتونه پوره کوي او دعا ګانې مو قبلوي؛ په داسې حال کې چې نه د دې پراخې هستۍ په غېږکې داسې دليل تر سترګو کېږي چې الله تعالی شريك لري او نه په کوم الهي کتاب کې ويل شوي چې له الله تعالی پرته د بل عبادت، هغه ته سر ټيټول او له هغه مرسته غوښتل جايز دي، هغه څوك چې دا ادعا او ګمان ئې کړی چې د دې عالم کوم څيز يا کوم څوك په الوهيت او ربوبيت کې د الله تعالی سيال او شريك دئ او الله تعالی هغه د هستې په اداره او د چارو په سمبالولو کې له ځان سره شريك کړی، ادعا ئې پوچه او ګمان ئې بې بنسټه دئ، داسې چې په ټوله هستۍ کې به د دې ادعا د اثبات لپاره کوم دليل وړاندې نه کړی شي!! هغه دين په دېوال ووهئ او هيڅکله د الهي دين په سترګه مه ورته ګورئ چې شرك ته بلنه ورکوي.

الله تعالی ټولواك دئ، د عالم د ساتلو او پاللو واګې ئې په لاس کې دي، د هر کار پرېکړه د ده له لوري کېږي، حکم او فرمان صادرول ده لره مختص دئ، پر ټول عالم د ده جل جلاله حکم نافذ دئ، په دې واکمنۍ او حکومت کولو کې هيڅوك ورسره شريك نه دئ. الله تعالی د قانون جوړولو او پرېکړو کولو صلاحيت او اختيار هيچا ته نه دئ ورکړی، بايد د ژوند په ټولو چارو کې له الله تعالی او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه له دين نه هدايت او لارښوونه تر لاسه کړو او د هغه له حکم او امر سره سم عمل وکړو.

ستاسي د ټولني مطلق العنانه حاکمان ظالمان دي، له خپل حد او حق نه ئې تېرى کړى او په خپلي دې ادعا سره د شرك مرتکب شوي چي د قانون جوړول د دوى حق دئ.

د الله تعالى دائمي او پرېکنده حکم دا دئ چي له ده پرته د بل څيز او بل چا عبادت مه کوئ، د بل چا له درشل او درباره وېره او طمع مه لرئ، له الله تعالى پرته هيچا ته د بندګۍ سر مه ټيټوئ او د فرمان او حکم اطاعت ئې مه کوئ، کوم مذهب او دين چي تا ته وايي: له غير الله مرسته غوښتل جايز دي؛ نو پوه شه چي دا دروغجن دين او کوږ اوږ مذهب دئ، داسي دين او مذهب چي فقط جاهل وګړي ئې په دام کي ښکار کېږي!!

له دې اغېزمن دعوت نه وروسته يوسف عليه السلام د زندان ملګرو ته د دوى د خوبونو په اړه وايي:

Ü=óÅ ŭû ãz ÿF$$B&r #Ìôð z ¼ç/' ' Åó Šù $Jä߀n& $B& Çö Å9$$Ó‹Å 9 |Á»f

A$%r ÇÍÈ Èb$‹Ïÿø Gó @ ïhŠï “ Ï%©!$ãøB{ $ÓÅè ¾ïhÅû§ `Ï Bžçö9$$@à2 ûFù

ß»Üøt±9$$ ç9 ¡ S'ù š• Ĥr %ŸÏã ’Îöà2 6$$ $J§Ÿ-B 8 $R ¼çR& £ß “ Ï%©!$Ö

ÇÊÈ ûüÏZÅ ì ôÒÎ Çö Å9$$’Î] Î-ù ¾ïhÎr •ò2 Ë

د زندان ملګرو! ستاسو يو تن به (آزاد شي او بيا به) د خپل بادار د شرابو ساقي شي او بل به په دار وځړول شي او مرغان به ئې د سر غوښې شکوي، دا دئ هغه کار تر سره شو چي تاسو ئې پوښتنه کوله. بيا ئې د دوى د دواړو هغه يوه ته چي ګومان ئې کاوو آزاد به شي، داسي وويل: خپل بادار (د مصر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاچا) ته زما یادونه وکړه، خو شیطان د ده وریادول ترې هېر کړل، نو تر څو کلونو په زندان کې پاتې شو.

دلته څو ظریف ټکي زموږ توجه جلبوي:

ګورئ چې یوسف علیه السلام ته ورونو په یوه سترګه کتل، د ده وړتیاوو د هغوی حسادت راپاراوو او د مصر د درباریانو عیاشو او بدکارو ښځو په بله سترګه ورته کتل، د ده حسن د دوی هوس او شهوت راپاراوو، خو د دوی دواړو په خلاف د دې دوو ستم ځپلو غلامانو تأثر د ده په باب بل شان دئ، د یوسف علیه السلام په خبرې، خبرو، حرکاتو او ناستي پاستي کي د یوه صالح، محسن او پرهېزګار انسان نښې او آثار د دوی توجه جلبوي او د خپلو خوبونو د تعبیر لپاره ورته رجوع کوي، هغه ته د محسن او نېکوکار خطاب کوي.

د بایبل دا خبره هم هیڅ وزن او وقعت نه لري چې وایي: یوه شپه دواړو خوب ولید... سهار یوسف متوجه شو چې دواړه خفه دي... پوښتنه ئې ترې وکړه... وئې ویل: موږ خوب لیدلی خو څوك نه شته چې موږ ته ئې تعبیر کړي!!! دا ځکه چې نه خو دوی داسي څه په خوب کي لیدلي وو چې پرې پرېشانه شوي وی او نه د خوب په تعبیر پوهېدل!! د بایبل د دې وینا په خلاف قرآن فرمایي چې دوی یوسف علیه السلام ته راغلي، صالح، نېك او پوه انسان ورته معلوم شوی، ګمان ئې کړی چې دی کولی شي زموږ خوبونه تعبیر کړي

لکه چې ګورئ قرآن نه دا خبره کوي چې دوی درې څانګې او درې شکورونه په خوب کي لیدلي او نه دا خبره چې یوسف علیه السلام دوی ته وویل چې درې ورځي وروسته به ستاسو خوبونه په دې توګه رښتیا کېږي، د بایبل دا وینا هیڅ وزن نه لري چې د دریو څانګو او دریو شکورونو تعبیر درې ورځي دئ، یوسف علیه السلام د یوه له خوبه پوهېدلی چې آزاد به شي او بېرته به په خپلې مخکنۍ دندې وګمارل شي، قرآن فرمایي چې د یوسف ګمان همدا وو، د ده له خوبه ئې انتباه همدا وه، د دوهم کس خوب دوه برخي درلودې: پر خپل سر د ډوډۍ وړل او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ده پر سر باندې د مرغانو خوراك، له لومړۍ برخې ئې دا انتباه اخیستې چې د هغې ډوډۍ د پخولو مسئولیت به د ده پر سر پرېوځي چې پاچا پرې غصه شوی وو او دی ئې د همدې لپاره زندان ته لېږلی وو او له دوهمې برخې ئې دا انګېرلې چې پر دار به وځړول شي او مارغان به ئې د سر پوستکی او ماغزه خوري.

د قرآن له وینا معلومېږي چې دا دواړه زلمیان هم د یوسف علیه السلام په څېر بې ګناه ول، د قرآن له الفاظو او د یوسف علیه السلام له تعبیر نه معلومېږي چې یو ئې د دربار ساقي او بل ئې نانوای وو، ویل شوي چې په دې خاطر زندان ته لېږل شوي ول چې د دربار په یوې میلمستیا کې یوه داسې شراب مېلمنو ته وړاندې کړې وو چې مچ په کې لوېدلی وو او بل ئې داسې ډوډۍ پخه کړې وه چې شګې په کې وې، د آیت له الفاظو او د هغو دواړو له خوبونو څخه دا جوتېږي چې نوموړې وینا صحیح او د بایبل خبره غلطه ده چې دوی د دربار د چارو مشران وو، قرآن دوی دواړه د زلمیانو په نامه یادوي او په دې سره موږ ته د مصر د هغه مهال وضعیت دقیقاً انځوروي، دا یوازې یوسف علیه السلام نه وو چې د حاکم نظام د عیاشو او ظالمو واکمنانو د هوسونو قرباني شوی وو؛ بلکې د ده په څېر ګڼ شمېر کسان هره ورځ د دې مفسد نظام د مفسدو واکدارانو د هوسونو قرباني کېدل، دا یوازې دی نه وو چې له کومې ګناه او جرم پرته زنداني شوی او د دې ټولنې د ظالمو واکمنانو د غضب او قهر تر متروکې لاندې راغلی؛ بلکې د ده په څېر ډېر نور هم له کومې ګناه پرته د دوی په لاس تعذیب کېږي، رنګ رنګ عذابونه ګالي او هیڅ په هیڅ ځورول کېږي.

د قرآن له الفاظو معلومېږي چې یوسف علیه السلام د زندان دغو دوو ملګرو ته وویل: کوم خواړه چې هره ورځ په معین وخت درکول کېږي، د هغه وخت تر رارسېدو مخکې به ستاسې د خوب تعبیر درته ووایم، یعنې دا چې له دوی ئې وخت غوښتی، تر څو د دوی د خوبونو په باب فکر وکړي او صحیح او دقیق تعبیر ئې ورته ووایي. د اټکل له مخې دغو ملګرو ئې سهار له ویښېدو نه وروسته ده ته خپل خوبونه تېر کړي او ده د غرمې تر ډوډۍ پورې مهلت غوښتی، د دې وینا په

(c) ketabton.com: The Digital Library

اهميت هغه وخت ښه پوهېدى شو چي په راتلونكې كي د پاچا د خوب د تعبير په اړه د يوسف عليه السلام فوري ځواب او له څه ځنډه پرته تعبير ته ځير شو، دلته ئې وخت غوښتى او هلته ئې له ځنډه پرته ځواب ويلى او د دې معنى دا ده چي د يوسف عليه السلام بصيرت او پوهه ورځ په ورځ زياته شوې، زندان د ده لپاره كه له يوې خوا د مبارزې او دعوت سنگر وو له بلې خوا يوه مدرسه وه، الله تعالى تر هغه مهاله په زندان كي پرېښود چي ښه روزنه ئې وشي او د هغه ستر او تاريخي مأموريت لپاره جوگه شي چي څه موده وروسته به ورسپارل كېږي، د مصر د هغه مهال د لوى ملك زعامت او قيادت ده ته سپارل كېدو، الله تعالى د همدې لپاره دى له كنعانه راروان كړى وو، د ستونزو، كړاوونو او آزموينو په لوړو ژورو كي ئې وروزو او ورو ورو ئې د هغه استعدادونو او وړتياوو ته وده وركړه او دا شرايط ئې ورته برابر كړل چي له زندانه قصر ته ورسېږي او له غلامۍ نه پاچاهۍ ته. متأسفانه زموږ ځيني مفسرين هم د اسرائيلي رواياتو تر اغېز لاندي تللي او د قرآن دا برخه ئې داسي تعبير كړې چي گواكې يوسف عليه السلام په غيب پوهېدو او د زندان ملگرو ته ئې ويلي چي زه مو په دې خبرولى شم چي نن به كوم خواړه درته راځي او سبا كوم او ځينو داسي تعبير كړى چي په خوب كي هر خواړه وگورئ زه ئې تعبير درته ښيم!! دا دواړه تعبيرونه كمزوري دي او د قرآن له الفاظو سره اړخ نه لگوي، قرآن د يوسف عليه السلام قول په دې الفاظو رانقلوي: نبأتكما بتأويله (تاسې دواړه به د هغه په تعبير خبر كړم)، دا الفاظ صريحاً ښيي چي مراد ئې د خوب تأويل او تعبير دئ؛ د خوراك لپاره د تأويل كلمه نه استعمالېږي او صحيح نه ده چي ووايو: نبأتكما بتأويل الطعام!! سر بيره پر دې دلته زندانيانو له يوسف عليه السلام نه د خپلو خوبونو تعبير غوښتى او دا صحيح نه ده چي د خوبونو د تعبير پر ځاى هغوى ته ووايي چي د هغه خوړو څرنگوالى به درته وښيم چي په راتلونكې كي دركول كېږي!!

د قرآن دا دقيق او له معانيو ډك الفاظ هم د غور او دقت غوښتنه كوي چي فرمايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ç9 ¡ S'ù š• Ĥƒ ‰Yë ’Îöà2 6$ $Jç¥B 8 $R ¼çR& £ß “Ï%©! A$%r

ÇÍËÈ ûüÏZÅ ì ÒÎ Çõ Å9$’Î] Î=ù ¾Ïĥƒ •ò2 Ë ß»Üø±¹9$

او د دوی دواړو له منځه ئې هغه چا ته چي گمان ئې وکړ خوشې کېږي وويل: د خپل بادار خوا ته دې ما ياد کړه، نو شيطان دا ترې هېره کړه چي خپل بادار ته ئې يادونه وکړي، نو ځکه څو کلونه په زندان کي پاتې شو.

دا آيت په ډېر صراحت سره ښيي چي:

يوسف عليه السلام نه د ځان په اړه له الهي قضا خبر وو او نه د خپلو دوو زنداني ملگرو له مقدراتو، بلکي د دوی له خوبونو ئې اټکل کړی، د يوه خوب ته په پام سره ئې گومان کړی، حدس ئې وهلی او اټکل ئې کړی چي له زندانه به آزاد شي، د "ظن" لفظ کارول همدا مطلب افاده کوي. او په دې سره قرآن د بايبل دا وينا يو ځل بيا رد کړې چي پيغمبران عليهم السلام په غيب پوهېږي، که تاسو بايبل ته لږ ځير شئ په ځای ځای او نږدې د ټولو پيغمبرانو په اړه به وگورئ چي په غيب پوهېدا ورته منسوب شوې او قرآن همدومره په دې خبري تأکيد کوي چي نه پيغمبران په غيب خبر دي او نه پر ځمکه او آسمان کي له الله تعالی پرته بل څوك په غيب پوهېږي.

يوسف عليه السلام خپل دغه ملگري ته چي د ده په گمان به له زندانه خوشې کېږي او بيا به د دربار ساقي شي، وويل: ما په ياد لره، هېر مي نه کړې، خپل بادار ته دې زما احوال واوروه؛ خو هغه چي د شيطان په لار تللی وو، د خپل زندان يار ئې هېر کړ، دربار ته نږدېوالی د دې سبب شو چي د سختو ورځو ياران هېر کړي، وئې نه غوښتل او يا ئې ونه شو کړی چي د يوسف احوال خپل بادار ته واوروي.

د قرآن له دغو الفاظو (فلبث في السجن بضع سنين: نو د څو کلونو لپاره په

(c) ketabton.com: The Digital Library

زندان کي پاتې شو)، داسي معلومېږي چي يوسف عليه السلام د خوبونو د تعبير په دوران کي کوم داسي کار کړی چي له امله ئې څو کاله په زندان کي پاتې شو، دا کوم کار وو؟ کوم داسي الفاظ د ده له خولې وتلي چي له امله ئې د زندان موده د څو نورو کلونو لپاره اوږده شوې؟ که څه هم ځيني مفسرين وايي چي د قرآن په دې الفاظو کي چي وايي: (فانساه الشيطان ذکر ربه)، يوسف عليه السلام ته اشاره شوې، خو دا ډېره کمزورې خبره ده، ځکه له دې نه دوه آيته وروسته وضاحت شوی چي دغه هېروونکی يوسف عليه السلام نه؛ بلکي د هغه د زندان ملګری وو چي څه موده وروسته ئې خبره ورپه ياد شوه، دا هېرېدا د يوسف عليه السلام د ملګري کار وو نه د يوسف عليه السلام کار. د دوی تعبير د قرآن له الفاظو سره قطعاً اړخ نه لګوي، هغه يوسف چي د الله تعالی لپاره ئې زندان ته پر دربار ترجيح ورکړه اوس به په زندان کي څنګه خپل رب هېروي، انسان خو معمولاً په سختيو کي نسبت آسانيو ته لازيات خدای يادوي. د آيتونو ترکيب داسي دئ چي هېرېدا د .آزاد شوي ملګري کار دئ، ځکه له ده غوښتل شوي وو چي د خپل بادار خوا ته ما ياد کړه، نسيان او هېرېدا له دې سره جوخت راغلې او له همدې ساقي پرته بل چا ته نه شي منسوبېدی.

د قرآن الفاظ په دې هکله ډېر صريح دي چي په زندان کي د يوسف عليه السلام د پاتې کېدو دليل دا وو چي له خپل زنداني ملګري ئې دا مطالبه وکړه چي د ده احوال خپل بادار ته ووايي او په دې توګه له زندان نه د خلاصون په لټه کي شو، په داسي حال کي چي څه موده مخکي ئې ويلي وو؛ زندان ته پر هغه څه ترجيح ورکوم چي دوی مي وربلي! ولې ئې عجله وکړه، ولې بې حوصلې شو، ولې د يوه غلام په وسيله له ظالم حاکم نه استرحام کوي؟!! حکيم خدای د هغه دا کار غوره ونه بالو؛ نو ځکه څو کاله نور هم په زندان کي پاتې شو او دا ځکه چي هغه لا مزيد روزني ته ضرورت درلود، د هغه د معنوي ودي او ارتقاء لپاره څه نوره موده په زندان کي پاتې کېدل ضروري وو. دا مطلب هغه وخت موږ ته لازيات جوت کېږي چي ګورو قرآن په همدې سورې کي او څو آيتونه وروسته، د يوسف عليه

(c) ketabton.com: The Digital Library

السلام لوړ عزم او متين صبر او زغم داسي انځوروي: څو کاله وروسته، همدا زنداني ملګری، په داسي حال کي د ده خوا ته راځي چي د مصر د پاچا پيغام ورسره دئ، دی ئې دربار ته ورغوښتی، خو دی پاچا ته له ورتلو ډډه کوي، له زندان نه د خلاصون په باب عجله نه لري، په ډېره استغنا او متانت سره وايي: اول بايد زما د زنداني کېدو وجه معلومه شي، له هغو دې پلټنه او تحقيق وشي چي زه ئې زندان ته لېږلی وم، کله چي زما برائت اعلان شو هله به دا بلنه ومنم!!

ګورئ چي قرآن په څومره حکيمانه توګه د هغه الهي نظام د مشرانو او واکمنانو ځانګړتياوې زموږ مخې ته ږدي چي الله تعالی ئې د انسانانو لپاره غوره ګڼي، د دې ټولني د زعامت يوه ښېلګه د يوسف عليه السلام په څېره کي انځوروي او زموږ ننداري ته ئې ږدي او موږ ته ښيي چي په دې نظام کي د چارو واګې د هغو شخصيتونو په لاس کي وي چي په پټه او ښکاره له الله تعالی څخه وېرېږي، د خلکو د سر، مال، عزت او ناموس ساتونکي وي، حرام ته له نږدې کېدو او له الهي حدودو نه د تېري څخه په کلکه ځان ساتي، د دې پر ځای چي په ځمکه کي تمکين او قدرت ته رسېدل په دوی کي طغيان او سرکښي راوپاروي، د دې اپوټه په دوی کي انکسار او تواضع زياتوي، پر خدای ايمان او دا باور او اعتقاد چي هر څه ئې د الله تعالی پېرزوينه، احسان او عنايت دئ، نه د دوی د ذاتي کمال او هنر نتيجه، دغه احساس، باور او اعتقاد له ګناهونو نه هم او د اقتدار په وخت کي له غرور او تکبر نه هم د ځان ساتلو سبب ګرځي.

بايبل تر دې عنوان لاندي (د فرعون خوبونه)، ليکي: (له دې دوه کاله وروسته، يوه شپه فرعون خوب وليد چي د نيل خوا ته ولاړ دئ، ناڅاپه له روده اوه څورب غويي راووتل... ورپسې اوه ډنګر غويي راووتل... بيا دغو ډنګرو غويانو هغه مزې غويان له ستونې تېر کړل... فرعون راويښ شو... خو بيا ويده شو او دا ځل ئې وليدل چي له يوې څانګې اوه ډك وږي راوټوکېدل... ورپسې ئې اوه نازك وږي وليدل چي شرقي بادونو وچ کړي ول، وچو او نازکو وږيو ډك وږي وخوړل، ... فرعون له خوبه راويښ شو، سهار ئې فکر پرېشانه وو، د مصر ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

جادوگران او پوهان ئې راوبلل... خپل خوب ئې ورته تېر کړ خو څوك نه وو چې دا خوبونه ورته تعبير کړي... د ساقيانو رئيس راوړانديې شو او وئې ويل: اوس را په ياد شول چې ... زموږ خوبونه يوه عبراني ځوان تعبير کړل او تعبيرونه ئې رښتيا وختل... فرعون فوراً څوك ولېږو چې يوسف حاضر کړي... يوسف سر او صورت برابر او جامې ئې بدلې کړې ... او د فوعون حضور ته ورغی... فرعون خپل خوب ورته تېر کړ... يوسف وويل: زه په خپله خوبونه نه شم تعبيرولی خو خدای به ستا خوب درته تعبير کړي... فرعون خپل خوبونه ورته تېر کړل... او يوسف ورته وويل: ستا د دواړو خوبونو معنی يوه ده... اوه مزي غويي او اوه ډك وږي د پريمانۍ اوه کلونه په ګوته کوي... او اوه ډنګر غويي او اوه وچ وږې د وچ کالۍ د اوه کلونو نښه ده چې ورپسې به راځي، په دې توګه خدای ته له هغه څه خبر کړې چې په مصر کې به ئې ترسره کوي... اوه کاله به پرېماني وي او بيا سخته وچ کالي او قحطي، ... زه وړانديز کوم چې يو پوه او هوښيار کس د کر کښت په دنده وګمارې او هغه بايد د پرېمانۍ په کلونو کې د محصولاتو پنځمه برخه په شاهي انبارونو کې ذخيره کړي... فرعون او ټولو درباريانو د ده وړانديز خوښ کړ او فرعون وويل: تر يوسفه به غوره کس څوك وي چې د دې کار له عهدې ووځي.. په ده کې د خدای روح ده!! يوسف ته ئې وويل: همدا اوس تا په دغه دنده ګمارم، ته به د مصر دوهم لوړ پوړی کس وې او فرمان به دې په هر ځای کې چلېږي!! بيا فرعون د پاچايۍ ګوتې ورپه ګوته کړه، فاخره لباس ئې ورواغوست، د طلا زنځير ئې ورپه غاړه کړ، په دوهمې معتبرې سلطنتي ګاډۍ کې ئې سپور کړ... چې چېري به تلو دا اعلان به ئې تر مخ کېدو: په ګونډه شئ (د تعظيم لپاره)!!

لکه چې ګورئ د بايبل په وينا کې کافي غيرضروري تفصيل، بې ځايه تکرار، نامناسب او ګونګ الفاظ او نامعقولې څرګندونې شته، دغو څو ويناګانو ته ئې لږ ځير شئ: يوسف وويل: زه په خپله خوبونه نه شم تعبيرولی خو خدای به ستا خوب درته تعبير کړي!!!... دا په داسې حال کې چې څو شېبې وروسته يوسف په خپله د ده خوب تعبيروي!! فرعون وويل: تر يوسفه به غوره کس څوك وي چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې كار له عهدې ووځي.. په ده كي د خداى روح ده!! د يوسف عليه السلام په اړه دا خبره كول چي ده ته ئې د سرو زرو زنځير ورپه غاړه كړ!! دا د هغه چا خبره كېدى شي چي پيغمبران عليهم السلام نه پېژني او په دې نه پوهېږي چي دوى د داسي جاهلانه دودونو په خلاف د مبارزې لپاره لېږل شوي، ښايي د بايبل ليكونكي دلته د يوسف عليه السلام د هغو مخالفينو وينا كټ مټ رانقل كړې وي چي د مصر د دوهم لوړ پوړي شخصيت په توګه ئې د ده له ټاكلو سره مخالفت كاوو او دا ئې نه شوى زغملى چي د دوى په اصطلاح يو كنعاني غلام پر مصريانو حكومت وكړي، دا كار داسي ورته برېښېدو لكه څوك چي د غلام په غاړه كي د سرو زرو زنځير واچوي، بايبل دغه استعاره په حقيقي معنى رااخيستې!! په دې برو نورو ځايونو كي به هم وګورئ چي د بايبل ليكونكى همدا غلطي كوي. د بايبل د اظهاراتو په ركاكت هغه وخت ښه پوهېدى شو چي د قرآن د وينا په رڼا كي ورته ځير شو، قرآن د بايبل دا وينا تصحيح كوي او دا جريان په دېرو محدودو جملو كي په ډېره معقوله توګه او ښكلو الفاظو كي بيانوي او فرمايي:

ì ō™r Ô$ f ä ì ō™ £ğèä2 ŭ 5$JÅ ;N°•)/ ì ō™ 3“ ‘& þĵ) à7 îJ$$A$%r

ôç̧ä bĵ ‘ »ƒōâ ’î ’îqèù ‗ J$$ $k̀Š7 ,M» ¡ î$ƒ •zŕ ŠÖä ßI»=çΠß

Ä»=ôn‹ $è@ƒrÛî ßtù $Br Ò»=ôn& ß§ »óê & {pâ$% ÇÎÈ šc r̆ ğè? $ƒō‑Ï

¾ĭ#ƒrÛî Nà6 âŗé& pŖé%è/ •.Š$ $J‍ğB $gU “ ï%©$A$%r ÇÍÈ ûüÏ‍Î»èÎ

5$JÅ ;N°•)/ ÆŌ™ ’î $ZÏF‍ù ß‍ƒÛA 9$ $k̀Š ß#Ïqã ÇÎÈ ÈqèÅō‍ù

ßÅō bjè©,M» ¡ î$ƒ •zŕ ŠÖä ßI»=çΠß ÆŌ™r Ô$ f ä ì ō™ £ğèä2 ŭ

(c) ketabton.com: The Digital Library

$Jù $I&Š ûüŽÅ ìŏ™ bqã‘‡? A$% ÇÍÍÈ bqß=ê/ óŐg-è9 Ä $Z9$$ ’<Î

‰è/ . `Ë ’Îû ßêÇÍÐÈ bqèäû $£Ë Wx«î% žvÎ ý¿ç:ß ’Î ççrâ‹ ù Ø?‰ Ám

ßêÇÍÑÈ bqãÅÁ tè $£Ë Wx«î% žvÎ £ç; ÈéŒ% $B `ùäü Š#%Ë© Óŏ™ 7ÿŒ

ÇÍÒÈ brçŽÅÇ è/ ïÏšÏr â¨ $Z9$$Þ $óãïÏšÏ R%æ 7ÿŒ ‰è/ . `Ë ’Îû

او پا چا وویل: زه په خوب کې اوه څوربې غواوې گورم چې اوه ډنگرې غواوې ئې وخوري او اوه شنه وږي او اوه نور وچ، درباریانو! ما د خپل خوب په تعبیر خبر کړئ که د خوبونو په تعبیر پوهېږئ. هغوی (په ځواب کې) وویل: دا هسې د خیالاتو گېډۍ ده (گډ وډ خوبونه دي) او موږ د دغو خیالي خوبونو په تعبیر نه پوهېږو. او له هغو دوو نه یوه ژغورل شوي کس، چې له څه مودې وروسته خبره ورپه یاد شوې وه، وویل: زه به مو پرې خبر کړم، ما (زندان ته (د یوسف علیه السلام د لیدو لپاره) ولېږئ!، (هغه وویل): اې رښتونې یوسفه! د اوه څوربو غواوو چې اوه ډنگرې غواگانې ئې وخوري او اوه شنو وږیو او اوه وچو وږیو په تعبیر مو خبر کړه، ښایي (د مجلس له پورته کېدو د مخه) ورستون شم، هیله ده چې پرې پوه شي. (یوسف علیه السلام) وویل: تر اووو کلونو به پر له پسې کر کښت کوئ، څه چې ترلاسه کوئ په خپلو وږیو کې ئې پرېږدئ مگر هغه لږه برخه ئې چې خورئ ئې، بیا به له دې وروسته اوه نور سخت (کلونه) راشي، چې هغه به ټول هغه څه درنه وخوري چې ورته ذخیره کړي مو وي، مگر هغه لږه برخه چې ساتئ ئې. بیا به له دې وروسته داسې کال راشي چې په هغه کې به پر خلکو بارانونه وورېږي او په هغه کې به (خلك د مېوو) عصاره وباسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغو مختصرو آيتونو کې لاندې مهم مطالب زموږ مخې ته راځي:

دا څلورم خوب (رؤيا) ده چې په دې سوره کې ئې يادونه کېږي او ښيي چې کافر او مسلمان، ظالم او مظلوم، ښه او بد انسانان، ټول خلك له خوبونو سره مخامخ کېږي، ځيني ئې جدي انګېرې او د تعبير هڅه ئې کوي، غواړي پوه شي چې خوب ئې څه پيغام ورته لري، ځيني ئې جدي نه نيسي، يا ئې د ورځنيو فعاليتونو تسلسل ګڼي، يا هسې ګډ وډ خيالات او يا ئې د هغو هيلو او آرزوګانو انعکاس چې نه دي ترسره شوې، په شا تمبول شوې هيلې ئې ګڼي چې په خوب کې ځان ښيي، د همدې لپاره د خوبونو له څنګه په بې پروايۍ تېرېږي او دا زحمت ځان ته نه ورکوي چې تعبير ئې کړي او په هغه پيغام د پوهېدو هڅه وکړي چې خوبونه ئې له ځان سره لري. د انسان ((رؤيا)) ښيي چې انسان له محسوس او ملموس برخو نه علاوه هم ډېر څه لري، د فهم او درك دنيا ئې يوازې په محسوساتو کې نه راخلاصه کېږي، د ده د فهم او درك دنيا ډېر نور پراخ او پېچلي ابعاد او اړخونه هم لري، که هغه په خپلو ظاهري حواسو سره مشهود او ملموس شيان او تر سترګو کېدونکې نړۍ درك کوي؛ په لا شعور کې د زمان او مکان له پولو اوړي، له غيبي نړۍ نه، د پردو او حجابونو له ماورا نه پيغامونه ترلاسه کوي، دا پيغامونه څه ډول ور رسېږي، سرچينه ئې چېرې ده، څوك دئ؟ څه دئ؟ څنګه په خوب کې په هغه څه پوهېدی شي چې په ويښه نه شي پرې پوهېدی؟ دا پوښتنې ځواب غواړي، منصف څېړونکي نه شي کولای چې له څنګه ئې په بې پروايۍ تېر شي. که موږ په خپل ژوند کې د تخمينونو او انګېرنو په مرسته وړاند وينې کوو او ډېر ځله مو وړاندوينې سمې خېژي، که په خوب کې داسې څه ګورو چې څه موده وروسته تحقق مومي، د دې لپاره څه توجيه وړاندې کولی شو؟ مګر کولی شو د يوه کس داسې په لسهاوو خوبونه او په ټولې نړۍ کې د لکونو خلکو داسې خوبونه عادي او بې اهميته خبره وګڼو او د تصادف نوم ورکړو؟ آيا لږ تر لږه د دې خبرې په کولو مجبور نه يو چې زموږ مغز د خوب په حالت کې همغسې وړاند وينې کولی شي چې په ويښه ئې کوي؟ آيا دا خبره ډېره بېهوده او خوشې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبره نه ده چي څوك ووايي: زموږ مغز په ويښه کي سم او په غور او دقت سره کار کوي خو د خوب په حالت کي ئې هر تحليل ناسم او له غور او دقته پرته او ګډ وډ خيالات وي؟!! ډېر نامعقول انسان به د داسي خبري کولو جرأت کوي، ډېر ناپوه انسان به دا ګمان کوي چي د خوب په حالت کي دماغ خپل کار پرېږدي، نه په قضاياوو غور کولی شي او نه ئې د غور او تفکر نتايج او لاس ته راوړنې د اهميت وړ دي!! حال دا چي په خوب کي د انسان يوازي د څو حواسو سويچونه بند او د انتظار (st andby) په حالت کي شي، نور دماغ د مخکي په څېر خپل کار ته دوام ورکوي، ښايي د ځينو برخو توقف مغز ته د ښه غور او فکر کولو لا ښه موقع او فرصت په لاس ورکړي. په هر صورت؛ خوب يو حقيقت دئ، رښتيا ختل ئې داسي څه چي انکار ترې ګران دئ. د هغو خوبونو لپاره څه توجيه وړاندي کولی شو چي د راتلونکو پېښو خبر راکوي او خبر ئې هم ډېر دقيق؟ آيا پر عالم الغيب خدای باندي له ايمان نه پرته بل تفسير او تعبير ورته درلودی شو؟ د الله تعالی د اثبات لپاره له خورا کوټلو دلايلو څخه يو دليل همدغه د انسان خوبونه دي.

له الفاظو جوتېږي چي د مصر پاچا پرله پسې يو خوب ويني، بالآخره خپل خوب ځينو درباريانو ته تېروي او ترې غواړي چي تعبير ئې ورته ووايي، د بيان انداز داسي دئ چي پاچا هسي په کوم مجلس کي ځينو درباريانو ته خپل خوب تېر کړی او ورته ويلي ئې دي: که د خوبونو په تعبير پوهېږئ نو زما دا خوب تعبير کړئ، د بابيل دا وينا هيڅ وزن نه لري چي پاچا سهار وختي ټول درباريان، نجوميان او جادوګران راوغوښتل چي د ده خوب ورته تعبير کړي!! نه خو دا خوب د دومره ستر او عاجل اقدام غوښتنه کوي او نه هيڅ هوښيار انسان د يوه خوب لپاره دومره ستره غونډه جوړوي!! د درباريانو له دې ځوابه چي پاچا ته ئې وويل: دا کوم معنی لرونکی خوب نه دئ، موږ ئې په تعبير نه پوهېږو ، معلومېږي چي نه پاچا خپل خوب جدي ګڼلی او نه ئې درباريانو.

دا خبره هم د خاصې پاملرنې وړ ده چي قرآن دا پاچا د فرعون په نامه نه يادوي، بلکي د ملك (پاچا) په نامه ئې يادوي، د وروستيو علمي تحقيقاتو په ترڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې دا خبره معلومه شوې چې د یوسف علیه السلام په دور کې د مصر پاچایان د فرعون په نامه نه یادېدل، ډېر وروسته د فرعون نوم ورته غوره شوی، تحقیقات ښیې چې د هغه وخت پاچایان د هکسوس په نامه یادېدل چې له ۱۷۳۰تر ۱۵۸۰مخکې له مېلاده ئې پر مصر حکومت کړی، له دغو تحقیقاتو هم معلومېږي چې د بایبل دا وینا غلطه ده چې نوموړی پاچا د فرعون په نامه یادوي.

د دربار ساقي، د یوسف علیه السلام د زندان ملګري ته د دې خوب له اورېدلو سره سم، یوسف علیه السلام ورپه یاد شو او وئې ویل: زه کولای شم دا خوب تعبیر کړم، په دې شرط چې ما زندان ته ولېږئ. هلته یو ځوك راسره وو چې خوبونه ئې په ډېر دقت سره تعبیرول، د ساقي له دې خبري چې (ما ولېږئ) په ډاګه معلومېږي چې دی یو غلام دئ نه کوم مشر او د بایبل د وینا له مخي رئیس!! هغه یوسف علیه السلام ته ورغی، خوب ئې ورته تېر کړ، تعبیر ئې ترې وغوښت او ټینګار ئې وکړ چې د درباریانو د مجلس له پورته کېدو نه مخکې د خوب تعبیر ورته ووایي او یوسف علیه السلام بې له څه ځنډه د پاچا خوب داسې تعبیر کړ: اوه څوربي غواوي د اوه برکتي کلونو نښه ده او اوه ډنګري غواوي د اوه وچ کالیو او قحطي کلونو څرګندونه کوي، اوه شنه وږې اوه حاصل لرونکي فصلونه په ګوته کوي او اوه وچ وږي د ذکر شویو اوه فصلونو هغه وچ شوي حاصلات په ګوته کوي چې په وږو کي به ساتل کېږي او د قحط په کلونو کي به استفاده ترې کېږي، د اوه برکتي کلونو حاصلات به د قحط په اوه کلنو کي مصرف شي، خو په دې شرط چې په وچو وږو کي وساتل شي، قحط اوه کاله دوام کوي، له هغه نه وروسته عادي حالت رامنځ ته کېږي، بارانونه به پیل شي او مصر ته به بیا پربماني او سمسورتیا راوګرځي او خلك به د مېوو عصارې زبېښي. د مصر وګړي ښایي محتاط وي او د قحط په کلونو کي د ټولو غلو دانو له مصرفولو ډډه وکړي، هغوی باید یوه اندازه غله دانه د تخم په توګه د راتلونکي کال لپاره وساتي، همدارنګه متوجه وي چې د غلو دانو د ساتلو او ذخیره کولو غوره طریقه دا ده چې په خپلو وږو کي وساتل شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له زندانه د یوسف علیه السلام د وتلو په اړه د بایبل وینا داسې ده چې د هغه د ستر شخصیت له شانه سره هیڅ اړخ نه لګوي، هغه ئې داسې معرفي کړی لکه چې ډېر بې حوصلې شوی وو، فقط یوې اشارې ته منتظر وو، د پاچا د پیغام له اورېدو سره ئې سم ځان تیار کړی، خپل سر او صورت ئې برابر کړی او نوې جامې ئې اغوستې دي او په تلوار سره د پاچا حضور ته حاضر شوی!! خو قرآن بیا وایي:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

پاچا وویل: ما ته ئې راولئ؛ خو کله چې (د پاچا) قاصد ورغی، وئې ویل: بادار ته دې بېرته ورشه او وئې پوښته چې د هغو ښځو حال به څنګه وي چې خپل لاسونه ئې پرې کړل (څه به ورسره کېږي)؟ که څه هم زما پالونکی رب د دوی په هغه مکر ډېر ښه پوهېږي، (پاچا هغه ښځې راوبللې) وئې ویل: هغه وخت چې تاسو له یوسف نه د زړه مراد غوښتی وو، خبره مو څنګه وه؟! هغوی وویل: خدای ته پناه وړو! موږ په هغه کې هیڅ بدي نه ده لیدلې، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصر د عزیز ښځي وویل: اوس حقیقت څرګند شو، ما ترې د زړه مراد وغوښت او هغه یقیناً چي له ربښتونو انسانانو څخه دئ، (زما دا اعتراف) د دې لپاره دئ چي پوه شي په غیاب کي مي خیانت ورسره نه دئ کړی او د دې لپاره چي (پوهېږم) خدای د خاینانو تدبیرونه نه هدایتوي (نه پرېږدي د خاینانو تدبیرونه دوی خپل مقصد ته ورسوي) او زه خپل ځان نه سپینوم، په دې کي شك نه شته چي نفس د بدۍ په لور ډېر هڅوونکی دئ، مګر هغه چي زما پالونکی خدای پرې ورحمېږي، بې شکه چي زما پالونکی رب ډېر مهربان بخښونکی دئ.

د یوسف علیه السلام د زندان ملګری بېرته وګرځېدو، د خوب تعبیر ئې واوراوو، پاچا امر وکړ چي یوسف علیه السلام راولئ، د پاچا قاصد د ده له پیغام سره زندان ته ورغي او یوسف علیه السلام ته وایي: د مصر پاچا غوښتی یې، ستا تعبیر ئې خوښ کړی اوس ستا لیدو ته منتظر دئ!! خو یوسف علیه السلام ، هغه د زندان د اولو ورځو یوسف نه دئ، له زندانه د وتلو په اړه څه تلوار او عجله نه لري؛ بلکي زندان ئې د خپلي مبارزې لپاره د سنګر په توګه غوره کړی؛ له خپل مولا پرته بل ته طمع او امید نه لري، باور ئې دا دئ چي له زندانه د وتلو پرېکړه د الله تعالی له لوري کېږي، نو ځکه په ډېر متانت سره قاصد ته وايي: بېرته وګرځه او خپل بادار ته دې ووایه: د هغو ښځو برخلیك به څنګه وي چي ده ته ئې هغه توطئه جوړه او زندان ته ئې ولېږو؟ باید لومړی د هغي خبري سپیناوی وشي، زما (برائت) اعلان شي، که څه هم الله تعالی راته کافي دئ، هغه د دوی له توطئو ښه خبر دئ. ګورئ چي د یوسف علیه السلام متانت، صبر او زغم ټوله وضعه داسي بدله کړې چي اوس پاچا تلوار لري، هغه غواړي چي له یوسف علیه السلام سره ژر تر ژره ملاقات وکړي، د ده شرط مني، هغي ښځي راغواړي چي د عزیز مصر د مېرمني په محفل کي راغونډې شوې وې او پوښتنه ترې کوي: په

(c) ketabton.com: The Digital Library

کومه ورځ چې تاسو له یوسف علیه السلام نه د زړه مراد غوښتی وو، خبره څنګه وه، د پېښې جریان څنګه وو؟ ولې مو دا کار وکړ؟ د پاچا وینا او دریځ داسې دئ لکه چې د یوسف علیه السلام مدافع وکیل وي، له تحقیق او پلټنې نه مخکې د هغه خبرې تصدیقوي او له ښځو نه داسې استفسار کوي چې ګواکې د دوی جرم په بشپړه توګه ثابت او څرګند دئ او د شك او شبهې هیڅ مجال په کې نه شته، ټولې ښځې وضع داسې ګڼې چې له اعترافه پرته بله چاره نه لري؛ نو ځکه وایي: خدای ته پناه وړو! موږ په هغه کې هیڅ بدي نه ده لیدلې، اصلي مجرم وروړاندې کېږي او په ټول صراحت سره اعتراف کوي او وایي: اوس حقیقت څرګند شو، ما له هغه نه د زړه مراد وغوښت او هغه رښتونی او صادق دئ، په دوه دلیلونو اعتراف کوم: یو دا چې غواړم هغه په دې پوه شي چې په غیاب کې مې خیانت ورسره نه دئ کړی او تور مې نه دئ ورپورې کړی او بل دا چې اوس په دې باور یم چې الله تعالی نه پرېږدي خائنان په مکر او چل ول سره خپلو موخو ته ورسېږي، نه غواړم چې ځان سپین او تبرئه کړم، د انسان نفس تل هغه بدو کړو وړو ته هڅوي، له شره ئې یوازې هغه څوك ژغورل کېږي چې زما د مهربان رب پېرزوینه او رحم ئې په برخه شي، یقیناً چې زما پالونکی رب مهربان بخښونکی دئ.

که څه هم ځینو مفسرینو دا ګمان کړی چې وروستنۍ څو خبرې د یوسف علیه السلام خبرې دي، نه د هغې مېرمنې، د دوی دلیل دا دئ چې دغه خبرې د هغې مېرمنې له شأن نه ډېرې اوچتې دي؛ خو دا توجیه په څو دلایلو کمزورې ده:

د بیان په هیڅ برخې کې داسې کومه نښه یا قرینه نه مومو چې ثابته کړي دا د یوسف علیه السلام خبرې دي.

د آیتونو سیاق او سباق او د کلام لړۍ له دې توجیه سره اړخ نه لګوي، برعکس په ټول صراحت سره ښیي چې دا د هغې مېرمنې د خبرو دوام دئ.

د دغو خبرو په دوران کې یوسف علیه السلام لا په زندان کې دئ او له پاچا سره نه دئ مخامخ شوی او مجلس ته نه دئ حاضر شوی، وروستی آیت همدغه راپه ګوته کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې خبرې لپاره هیڅ دلیل نه شو موندلی چې یوسف علیه السلام ووایي: غواړم چې د مصر عزیز پوه شي چې د هغه په غیاب کې مې له هغه سره هیڅ خیانت نه دئ کړی، ځکه چې د مصر عزیز د پېښې په ورځ له حقیقته خبر شو او د یوسف علیه السلام پر پاك لمنتوب او سپېڅلتیا ئې باور راغی.

د آیت دا برخه (إن الله لا یهدي کیدالخائنین)، په هیڅ شان نه شو کولای د یوسف علیه السلام قول وګڼو، دا کلام فقط له هغې مېرمنې سره ښایي، هغه باید ووایي: که چېرې دا ځل هم له یوسف علیه السلام سره خیانت وکړم او په کوم تور ئې تورن کړم او د دې پر ځای چې پر خپل جرم اعتراف وکړم هغه متهم کړم، نو د پخوانۍ پېښې په څېر به حقیقت څرګند شي، خدای د خاینانو توطئې، حیلې او بهانې رسوا او خنثی کوي او نه پرېږدي چې د توطئو په مرسته خپلو ناولو موخو ته ورسېږي.

د هغې مېرمنې مؤمنانه څرګندونې په واقع کې دا حقیقت ثابتوي چې د یوسف علیه السلام کړو وړو او د زندان له سنګر نه د ده مبارزې او جهاد د مصر په ټولنې باندې ژورې اغېزې کړې دي، ژوره تبدیلي په کې راغلې، دومره چې د پرون ورځې هغه مېرمن نن داسې مؤمنانه څرګندونې کوي، له دوو زنداني ملګرو سره د یوسف علیه السلام بحث او د خوبونو له تعبیرولو مخکې دوی د الله لارې ته بلل، هغه هم په دومره تفصیل او په دومره مضبوط استدلال سره، دا ښیي چې هغه په زندان کې آرام نه دئ ناست، په جدي، پرله پسې او نه ستړې کېدونکې توګه ئې دعوت چلولی او په دې بریالی شوی چې د مصر په ټولنې کې له فکري او اخلاقي لحاظه پراخه او ژوره تبدیلي راولي، یوه ستر بدلون او انقلاب ته لار آواره کړې او له همدغه زندانه د یوه سیاسي او اجتماعي انقلاب او بدلون راوستو لپاره شرایط برابر کړي.

متأسفانه لکه څنګه چې د مسیحیانو او یهودانو علماوو او مشایخو (احبار او رهبان) د الله تعالی له مقدس او لارښود کتاب نه قصې او شجرې جوړې کړې، داسې چې نن د دوی په مذهبي کتابونو کې د الله تعالی د مقدس کتاب وړه برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم نه تر سترګو کېږي، زموږ قصه خوښي هم د دوی تر اغېز لاندې راغلي او د يوسف عليه السلام له دغې عبرتناکې او لارښوونکې قصې نه ئې د يوې داسې بدکارې ښځې د ميني داستان جوړ کړی چې غوښتل ئې يو ښايسته ځوان په دام کې واچوي او له هغه نه د زړه مراد ترلاسه کړي، تر دې پورې چې د دغو قصه خوښو ځينو ادعا کړې چې يوسف عليه السلام د ژوند په وروستيو کې همدغه پر ده مينه مېرمن په نکاح کړه!!! دا په داسې حال کې چې نه په قرآن کې داسې کومه اشاره مومو او نه په رواياتو کې. له دې ارزښتناکې تاريخي قصې نه داسې نکل جوړول او پاېله ئې داسې رااېستل نه يوازې د ناروغو اذهانو د بيمارو سليقو زېږنده ده، بلکې د دوی تعبير سل په سلو کې د دې قصې له روح او بنسټيزو موخو سره تصادم کوي، قصه اصلاً په دې اصل ولاړه ده چې دوه مخالف او متضاد شخصيتونه يو د بل په څنګ کې کېږدي او توپيرونه ئې په ګوته کړي، راوښيي چې يو څومره لوړ دئ او بل څومره ټيټ، يو څومره پاکيزه، امين او صادق دئ او بل څومره ناولی، خائن او بې وفا، يو د خدای مخلص بنده او بل د شيطان او نفس مطيع بنده، عجيبه ده چې دغه بيمار کسان داسې غلط او معکوس نتايج ترې اخلي او دا متضادې ببلګي او متفاوت شخصيتونه سره پخلا کوي!! آيا دا شونې ده چې يو پيغمبر له هغه جلال او عظمت سره داسې ښځه په نکاح کړي؟ بايبل هم د خپلو شجرو په ترڅ کې ليکلي چې فرعون يوسف په يوه مصري نوم، صفنات فعنيح، ونوماوو او د فوطي فارع کاهن لور اسنات ئې ورته راواده کړه!!!

قرآن دربارته د يوسف عليه السلام د ورتلو په اړه داسې فرمايي:

Pö×ø$S 7 Rĵ A$% ¼çJ=. $þ=ù ÓÅyzï çóÂ î÷ GŎ& ÿiñÎ ’Îqçø$Ã7 îJø$A$%r

Òšî æ îá Šÿm ’ĵ ÇÚ öR$ÈÉ“z 4?ã ÓÎ]èô A% ÇÎÈ ®üB& ûüÅB Z!

(c) ketabton.com: The Digital Library

Ü ŠÅ ç ã±„ ß øm $k]B ã6Gƒ Çÿ ó{ $’Î # ßqã $YG B 7 ï‹ .r ÇÎÎÈ

žöz Ï•Åy $ãô V(r ÇÎÏÈ ûüZÅó ß $•ô & ß‹Ôçr ã±® `B $ZÏ q•Î

ÇÏÈ bqà)Gƒ (qçR.r (qZB#ä ûïÏ%©!$

او پاچا وويل: هغه ما ته راولئ چي د ځان لپاره ئې خاص (مشاور) وټاکم، خو له هغه وروسته چي خبري ئې ورسره وکړې وئې ويل: ته (له همدې) ننني ورځي زموږ په دربار کي واکمن امين يې (د پاچا معتمد با صلاحيته چارواکی او د ټولو دولتي شتمنيو امين)!! ده وويل: ما (يوازي) د دولت د خزانو پر چارو وګماره، باور وکړه چي ښه او پوه ساتونکی به وم (هم ئې د ساتنې له عهدې وتلی شم او هم ئې د سم مصرف او په خپل مناسب ځای د لګولو بصيرت او پوهه لرم) او په دې توګه مو يوسف په هغه ملك کي متمکن کړ، چي هر ځای او په هر ډول ئې غوښتل مېشت کېدی شو، چا ته چي مو خوښه شي خپل رحمت او پېرزوينه ورپه برخه کوو او موږ د نېکانو اجر او بدله نه ضايع کوو. او د هغو لپاره چي ايمان ئې راوړی او پرهيزګاري ئې کوله، اخروي اجر او بدله تر دې هم ډېره غوره ده .

پاچا له يوسف عليه السلام سره تر ملاقات نه مخکي تصميم درلود چي هغه د خپل خاص مشاور په توګه وټاکي؛ خو له هغه سره له خبرو وروسته ئې تصميم بدل شو او هغه ئې د دربار د معتبر او باصلاحيته وزير او د ځان د معتمد په توګه وټاکو او خپله فيصله ئې ورته ابلاغ کړه، مګر يوسف عليه السلام د دې پرېکړې او منصب له منلو انکار وکړ او وئې ويل: ما د دې منصب پر ځای يوازي د مصر پر خزانو وګماره، زه به په پوره احتياط او امانتدارۍ سره د هغو ساتنه وکړم، زه په ځان کي د دې څانګې د اداره کولو صلاحيت او توان وينم، پاچا له خپل نظره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېرېږي او د یوسف علیه السلام له رأیې سره توافق ښیي او د دولت د دغي څانګي بشپړ صلاحیت ورسپاري.

د آیت له دې برخي (یتبوأ منها حیث یشاء) نه دوه مطلبونه اخیستل کېږي:

الف_ د مصر ټول هېواد د ده د صلاحیت او واکمنۍ په کړۍ کي شامل وو، چېري چي ئې غوښتتل او سېدلی شو، د مصر هیڅ سیمه د ده د واکمنۍ او اختیار له ساحې بهر نه وه.

ب_ په هغه نظام کي ئې چي هره وظیفه او هر مقام غوښتی وی، بې له ځنډه ئې ترلاسه کولی شو، هیڅوك او هیڅ څه ئې په مخ کي خنډ کېدی نه شو.

حکیم خدای جل شأنه په تدریج سره یوسف علیه السلام هغه مقام ته ورساوو چي په مصر کي متمکن شي، د ده پر مخ د واکمنۍ ټولي لارې پرانیستی شي، قدرت ته د رسېدو ټول اسباب ورته برابر شي، د هغه د ستر او لوړ شخصیت ټولي جلبوونکې برخي د هغې ټولني د مختلفو طبقو او اصنافو لپاره رابرسېره شي، د خلکو اعتماد او باور، احترام او محبت ورته راجلب شي، پس له هغه چي د مصر ولس د ده له اوچتو استعدادونو، صداقت، امانت، پاك لمنتوب او نفس او هوس ته نه تسلیمېدا نه خبر شول، په زندان کي د ده صبر، زغم، مقاومت، ثبات او متانت ټولو ته ثرګند شو، خلکو ولیدل چي د مصر پاچا د ملاقات بلنه ورکړه؛ خو ده ونه منله او تر هغه ئې دربار ته له تلو انکار وکړ چي د ده برائت اعلان شي، له پاچاهۍ نه رالاندي د هېواد تر ټولو لوړه عهده ورته سپارل کېده خو ده ونه منله او د دې پر ځای ئې داسي دندې ته ملا وتړله چي د هغې له لارې د خپل مظلوم ولس خدمت وکړی شي، د ده پوهه، بصیرت او درایت ټولو ته ثابت او ثرګند شو، د ده لوړ او پیاوړی شخصیت او فکري او اخلاقي عظمت داسي وو چي هیڅ ورسره رقابت او سیالي نه شوی کولی، د مصر ټوله واکمني ئې عملاً په لاس کي پرېوته، پاچا له یوه سمبول نه زیات حیثیت نه درلود، د قحط په کلونو کي د اقتصادي چارو په اداره او سمون کي او له هغه ستر بحران نه د خلکو په ایستلو کي د ده درایت، وړتیا او اهلیت په بشپړ ډول راثرګند شو، هغه نور عملاً

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاچا ولیعهد وو، د پاچا له مرګه وروسته ده ته د قدرت په لېږد کې هیڅ خنډ نه وو پاتې، په دې توګه مالك الملك خدای جل شأنه د هغه وخت د لوی هېواد واکمني یوسف علیه السلام ته وسپارله او د ده بلامنازع واکمني ئې پر هغه پراخ او ستر ملك محققه کړه.

هو! دا الله تعالی جل شأنه دئ چې د خپل رحمت او پېرزوینو سیوری پر هغه چا غوړوي چې دی ئې په خپله خوښ کړي او د دې لپاره ئې اهل او وړ ومومي، هغه نه یوازې د خپلو صالحو بنده ګانو اجر نه ضایع کوي؛ بلکې دنیوي او اخروي بدله ئې تر خپل حق څو برابره زیاته ورکوي، نه یوازې په دنیا کې د دوی پر نېکو او غوره کړنو باندې مثبت نتایج مرتب کوي، بلکې په آخرت کې تر دنیا غوره بدله ورکوي، د دوی تقوی او ځان ساتنه د دې باعث شي چې په دنیا او آخرت کې غوره بدلې تر لاسه کړي، هر څوك چې د ایمان په لار کې ثابت پاتې شو او د مبارزې په لوړو ژورو کې مأیوس نه شو، یوې بلې خوا ته ونه ښوییږد، ښي او چپ لوري ته منحرف نه شو او په اراده او عزم کې ئې تزلزل رانغی، هغه دې مطمئن اوسي چې عزیز خدای ئې د بري ضامن دئ، نه پرېږدي چې قربانۍ ئې ضایع شي او هڅې ئې بې نتیجې پاتې شي.

بایبل تر دې عنوان لاندې چې (د یوسف ورونه مصر ته ځي)، لیکي: (یعقوب خپلو زامنو ته وویل: ولې ناست یئ او هسې یوه بل ته ګورئ... اورېدلي مې دي چې په مصر کې غله ډېره ده... مخکې له دې چې له لوږې ومرو؛ ولاړ شئ او له هغه ځایه غله راوړئ... لس زامن ئې وخوځېدل... یعقوب بنیامین ورسره ونه لېږو... دوی د یوسف خوا ته ورغلل... سجده ئې ورته وکړه... یوسف وپېژندل... خو په غصې سره ئې دوی ته وویل: له کوم ځایه راغلي یئ؟ دوی ورته وویل: له کنعانه د غلې اخیستلو لپاره راغلي یو... یوسف ته خپل خوبونه ورپه یاد شول.. ورته ئې وویل: تاسو جاسوسان یئ او د احوال معلوملو لپاره راغلي یئ... هغوی وویل: سالاره! موږ د غلې اخیستلو لپاره راغلي یو، جاسوسان نه یو، یوسف ورته وویل: نه تاسو جاسوسان یئ!! هغوی وویل: باداره! موږ ټول دولس ورونه وو، پلار مو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

کنعان کي دئ، يو هلته پاتې شو، بل مړ شوی... يوسف ورته وويل: څنګه به دا معلوموو چي تاسو رښتيا وايئ؟ يوازي په هغه صورت کي به ستاسو خبره ومنم چي کشر ورور مو هم راولئ... که داسي ونه کړئ د فرعون په سر مي قسم چي له مصره د وتلو اجازه به درنه کړم... يو کس دې ولاړ شي او خپل ورور دې راولي، نور به دلته په زندان کي وي... بيا ئې ټول تر دريو ورځو بنديان کړل،... په دريمه ورځ ئې ورته وويل: زه له خدايه وېرېدونکی انسان يم... تاسو ټول خوشې کوم... يو کس به په زندان کي پاتې وي، نور مو غله کور ته ورسوئ، خو خپل کشر ورور به راولئ او په دې سره به ما ته ثابته شي چي تاسو صادق يئ او زه به ستاسو له وژلو تېر شم!! دوی دا شرط ومنلو!! بيا ئې سره وويل: له دې ستونزو سره په دې خاطر مخامخ شوي يو چي له يوسف سره مو بد وکړل... يوسف د دوی خبري اورېدې او دوی نه پوهېدل چي يوسف پرې پوهېږي!! ... بيا يوسف په پټه خپلو نوکرانو ته وويل: جوالونه ئې له غلو ورډك کړئ او د دوی خپلي پيسې هم د غلې په منځ کي پټې کېږدئ... غله ئې پر خرو بار کړه... د لمر لوېدو پر مهال يو ځای تم شول... يوه ورور ئې د خپل جوال خوله پرانستله چي خره ته دانه ترې ورکړي... ناڅاپه ئې وليدل چي پيسې ئې د جوال په خوله کي پرتې دي... ورونو ته ئې وويل ... هغوی له وېرې لړزېدل چي دا لا خدای څه بلا راباندي راوستله!! ... کنعان ته ورسېدل... ټوله قصه ئې پلار ته تېره کړه... کله چي ئې بارونه پرانستل خپلي پيسې ئې وموندلې... پلار هم ډېر وار خطا شو او وئې ويل: ولې دا مصيبتونه راباندي راځي...)

د بايبل په دې برخي کي هم له ادبي لحاظه ډېر رکاکت شته او هم يوسف عليه السلام او د ده پلار ته داسي نامناسب حرکات او نامناسبي خبري منسوب شوې چي د دوی له شأنه ډېري لرې دي!! ورونه په مرګ ګوابنل، زندان ته ئې لېږل، د يوسف په شته والي کي دا خبري کول چي له يوسف سره مو بد کړي ول ځکه له دې مصيبت سره مخامخ شوو، د فرعون په سر لوړه کول... دا ټولي خبري نه يوازي نامعقولي دي بلکي ښيي چي دا قصه له ځانه جوړه شوې. راشئ وګورو چي قرآن

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې هکله څومره په زړه پورې او درنه وينا لري:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

د يوسف ورونه راغلل او د هغه محضر ته ننوتل، داسې چې ده وپېژندل خو دوی ونه پېژاندو او چې کله ئې په خپلو بارونو سمبال کړل ورته ئې وويل: خپل هغه ورور هم راولئ چې له پلاره مو (ورور) دئ، نه گورئ چې زه ډکې ډکې پيمانې ورکوم او ښه مېلمه پال يم؟ خو که ئې ما ته را نه ولئ؛ نو نه به له ما سره تاسو ته کومه پيمانه وي او نه به ما ته رانږدې کېږئ. هغوی وويل: له پلاره به ئې حتماً د ده (د لېږلو) غوښتنه وکړو او موږ هرومرو د دې کار کوونکي يو. خپلو (مؤظفو) زلميانو ته ئې وويل: د دوی هغه مال چې (د غلې په بدل کې ئې ورکړی)، (په پټه) د دوی په پېټو کې کېږدئ، داسې چې کور ته د ستنېدو پر مهال پرې پوه شي، ترڅو بېرته راوگرځي.

گورئ چې په دغو لنډو آيتونو او مختصرو الفاظو سره؛ عظيم الشأن قرآن څومره حقايق بيان کړي او څومره ژورې لارښووني ئې زموږ مخې ته ايښې او

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه ئې د بايبل غلطي ويناوي تصحيح کړې؟! لکه څنګه چې د يوه جامع او بليغ کلام تقاضاء ده قرآن پرته له دې چې ووايي يوسف عليه السلام خپل کار څنګه پيل کړ، د ښېرازه کالونو په دوران کي ئې څه وکړل او د وچ کاليو لپاره ئې څه تياری ونيو؟ سره له دې چې په دې اړه ئې هيڅ نه دي ويلي او خبره ئې له هغه ځايه پيل کړې چې د ده ورونه د غلې اخيستلو لپاره مصر ته راغلي او د ده په حضور کي ودرېدلي، له همدې نه د قرآن هر هوښيار لوستونکی په دې پوهېږي چې يوسف عليه السلام په دې موده کي کوم کوم کارونه کړي، له دې آيتونو نه معلومېږي چې:

يوسف عليه السلام په خپلو لوړو قايدانه استعدادونو سره په کار پيل کړی، د مصر د ځمکو ښېرازه کولو او د کر کښت وضعيت ښه کولو ته ئې خاصه پاملرنه کړې، د پاچا د خوب تعبير ته په پام سره ئې په لومړيو اوه کلونو کي پريمانه غله اخيستلې او په ګودامونو کي ئې ذخيره کړې، د قحط د کلونو لپاره ئې پوره تياری نيولی، د قحطي په رارسېدو سره ئې دا کارونه کړي: د غلو دانو لپاره ئې مناسبه بيه ټاکلې، د هغې غلې مقدار ئې ټاکلی چې ښايي يوه يوه کس ته د مناسبې دولتي بيې په مقابل کي ورکړی شي، هر څوك بايد په خپله د غلې اخيستلو لپاره حاضر شي، د غلې پلورلو لړۍ ئې تر خپل نظارت او څارنې لاندي پيل کړې، په داسي حال کي چې د مصر په نورو سيمو کي خلك له سختې قحطۍ سره مخامخ ول، په مصر کي د غلې د زياتوالي او ارزانۍ انګازې هري خوا ته رسېدې او خلك له لرېو لرېو سيمو، ډله ډله د غلو اخيستلو لپاره مصر ته راتلل او د ضرورت وړ غله ئې په ډېره ارزانه بيه ترلاسه کوله او د مصر د چارواکو د ښه نظم، ښو اخلاقو او ښې مېلمه پالنې ښې خاطرې ئې له ځانه سره وړلې.

د يوسف عليه السلام ورونه هم د غلې د پېرلو لپاره مصر ته ورځي، په خپل نوبت سره د يوسف عليه السلام حضور ته منل کېږي، يوسف عليه السلام هغوي وپېژندل، خو دوی د هغه په پېژندلو کي ځکه پاتې راغلل چې په کوهي کي د ده له غورځولو تر دغه دمه نږدې شل کلونه تېر شوي وو، په هغه وخت کي يوسف عليه

(c) ketabton.com: The Digital Library

السلام تنکی ځوان وو، څه موده ئې د عزيز مصر په کور کې تېره کړه، نږدې لس کلونه ئې په زندان کې تېر کړل، له واکمنۍ نه ئې تر اوو کلونو زياته موده تېره شوې وه، دغې اوږدې مودې له خپلو لوړو ژورو سره د يوسف عليه السلام په ځيرې کې ډېر بدلون راوستی وو، په ځانګړې توګه، هغوي دا تصور هم نه شو کولای چې ښايي د دوی جفا سېزلی ورور به داسې ستر مقام ته رسېدلی وي، د حضور هيبت او د احتياج او ضرورت احساس هم نه پرېږدي چې انسان تر ځان لوړ لوري ته ځير شي او د ځېرې خطونه ئې په دقت سره وارزوي او وئې پېژني.

د غذايي موادو د تجارت او احتکار د مخنيوي لپاره د هرې کورنۍ پر هر وګړي به په ټاکلي اندازه غله خرڅېدله، هر بالغ نارينه بايد په خپله د خپلې ټاکلې غلې د پېرلو لپاره حاضر شوی وی، د يوسف ورونو د خپل معذور او په سترګو ړوند پلار او ناسکه ورور لپاره هم غله وغوښته، د پلار عذر ئې ومنل شو؛ خو د ورور په اړه ورته وويل شو: په وروستي ځل بايد هغه هم دلته راولئ، که چېرې مو دروغ ويلي وو او هغه مو حاضر نه کړ، نو زموږ خوا ته نور مه راځئ او د غلې تر لاسه کولو طمع هم مه کوئ!! ګورئ چې د بايبل او قرآن د ويناوو تر منځ څومره ژور توپيرونه شته، بايبل د يوسف عليه السلام چلند داسې انځور کړی لکه د يوه کم ظرفه انسان چلند، داسې الفاظ او کارونه ئې هغه ته منسوب کړي چې د يوه ستر شخصيت له شأنه ډېر لرې دي، خو د قرآن عظيم الشأن څرګندونې داسې دي چې د يوسف عليه السلام ستر شخصيت، صبر، زغم او تدبر په کې له ورايه ښکاري، د قرآن له وينا معلومېږي چې يوسف عليه السلام له خپلو ورونو سره په معامله کې ډېر محتاط دئ، هڅه کوي چې د ده له کومې وينا او حرکت نه د ده د ورونو حساسيت او حسادت راونه پارېږي او مصر ته له راتلو او د ده په خوا کې له مېشتېدو ډډه ونه کړي، دا انديښنه هم ورسره ده چې داسې نه ورور ته ئې کوم ضرر ورورسوي. هغو کسانو ته چې د بدوي او صحرايي ژوند په باب پوره او دقيق معلومات نه لري، په دې مطلب پوهېدل لږ ګران دئ چې يوسف عليه السلام ولې په هماغه لومړني ملاقات کې خپلو ورونو ته ځان معرفي نه کړ؟ د هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نیمه بدوي ژوند غوښتنه او تقاضا دا وه چي یوسف علیه السلام له خپلو ورونړو سره په ډېر احتیاط چلند وکړي، د دوی اعتماد جلب کړي، له داسي تدبیره کار واخلي چي لومړی د ده سکه ورور روغ رمټ ورته راورسوي، مصر ته په مکررو تلو راتلو او د وړیا مرستو په ترلاسه کولو سره او د ده د ډېر ښه سلوك په لیدو سره ډاډه او مطمئن شي چي یوسف علیه السلام هغوی ته د ضرر رسولو او انتقام نیت نه لري او کولی شي په بشپړ ډاډ، اطمئنان او درناوي سره د ده په څنګ کي ژوند وکړي او د ورور ګلوۍ له معاملې ئې مطمئن او ډاډه وي.

په نیمه بدوي کورنیو کي کله کله یو ناسنجول شوی او بې احتیاطه حرکت د یوې لویې کورنۍ د بشپړې تباهۍ لامل شي، یوسف علیه السلام یوه ترخه تجربه درلوده، ښایي محتاطانه عمل ئې کړی وی، ښایي هغه وخت ئې ځان خپلو ورونړو ته معرفي کړی وی چي له یوه پلوه ئې خپل ورور په لاس ورغلی او له بله پلوه ئې پر خپلو کینه کښو او حسودو ورونړو باندي د هر ډول شاته تګ لارې بندې کړې وی، غوښتل ئې ورونړو ته ثابته کړي چي د ده په اړه ئې اشتباه کړې، بې موجبه ئې حسادت ورسره کړی، دا ورور دوی ته مینه او درناوی په زړه کي لري، غواړي د تل لپاره د ده په خوا کي په عزت او درناوي سره ژوند وکړي، نه ښایي له داسي مهربان ورور سره د دښمنۍ لار غوره کړي، دوی ته ئې تر هغه ځان معرفي نه کړ چي پر خپلو اشتباهاتو او قصور پوه شي، له دې پرته بله لاره ورته پاتې نه وي چي د دښمنۍ پر ځای ورورې ورسره وپالي، کله چي هغوي هر یو د دې ناپېژندوی سړي د شرافت، مېلمه پالنې، فضیلت او احسان په اړه په خپلو منځونو کي هم او د خپلي کورنۍ په وړاندي هم په مکرر ډول یادونه کړې او په وار وار ئې ستایلی، پس له هغه چي دوی پوه شي دا همغه کس دئ چي دوی ورسره حسادت کاوو او په ځاه کي ئې وغورځاوو، همغه چي دوی په بده سترګه ورته کتل، د دښمنۍ وړ ئې ګاڼو، دا یو مهربان ورور دئ، د ستایلو وړ شخصیت، دا دئ په نه پېژندل شوې څېرې کي ئې د ده څومره ستاینه کړې، هر ځای او د هر چا په وړاندي ئې دی ستایلی؛ مګر دا له عقل او انصافه لرې خبره نه ده چي له همدې شخصیت سره د

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسف علیه السلام په څېره کي حسد وکړي؟! په دې توګه به دوی په خپلي اشتباه پوه شي او په خپل دریځ کي به بدلون راولي.

یوسف علیه السلام نه یوازي دا چي له دوی نه د خپل ورور د راوستلو کلك تعهد اخلي بلکي داسي تدبیر کاروي چي ټوله کورنۍ د ده د ورور په لېږلو توافق وکړي، دا ترتیب ئې ونیولو چي د دوی راوړې بضاعه (هغه جنس چي د غلې د پېرلو لپاره ئې له ځان سره راوړي وو) بېرته کورنۍ ته مسترد شي، خو له دې وېرې چي که ئې خپلو ورونو ته وسپاري ښایي ضایع شي او خپل پلار ته ووایي چي غله ئې د همغه جنس په بدل کي اخیستې ده، د خپلو ورونو په امانتدارۍ بې باوره وو، نو ځکه ئې خپلو معتمدو زلمیانو ته وویل: د دوی راوړي توکي د غلو په پېټو کي داسي ځای په ځای کړئ چي فقط کور ته له رسېدو وروسته او هغه وخت پرې پوه شي چي خپل پېټي پرانیزي، چي په دې سره به ټوله کورنۍ تشویق شي او مصر ته د ده د سکني ورور له لېږلو سره به توافق وکړي.

د (درهم) او (دینار) پر ځای د ((بضاعه)) د کلمې استعمال دا ښیي چي هغه مهال پېر پلور جنس د جنس په بدل کي وو او لا سیکه نه وه رایج شوې، د بایبل دا وینا هیڅ وزن او اعتبار نه لري چي د یوسف علیه السلام ورونو سکې له ځان سره وړې وې، له دې خبري دا هم معلومېږي چي د دوی د راوړو توکیو حجم هومره وو چي د غلې په پېټو کي ئې پټول ګران کار نه وو، له دې ټولو خبرو دا جوتېږي چي د دوی (بضاعه) باید ګاڼې وي چي د مجبوریت له مخي ئې د غلې په بدل کي ورکړې وې، احتمالاً د دې صحنې لیدل یوسف علیه السلام سخت ځورولی او تصمیم ئې نیولی چي دا ګاڼې سلامت او په بشپړه توګه د ده کورنۍ ته ورسېږي او په دې سره هم د ورونو او هم د کورنۍ د نورو غړو باور او اعتماد ترلاسه کړي.

قرآن ورپسې فرمایي:

R z & $YèB @Åö'ù @ž3$$ZË ì Ïa R/'»7 (q8$% Óg‹Î& #‹Î (pã_ ' $Ð=ù

(c) ketabton.com: The Digital Library

$JŸ2 žŵ] Ïøã Nà$B#ä @d A$% ÇÌÎÈ bqãÿ»s 9 ¼çq9 $R]r @Gò6 R

ÇÌÍÈ ûüÏq 9$$Amö qèdr $Zöym î öz ª! $$sù @6% `B ì‹Åz & #?ã Nà6ÿB&

Ó6R $B R/'»7 (q®$% NÍÕ] ôNŠâöG Fè»Ü Î (r% `r óG è»FB (qß Gù $#9r

9è/ @ø. ŠŠ=r $R% { & ăÿtôur $Z=ed & çÜRr $Y ŵ] ôNŠâ$Yç è»ÜÎ ¾ã É»d

$ZÏöq B Eqèêè 4Lm Nà6 èB ¼ã#Åöé ô9 A$% ÇÌÎÈ ž•Å„ @øŸ2 7 ŸŒ

ª! A% óG)ÏqB qç?#ä $$=ù Nà Î Þ$tã b & Wŵ] ÿjñÎ ÓÍ Y èF9 « $šÆ B

(qèä Š$r %Ïh r 5 $/ . `B (qèä 6? ŸW ÓÍ6»ƒ A$%r ÇÌÎÈ @‹Ï r ãq) R $B 4?ã

+ žŵ] Nãtç$Èŵ] äó« `B « $šÆ B NãZã ÓÍôé$Br ŷ%ÿG B 5 ºq/ ôB

ÇÌÐÈ bqè2 qF9$#È@qçGŠù Ïøær Mù©q? Ïøã

کله چي دوی خپل پلار ته وګرځېدل، وئې ویل: پلاره! له موږ نه ئې یوه
پیمانه وسپموله، نو خپل ورور مو راسره ولېږه تر څو (بشپړې) پیمانې
ترلاسه کړو، موږ به ئې خامخا ساتونکي وو. پلار ورته وویل: آیا د ده په اړه
داسي باور دربانديې وکړم لکه مخکي چي مي د ده د ورور په اړه باور
دربانديې کړی وو؟ همدا او بل څه نه؟ خدای خورا ښه ساتونکی دئ او هغه
تر هر رحم کوونکي زیات مهربانه دئ. خو کله چي دوی خپل پېټي
پرانستل؛ نو خپله بضاعه (جنس) ئې وموندو چي ورګرځول شوی، وئې
ویل: نور نو څه غواړو؟ دا هم زموږ بضاعه (جنس) چي بېرته راکړی شوی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

(پربېده چې بيا ولاړ شو) او خپله کورنۍ له لوږې وژغورو او د خپل ورور ساتنه وکړو، دا خو يوه آسانه پيمانه ترلاسه کول دي!! وئې ويل: تر هغه به ئې درسره ونه لېږم چې کلکه الهي ژمنه راسره وکړئ چې بېرته به ئې رارسوئ مګر دا چې محاصره او ايسار کړی شئ او چې کله ئې کلك قول ورکړ، وئې ويل: پر هغه څه چې موږ ئې وايو الله وکيل او ذمه وار دئ. وئې ويل: زامنو! له يوې دروازې (ښار ته) مه ننوځئ، له مختلفو دروازو ورننوځئ او زه (په دې وينا سره) د الله کومه پرېکړه درنه نه شم دفع کولی، د پرېکړو واك خو يوازې له الله سره دئ، پر هغه مې توکل دئ او هر توکل کوونکی بايد پر هغه توکل وکړي.

د يوسف عليه السلام ورونه خپلې کورنۍ ته وروګرځېدل، دومره غله ئې له ځان سره وړې وه چې د اوږدې مودې لپاره ټولې کورنۍ ته کافي نه وه، خپل پلار ته ئې وويل: په کار ده چې ډېر ژر بيا مصر ته ولاړ شو، نوره غله راوړو، زموږ کشرى ورور هم راسره ولېږه چې د هغه برخه هم ترلاسه کړو، ډاډ درکوو چې په ښه توګه به ئې ساتنه کوو. پلار چې د يوسف عليه السلام د بيلتون داغ پر زړه لري او پر خپلو زامنو باور نه شي کولی او د اعتماد وړ ئې نه بولي؛ په ځواب کې وايي: آيا له ما دا توقع لرئ چې د ده په اړه هم پر تاسو همغسې اعتماد وکړم چې د ده د ورور په اړه مې پر تاسو وکړ، همدا او بل څه نه؟ دا خو عجيبه توقع او بې ځايه انتظار دئ! الله تعالى به مو په خپله وساتي هغه تر هر چا ښه ساتونکی دئ، ما ته د مصر د هغه مهربان او مېلمه پال کس نوم ډېر مه اخلئ، الله تعالى تر هر رحم کوونکي زيات مهربان دئ، هغه به مو په دې قحطۍ کې وساتي، هغه به پر موږ مهربانه شي، د خپل رحمت له بې پايه سمندر نه به مو خړوبه کړي او زموږ مشکل او ربړه به له بلې لارې حل کړي. خو کله چې دوی خپل پېټي پرانستل او ناڅاپه ئې خپل مال په کې وموندو، نو د هغه چا په څېر چې خپل ستر هدف ته رسېدلی وي او يا مضبوط او پياوړی دليل په لاس ورغلی وي، خپل پلار ته ئې وويل: نور نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر دې زيات څه غواړو؟ دا دئ مال او متاع مو هم رامسترد شوې، پرېږده چي لاړ شو، خپل ورور هم له ځان سره بوځو، کورنۍ له لوږې وژغورو، موجوده غله مو لږه ده او ټولي کورنۍ ته کفايت نه کوي! يعقوب عليه السلام مجبور شو، له خپل دريغ نه کوز شو او مصر ته د خپل کشر زوی له لېږلو سره ئې په نه زړه توافق وکړ او خپلو زامنو ته ئې وويل: په دې شرط ئې درسره لېږم چي د الله تعالى په نامه راسره ژمنه وکړئ چي خامخا به ئې روغ رمټ رارسوئ، مګر دا چي له کومي پېښي سره مخامخ شئ، څوك مو په زور ايسار کړي، محاصره شئ او له محاصرې د وتلو لار ونه مومئ. يعقوب عليه السلام مصر ته د خپل کشر زوی له لېږلو سره توافق وکړ، خو له ډېرو انديښنو سره، د يوسف عليه السلام د هجران او بېلتون درد ئې لا نه وو هېر کړی چي اوس په دې ناموافقو حالاتو کي خپل ټول زامن په ګډه او يو ځای د سختو مجبوريتونو په وجه ناچار سفر ته لېږي، له دې پرته بله چاره نه لري، خپلو زامنو ته توصيه کوي چي کله مصر ته ننوتئ نو ټول له يوې دروازې مه ننوځئ، بلکي بېل، بېل له مختلفو دروازو او لوريو ننوځئ، نه ويل کېږ ي ستاسي ډله ييز ورتګ د شريرو خلکو توجه ځان ته جلب کړي او داسي وانګېري چي دا لويه ډله به خامخا د ډېرو غلو د پېرلو لپاره له اطرافه ښار ته راغلې وي او ښايي پرېمانه مال ئې هم له ځان سره راوړې وي، داسي نه چي د همدې لپاره ستاسو په ضد په کومي خطرناکې توطئې لاس پوري کړي او ضرر درورسوي، په دې پسې نه يم چي په خپلي دغې توصيې سره به الهي تقدير بدل کړم او هغه څه چي خدای تاسې ته غوښتي دي له تاسې به ئې دفع کړم، الله تعالى چي کومه پرېکړه کړې هغه خامخا تر سره کېږي، دی يوازنی واکمن دئ او پرېکړې د ده له لوري کېږي، د هستۍ په ادارې کي او د حکمونو او پرېکړو په صادرولو کي هيڅوك ورسره شريك نه دئ، ما پر خدای توکل کړی، څوك چي غواړي پر چا او څه توکل وکړي نو يوازي پر الله تعالى دې توکل وکړي.

دلته ګورئ چي يعقوب عليه السلام له هغه ستر معنوي شخصيت او لوړ پيغمبرانه مقام او منزلت سره او له هغه قرب او نږدې والي سره چي د الله تعالى په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دربار کې ئې لري، په دنیوي چارو کې، د نورو عادي خلکو په څېر خپل انساني تدابیر په کار وړي، نه له غیبه خبر دئ او نه په چارو کې د تصرف ادعا لري او نه د دې مدعي دئ چې الهي تقدیر بدلولی شي، پر خپل خدای توکل کوي او ټول خلک پر خدای باندې توکل او اعتماد ته رابلي.

همدارنګه ګورئ چې د پیغمبرانو په مکتب کې د تدابیرو غوره کول نه پر الهي مقدراتو د اعتقاد منافي دئ او نه پر خدای جل شانه باندې د توکل منافي، د دې مکتب پلویان په داسې حال کې چې پر نه بدلېدونکو الهي مقدراتو کلکه عقیده لري، خدای خپل وکیل او چاره ګر بولي او پر هغه توکل کوي، له دې سره سره په چارو کې انساني تدابیر په کار اچوي، نه ئې پر الله تعالی باندې توکل او بروسه له دې ایساروي چې په خپلو چارو کې له تدبیره کار واخلي او نه ئې پر قضا او قدر باندې اعتقاد او باور.

همدا شان ګورئ چې قرآن په دغه تاریخي درس او د یوه ستر پیغمبر په عملي ژوند کې موږ ته دا رازده کوي چې د (توکل) ځای له (تدبیر) نه وروسته دئ اول باید (تدبیر) خپل کړې او بیا پر الله تعالی توکل وکړې.

بایبل لیکي چې (یعقوب علیه السلام د کشر زوی له لېږلو سره موافقه وکړه او وئې ویل: که خدای غواړي چې زه بې اولاده شم نو پرېږده چې بې اولاده شم... زامنو ته ئې وویل: مخکنۍ پیسې هم درسره واخلئ او همدومره نوري هم... شهد، بادام، پستې، عطر لرونکي بوټي او نوري تحفې ئې ورکړې چې د مصر حاکم ته ئې وروړي... کله چې له یوسف سره مخامخ شول هغه وویل: دوی به نن غرمه له ما سره ډوډۍ خوري... ناظر دوی د یوسف قصر ته وروستل... قصر ته د تلو په وخت کې ډېر وېرېدل... ګمان ئې کاوو چې ښایي د هغو پیسو په وجه به مو بندیان کړي چې زموږ په پېټو کې ایښودل شوې وې... نو ځکه ئې د قصر په دروازه کې ناظر ته وویل: مخکې چې موږ کومې پیسې درکړې وې هغه مو په خپلو پېټو کې وموندلې... بېرته مو له ځانه سره راوړې... هغه ورته وویل: اندېښنه مه کوئ، ښایي ستاسو او ستاسو د نیکونو خدای به دا پیسې ستاسو په پېټو کې ایښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي، ځکه چې ما خپلې پیسې ترلاسه کړې دي... یوسف ته ئې هدیې ورکړې... د پلار او د کورنۍ د احوال پوښتنه ئې ترې وکړه... خپل کشر ورور ته ئې ګوته ونیوله چې آیا دی همغه ستاسو کشر ورور دئ؟ یوسف دوی د عمر په حساب یو تر بل مخکې پر دسترخان کښېنول...دوی په دې کار ډېر حیران شول... یوسف خپل سکه ورور ته تر نورو پنځه برابره زیات خوراك کېښود...له ډوډۍ وروسته یوسف خپل ناظر ته وویل چې ډك ډك پېټي ورته بار کړئ... پیسې ئې هم د پېټو په خوله کې ورته کېږدئ... او زما جام د بنیامین په پېټي کې پټ کېږدئ... ناظر همداسې وکړل... سهار وختي ورونو خپل پېټي پر خرو بار کړل او وخوځېدل، خو لاډېر لرې نه وو تللي چې ناظر ورپسې ورغی او د یوسف دا خبرې ئې ورته وکړې: ولې مو د ښېګړو په بدل کې بدي راسره وکړه؟ ولې مو زما د بادار هغه مخصوص جام چې شراب په کې څښي او فال پرې ګوري غلا کړی؟ دوی ورته وویل: لوړه کوو چې موږ دا کار نه دئ کړی... له چا سره چې تا دا جام وموندو هغه ووژنه او موږ به هم د خپل بادار غلامان وو...هغه ورته وویل: صحیح ده خو یوازې غل به زما غلام وي نور به درومي... تلاشي ئې د مشر ورور له پېټي پیل کړه... د بنیامین په پېټي کې ئې وموند... بېرته ښار ته راوګرځېدل... د یوسف په وړاندې ئې سجده وکړه... هغه ورته وویل: ولې مو دا کار راسره وکړ؟ مګر نه پوهېدئ چې زه د فال له لارې په دې پوهېدی شم چې زما جام چا غلا کړی...وئې ویل: اوس به هغه څوك زما غلام وي چې جام ئې غلا کړی... ورونو ورته ویل: سالاره! پوهېږو چې ته د فرعون په څېر ځواکمن یې... که موږ له بنیامین نه پرته خپل کور ته ولاړ شو پلار به مو له ډېره غمه ومري... نو یوسف ونتوانېدو چې نور صبر وکړي... خپل ځان ئې ورونو ته معرفي کړ... ورته ئې وویل چې ژر ولاړ شئ او پلار ما ته راورسوئ. فرعون له دې پېښې خبر شو... یوسف ته ئې وویل: ورونو ته دې ووایه چې کنعان ته ولاړ شي، خپله کورنۍ دلته راولي، زه به ښېرازه ځمکه ورکړم... څو ګاډۍ هم ورسره ولېږه چې ښځې او ماشومان په کې راولي... دوی د خپل پلار خوا ته ورسېدل... ورته ئې وویل: یوسف ژوندی دئ او د ټول مصر حاکم دئ... پلار ئې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې خبرو باور نه کاوو خو چې سترګې ئې پر ګاډيو ولګېدې... وئې ويل: اوس مې باور راغی چې يوسف ژوندی دئ، ځم چې له مرګه مخکې ئې ووينم!!)

د بايبل په دې ويناوو کې زياتې غلطې او بې بنسټه خبرې شته چې څو بېلګې ئې دا دي:

يعقوب خو دغه وخت هم په خپل کور کې يولس زامن درلودل، څنګه به ئې د يوه بنيامين د لېږلو په وخت کې دا خبره کوله چې که خدای غواړي بې اولاده شم پرېږده چې بې اولاده شم؟

دوی د فقر او لوږې له داسې حالت سره مخامخ ول چې په خپل مرګ وېرېدل، د ښځو ګاڼې ئې د غلو لپاره پلورلې، دومره شهد، بادام، پستې، عطر او نورې هديې ئې له کومې کړې چې پر خرو ئې بار کړي؟

د يوسف ناظر ورته دروغ وويل چې دا پيسې به ستاسو خدای ستاسو په پېټو کې اېښې وي!!

يوسف دوی د عمر په حساب مشر تر کشره مخکې پر دسترخان کېښنول او دې کار ته دوی حيران پاتې شول. خپل سکه ورور ته ئې د نورو په پرتله پنځه برابره زيات خواړه مخې ته کېښودل!! آيا کوم شريف انسان به داسې کار وکړي چې په يوه دسترخان باندې د خپل يوه مېلمه تر مخ د نورو په پرتله پنځه برابره خواړه کېږدي؟ که داسې کار شوی وی نو د يوسف د ورونو لپاره همدا کافي وو چې د ده خوا ته هيڅکله رانه شي!!

ولې به بيا هم د دوی پيسې د پېټو په خوله کې پټې ږدي؟

دوی د يوسف د شرابو جام پټ کړی، په دې جام سره به يوسف فالونه نيول!! په داسې حال کې چې نه خو پيغمبران عليهم السلام شراب څښي او نه فالونه ګوري، د بايبل له دې وينا معلومېږي چې ليکونکی ئې هغه څوك دئ چې خلك په دروغجنو او غولوونکو فالونو غولوي او شکرانې ترې شکوي. يوسف عليه السلام ته دا خبره منسوبول چې ورونو ته ئې وويل، مګر په دې نه وئ خبر چې زه په فال سره هغه څوك پېژندی شم چې زما جام ئې غلا کړی، يوازې د داسې چا کار

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدی شي چې پيغمبران عليهم السلام او د دوی له تګلارو خبر نه وي.

په داسې حال کې چې مخکې ئې په مکرره توګه ليکلي دي چې يعقوب عليه السلام په سترګو ړوند شوی وو، خو دلته ليکي چې کله يعقوب عليه السلام ګاډی په خپلو سترګو وليدې نو باور ئې راغی چې يوسف عليه السلام ژوندی دئ!!

قرآن د بايبل دا ټولي غلطې خبرې تصحيح کوي او په ډېرو موجزو او بليغو الفاظو سره فرمايي:

«‌ $`Ï OŸã ÓÍøšc %Ÿ2 $B Nèdq‚ Nèd•B& ß] øm ôÏB (qèz Š $# $9r

ŗ ŸðÎæ $J) ô ùÌ r¾! ¼çR]r $g9Ò% > qàè/ Äß ÿR ’Î z_ %n ×Ï] äó« `Ï

ß qã 4 ã (qèz Š $#9r ÇÎÈ šc qß=èf ×w Ä $Z9$ ŽŸò2 & £Å9r

(qçŸ2 $JÎ ô§ ÍFø Ÿ ù 8qä & $B bÎ) A$% çz & ïø] #” r#ä

Ï‹Å & @ôn ‘ ’Î pƒ$) Å9$@è_ öüÎ$g2 Nèd“g_ $#=ù ÇÎÈ šc qèJè/

#Œ$B Oŷæ (qèŸr (q8% ÇÊÈ bqè» ¡ 9 NßR] ¿Ë$g bÈ sÅ bŒ Sê

9è/ @ ‹q ¾ïÎ ä!` `Jïr ÅÎJ$ í#qß %Éø (q8% ÇÈ šc r%Éø?

Çú ö F$’Î %Åyä $Z¥Å $B OçôÎæ 6) 9 «! $? (q8% ÇÈ Ò¸ã– ¾ïÎ $Br

(q8% ÇÍÈ ûü ÉŸ2 öçä bÎ ÿçä“_ $Jù (q8% ÇÌÈ ûü ¿¼™ $Zä $Br

šú üÏÎ@9$ “Ïø 7Ï‹ . ¼çä“_ qßù ¾ïÎô‘ ’Î %Éã `B ¼çä“_

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÇÔÎÈ

او کله چې (مصر ته) هماغسې ننوتل چې خپل پلار ورته ویلي وو، هغه د الله هیڅ پرېکړه نه ترې دفع کوله. دا خو د یعقوب علیه السلام په زړه کې هسې له یوې هیلې پرته بل څه نه وو چې تر سره ئې کړه او یقیناً چې دی د هغه علم خاوند وو چې موږ ورښودلی وو، خو ډېر خلك نه پوهېږي. او کله چې د یوسف محضر ته ننوتل؛ خپل سکه ورور ئې په خپل څنګ کې کېښناوو او وئې ویل: زه ستا هماغه (ورك شوی) ورور یم، پر هغه څه چې دوی کول مه مأیوسه کېږه! او چې کله ئې دوی په سامان سمبال کړل، نو د اوبو لوښی ئې د خپل ورور په پېټي کې کېښود، بیا جارچي غږ کړ: کاروانیانو! تاسې حتماً غله یاست! دوی مخ ورواړاوو او وئې ویل: څه شی لټوئ؟ ورته ئې وویل: شاهي پیمانه لټوو، هر څوك چې هغه راوړي د یوه اوښ بار د هغه شو او زه د دې ذمه وار یم. دوی وویل: په خدای قسم، تاسې پوهېږئ چې موږ د دې لپاره نه یو راغلي چې په ځمکه کې فساد وکړو او موږ غله نه یو. ورته ئې وویل: که چېرې دروغجن وئ نو جزا به ئې څه وي؟ هغوی وویل: جزا به ئې دا وي چې د چا په پېټي کې پیدا شو هغه به په بدل کې اخیستل کېږي، موږ ظالمانو ته داسې سزا ورکوو.

یعني د یعقوب علیه السلام زامن د پلار له توصیې سره سم ښار ته ننوتل، پلار په خپلې دې توصیې سره نه شو کولای له دوی څه دفع کړي، فقط د دې توصیې حاجت ئې په خپل زړه کې احساس کړ، چې تر سره ئې کړه، د ده توصیې او ویناوې د هغه علم له مخې وې چې الله تعالی ورپه برخه کړی وو، ټولې خبرې ئې عالمانه وې، ډېر خلك په دې حقایقو نه پوهېږي، کله تدبیر د توکل منافي ګڼي، کله احتیاط په الهي مقدراتو او په قضا او قدر د ایمان مغایر بولي او کله پر

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدای ایمان او پر الله تعالی توکل په دې معنی نیسي چي ځان تقدیر ته وسپاري او له هر ډول تدبیر نه لاس په سر شي.

د قرآن له وینا معلومېږي چي یوسف علیه السلام خپل سکه ورور په مناسب وخت کي خپلي خوا ته غوښتی، د احوال پوښتنه ئې ترې کړې، ده د نورو خبرو په ضمن کي د خپل ورور د ورکېدو قصه ورته کړې او یوسف علیه السلام ورته ویلي: زه ستا هماغه ورك شوی ورور یم، د خپلو ورونو په نارواوو کړو وړو مه مأیوسه کېږه، داسي څه ترتیب نیسم چي ته له ما سره پاتې شې او ورونه دې کور ته ولاړ شي او غله له ځانه سره یوسي. د همدې لپاره ئې خپلو موظفو کسانو ته لارښوونه کړې چي د (غلې او اوبو پیمانه) د ده د سکه ورور په پېټي کي په پټه کېږدي او بیا اعلان وکړي چي شاهي پیمانه ورکه شوې ده او حتماً کاروانیانو غلا کړې ده، چا چي راوړه او یا ئې وښودله د یوه اوښ بار غله به ورته انعام ورکوو، د یوسف علیه السلام ورونو وویل: موږ نه غله یو او نه د فساد لپاره راغلي یو، دلته مجبوریت راوستي یو، که چېري په موږ کي هر څوك غل وخوت، سزا به ئې دا وي چي د همدې غلا په بدل کي به ئې تاسو ته سپارو...

قرآن دلته څو خبري لري چي زیاته توجه غواړي: فرمایي:

ïh‹Å& ä!æí `Ë $g_•÷ GöΝ$ $Sé ïh‹Å& ä!æí Ÿ@6% Oβü‹ã‾Î &‰6ù

ä$±„ b& wĵ Å îJ$$È ’Îç$z& ‹é{ Ûï b%. $B #Ï$qä $Rõ Ï š• ÿ‹.

ÇÐÏÈ Ò$Î æ Aü “ Ë @à2 -ür ä$±® `B ,M»_ ‘Š Bù R ª! $

نو د خپل ورور له پېټي نه مخکي ئې (دنورو) له پېټو پیل کړه، بیا ئې د ورور له پېټي راوایستله، داسي مو یوسف ته تدبیر وروښود، خپل ورور ئې د پاچا د دین له مخي نه شو نیولی، مګر دا چي الله غوښتي وی، د هغه چا درجې لوړوو چي موږ ئې غواړو او د هر پوهندوی پر سر بل ښه پوه شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې آيتونو خلاصه دا ده: تلاشي پيل شوې، لومړی د نورو پېټي پلټل شوي او په پای کې د ده د سکه ورور او د هغه له پېټي ځې پيمانه راايستلې، دا يو الهي تدبير وو چې يوسف عليه السلام ته ښودل شوی، د مصر د قوانينو له مخې ده خپل ورور نه شو راګرځولی، الله تعالی چې چا ته وغواړي پوهه او حکمت ورپه برخه کوي او په همدې حکمت سره د هغه مقام او منزلت لوړوي، خو هيڅوك دې په خپل علم او حکمت نه غره کېږي، په دې دې خبر وي چې د هر پوه په سر بل پوه شته.

د دې وينا په اړه څو خبرې په پام کې ولرئ:

قرآن د بايبل د وينا برعکس دا ورك شوی شی کله د سقاية (د اوبو څښلو لوښی) او کله ئې صواع (پيمانه) بولي، له دې نه معلومېږي چې دا لوښی سطل يا لويې کاسې ته ورته لوښی وو چې هم د اوبو لپاره کارېدو او هم د پيمانې لپاره، د بايبل دا ادعا غلطه ده چې دا د يوسف عليه السلام د شرابو جام ګڼي، د پاچا د شرابو جام داسي په ميدان نه وي پروت چې د غلو دانو پېرلو لپاره راغلي خلك ئې غلا کړی شي!!

له دې نه دا هم معلومېږي چې د مصر د هغه وخت ټولنه يوه مدني ټولنه وه، نظم او قانون په کې حاکم وو، چارواکو او ځواکمنو واکدارانو هم د قانون خلاف کار نه شو کولی، د يوسف عليه السلام په څېر ځواکمن کس هم نه شو کولی خپل ورور بې دليله بندي کړي او يا ئې له ځان سره تم کړي، دې ته اړ وو چې څه قانوني چاره ورته ولټوي.

دلته قرآن يوه عجيبه صحنه انځوروي، له يوې خوا د يوسف عليه السلام لوی زغم او صبر او له بلې خوا د ده په ضد د ورونو زړه او ژوره کينه په کې انځور شوې، فرمايي:

b9r ¾ïÅÿR ’Î ß# ß'qã$dS™'ù @ö% `Ë ¼ã©Ó& -•™ %ô)ù øÌó„ bÎ) (þø%

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÇÐÈ šc qãÃ ? $JÎ ä=ã & ª! $r $Z 6 B «© ôç & A$% ôÿ9 $dÏ‰ö

(وروڼو) ئې وويل: که ده (نن) غلا کړې، نو سکه ورور ئې تر ده د مخه غلا کړې!! (يوسف عليه السلام) دا خبره په خپل زړه کي وساتله (د دوی د دې تور او اتهام په ځواب کي ئې څه ونه ويل) او هغوی ته ئې (د خپل زړه دا خبره ښکاره نه کړه چي) وئې ويل: تاسو په ډېر بد مقام او حالت کي يئ او الله تعالی ستاسو د وينا په حقيقت ښه پوه دئ.

گورئ چي له يوې خوا ئې وروڼو لا خپله ژوره کينه نه ده هېره کړې او اوس هم د ده په ضد د زړه بړاسي په داسي ناروا تورونو سره راباسي او له بلې خوا يوسف عليه السلام لا پرې مهربانه دئ، نه غواړي ځواب ورکړي او له ځانه دفاع وکړي، د دوی په حال افسوس کوي، بيا ئې هم تصميم دا دئ چي دغه حسود او کينه کښ وروڼه ئې خوا ته راشي او د ده په څنگ کي ژوند وکړي!! قرآن په دې سره موږ ته لارښوونه کوي چي د پيغمبرانو عليهم السلام شأن داسي وي، د پيغمبرانو عليهم السلام په لار تلونکي مشران بايد داسي وي، د يوه صالح مشر ځانگړتيا دغه ده، بايد داسي لوی زغم او لوی زړه ولري او له خپل قدرت نه په استفادې سره له چا نه خپل غچ او انتقام وانخلي.

$RÎ yç R% 6 B $R%n & õã ù #Zô. $Vø© $I & yã bÎ $ré'¯»tƒ (qä9$%

$R® `r `B ÿvÎ ‹ ç Ü b & «! CèB A$% ÇÐÑÈ šú üZ|¡ósßJø9$ `B 7 1•R

$Š‹gÅ (qÃ=z ç÷B (qÝ¡¯«ø$$Š=ù ÇÐÒÈ šc qßJÎ=»àGj] $RÎ yç% Yä $Yè»FB

«! $`Ï $ZÏöqB Nä3øn ‹ z & ô% Nä$/ & žc & (þq߉è? Nä9& Nèdçî Y2 A$%

(c) ketabton.com: The Digital Library

#& þi& þí bŒÜ Á®m Ú öŽ $y•Ïd ô-ù #ßqã ’Î ÔŐÛS $B @ö% `ër

R/'"»Ž (qã)ù Ná‹Î& #‹Î (þã Å öŽ$ÇÑÈ ûüÏ Å»tø$ž öz qèr ’í ª! $Nã

ûüÏàŸ»m É øóÜ $Zà2 $Br $Zô-æ $JÎ v) $R§í - $Br -•™ 7 Z$žc Î

$RÎr $kŽÏi $Zùt% ÓÉ$ Ž•Ë$r $kŽÏi $Zà2 ÓÉ$ pƒö)$ è«Õr ÇÑÈ

@ŠÏd ž¡Á ù #Ö% NáÝŷR& Ná9 M9$§™ @/ A$% ÇÑÈ šc qè‰»Á9

ÇÑÈ ÐŠÅ6 s$Ð ŠÎè$ qè ¼çR) $èŠÏd ôÛÎ ÓÍ‹ïÜ b& ª! $Ó¤ã

(د یوسف ورونو) وویل: عالیقدره! رښتیا درته وایو چې دی د ډېر عمر خوړلی سپین ږیری پلار لري (د ده بېلوالی نه شي زغملی)، د ده په ځای له موږ نه یو تن په اسارت ونیسه، موږ دې له نېکانو څخه بولو. وئې ویل: خدای ته پناه (وړم) چې له هغه چا پرته چې خپله متاع مو ورسره موندلې بل څوك په اسارت ونیسو، په هغه صورت کې خو به د ظالمانو له ډلې څخه وو. نو کله چې ترې ناهیلي شول، د پټو خبرو لپاره گوښې ته (له خلکو بېل) شول، مشر ئې وویل: مگر دې ته مو پام نه دئ چې خپل پلار مو د الله په نامه ژمنه درنه اخیستې؟ او تر دې د مخه مو چې د یوسف په اړه تېری کړی وو؟ زه خو به تر هغه دا ځمکه هیڅکله پرې نږدم چې یا مې پلار اجازه راکړي او یا الله تعالی زما په اړه کومه پرېکړه وکړي او هغه تر ټولو غوره حکم کوونکی دئ. پلار ته مو ورشئ او ورته ووایئ: زوی دې غلا وکړه، دا شهادت مو له هغه پرته په بل څه نه دئ ولاړ چې موږ په خپله پرې پوه شوي یو (په خپلو سترگو مو ولیدل چې غلا شوی مال د ده له پېټي راووت، دا کار ئې زموږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په غياب کې کړی) او مور خو په غياب کې د ده څارنه او ساتنه نه شوی کولی. له هغه کلي چې په کې وو او له هغه کاروانه چې په کې راغلو پوښتنه وکړه، ډاډه اوسه چې مور رښتوني يو. وئې ويل: داسې نه ده؛ بلکې ستاسو نفسونو کوم کار درته ښايسته کړی، نو (زما دې) غوره صبر وي، اميد دئ چې الله تعالی ټول راته راولي، بې شکه چې هغه باحکمته پوه دئ.

په دې آيتونو کې څو اساسي مطالب د غور وړ دي:

يوسف عليه السلام غواړي چې خپل سکه ورور له ځان سره وساتي، دا موضوع ورته خاص اهميت لري؛ خو د مصر د حاکم نظام او موجوده قوانينو له مخې نه شي کولی هغه په اسارت ونيسي او له ځان سره ئې وساتي، د ده د ورونو دې وينا ورته کار آسانه او ستونزه ئې ورته حل کړه چې وئې ويل: له هر چا سره چې پيمانه پيدا شوه د غلا په جرم دې زنداني شي، الهي تدبير د ده مرسته وکړه، الهي تدبير داسې دئ چې د دښمن خبره په خپله د دښمن د غاړې غړوندی شي، په خپل اېښي دام کې ئې پښه ونښلي، تېشه د بل لپاره پورته کړي خو خپله پښه پرې ووهي او هره تيره چې پورته کوي پر خپل سر ئې لګېږي.

له دې وينا معلومېږي چې د مصر پاچا لا ژوندی دئ او د هغه قوانين په ټولني کې نافذ دي، يوسف عليه السلام په پيغمبرۍ نه دئ مبعوث شوی او د مصر په نظام کې د پيغمبرۍ له حيثيت سره وظيفه نه تر سره کوي، د هغو خلکو رأيه سمه نه ده چې په دې نظام کې د يوسف عليه السلام د کار په استناد غواړي په غير اسلامي نظامونو کې کار کول توجيه کړي، ځکه دا د ده له بعثت نه مخکې حالت وو.

يوسف عليه السلام د خپلو ورونو د ځواب له اورېدلو وروسته، ساتونکو ته هدايت ورکوي چې بارونه وپلټئ، د پلټنې کار بايد داسې وي چې هيچا ته شك راپيدا نه کړي، نو ځکه ئې پلټنه د يوسف عليه السلام د نورو ورونو له پېټو پيل کړه او په پای کې د ده د سکه ورور وار راغی او ورکه شوې پيمانه ئې ترې وښکله

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د ورونو له ژمنې سره سم ئې په اسارت ونیو.

په دې آیت کې د دین لفظ داسې کارول شوی چې د دین حقیقت په ډېره واضحه توګه بیانوي، فی دین الملك فقره ښیي چې د اسلام له نظره دین یعني پر ټولني حاکم نظام، یعني هغه نظام چې د انسان فردي او ټولنیز مناسبات او اړیکي تنظیموي او مشاجرې ئې حل و فصل کوي. دا سمه نه ده چې څوك دین خاص مذهبي مراسم وګڼي او په عباداتو، اورادو او اذکارو کې ئې خلاصه کړي.

د ژوند په هري برخي کې چې چا ته پر نورو خلکو فضیلت او لوړوالی ورپه برخه شي، نو دې ته دې متوجه وي چې دا فضیلت خپل ذاتي کار ونه ګڼي او پرې مغرور نه شي؛ بلکې باید په دې باور وي چې د دې برلاسي او فضیلت منشأ او سرچینه الهي عنایت او پېرزوینه ده، باید باور ولري چې الله تعالی د هر سر د پاسه سر پیدا کړی او د هر پوه او عالم نه بربل عالم، دا باور په انسان کې د غرور او تکبر احساس له منځه وړي او نه پرېږدي چې په ټولنه کې د ځان لاندي خلك تحقیر کړي او په سپکه سترګه ورته وګوري.

د یوسف علیه السلام ورونو چې لا ئې د یوسف علیه السلام په باب په زړه کې کینه درلوده او د ده سکه ورور ئې ښه نه ایسېدو، د دې صحنې په لیدو سره د خپل زړه بړاسې داسې وایستې: ورور ئې هم د ده په څېر وو، هغه هم غل وو!! د دې پر ځای چې له خپل ورور نه دفاع وکړي اپوته د هغه په ضد شهادت ورکوي، د دې پر ځای چې د پېښې په اړه د شك او شبهې څرګندونه وکړي او په دې کار کې د خپل ورور لاس لرل رد کړي، پر هغه باندې وارد شوی اتهام تصدیقوي او صحیح ئې ګڼي او ادعا کوي چې دا کار د هغه له شأنه لرې نه دئ، ورور ئې هم غل وو، د هیڅ شك ځای نه دئ پاتې، په کار ده چې مجازات شي او په اسارت ونیول شي!! یوسف علیه السلام ځواب نه ورکوي، د هغه څه له ویلو ډډه کوي چې زړه ئې غوښتل، له ځان سره وایي: لا مو هغه مخکنی بد خوی نه دئ بدل شوی، لا له خپله ناروا دریځه نه یئ راکوز شوي، الله تعالی ستاسو د خبرو په حقیقت ښه پوهېږي.

د ورونو حالت ډېر عجیب انځور شوی؛ چا ته چې یوه شېبه مخکې ئې غل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګڼي؛ وايي: د قدر وړه! د هغه پر ځای زموږ يو تن په اسارت ونيسئ، هغه سپين ږيری پلار لري، موږ له تا نه ډېرې ښېګړې ليدلې دي، په دې باب هم له موږ سره احسان وکړه، ستا په څېر له يوه محسن نه د احسان طمع لرو!! يوسف عليه السلام په ځواب کې ورته وايي: الله تعالی ته پناه وړم چې يو بې ګناه سړی د يوه مجرم پر ځای مؤاخذه کړو، په هغه صورت کې خو به موږ ظالمان وو!! قرآن په دې سره موږ ته لارښوونه کوي چې يو د بل په بدل کې مجازات کول ظلم دئ، پيغمبران عليهم السلام راغلي چې د داسې ظلم ټغر ټول کړي او دا هغه ستره خبره ده چې له يوې اسلامي ټولنې پرته ئې په بل ځای کې مثال نه شو موندلی، دا اوس په يوويشتمې پېړۍ کې د مجرم پر ځای د ده پلار، زوی او ورور ځورول کېږي، د قاتل په بدل کې د ده پلار، زوی او ورور وژل کېږي، د يوه کس د جرم په مقابل کې په کلي، قوم او حتی ملت بريد کېږي، په لسهاوو او سلهاوو کسان وژل کېږي.

کله چې د ورونو ټينګار بې نتيجې پاتې کېږي او د خپل ورور له خوشې کېدو ناهيلي کېږي، نو له خلکو بېلېږي او په يوې ګوښې کې په ټيټ غږ په خبرو لګيا کېږي، مشر ورور ئې ورته وايي: آيا له پلار سره مو خپله کلکه ژمنه هېره کړې؟ تر دې د مخه مو د يوسف په اړه هم تېری وکړ؟ ما هوډ کړی چې تر هغه پورې به دا ځای نه پرېږدم چې يا مې پلار هدايت راکړي او يا الله تعالی خپله فيصله صادره کړي، زه د الهي فيصلې انتظار کوم، تاسې پلار ته ورشئ او ورته ووايئ چې زوی دې په غلا نيول شوی، ښه پوهېږو چې دا کار ئې کړی، صحيح ده چې موږ بايد د ده څارنه او ساتنه کړې وی، خو هغه دا کار پټ او زموږ له نظره لرې تر سره کړی، موږ څرنګه په غياب کې د ده ساتنه کولی شوی؟ ته د هغه کلي له خلکو پوښتنه وکړه چې موږ په کې اوسېدو او دا پېښه په کې وشوه، له هغه کاروان نه وپوښته چې موږ ورسره يو ځای راغلو، ترڅو حقيقت درته څرګند شي او زموږ رښتينولي درته ثابته شي. له دې وينا نه څو خبري جوته کېږي: لومړی دا چې د بايبل دا وينا غلطه ده چې ورونو ئې د يوسف عليه السلام په وړاندې يوه بل ته ويلي چې موږ په دې خاطر له دغو مصيبتونو سره مخامخ شوي يو چې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسف سره مو بد وکړل، داسې خبره هیڅ مجرم د نورو په وړاندې نه کوي، که څه هم گمان ئې دا وي چې نور د دوی په خبرو نه پوهېږي، که ئې ویلو ته اړ شي نو په پټو غونډو کې او په ټیټ غږ ئې کوي، هغسې لکه چې قرآن د یوسف علیه السلام د وروڼو په هکله فرمایي. او دوهمه خبره دا چې مشر ورور ئې د دوی پر هغه فوري شهادت اعتراض کړی او دا ئې یوه غلطي گڼلې چې خپل کشر ورور او یوسف علیه السلام ئې په غلا تورن کړل!!

که څه هم ځینو درنو مفسرینو (و ما شهدنا إلا بما علمنا و ما کنا للغیب حفظین) داسې تفسیروي: موږ د هغه څه په اړه شهادت ورکوو چې علم پرې لرو او په خپلو سترگو مو لیدلي، خو له هغه څه خبر نه یو چې د پردې تر شا شوي، موږ د خپل ورور له پېټي د پیمانې د وتلو صحنه ولیدله، نو ځکه وایو چې هغه غلا کړې ده؛ خو دا چې د پردې شاته څه شوي او چا دا کار کړی، له دې راز نه خبر نه یو. دا تعبیر د قصې له روح سره اړخ نه لگوي او ځو اعتراضونه پرې کېږي:

الف: د (إن ابنك سرق) له فقرې په ډېر وضاحت سره څرگندېږي چې دوی د خپل ورور پر غلا تأکید لري او په هغه کې د شك او تردید ځای نه ویني.

ب_ دوی داسې نه دي ویلي چې (وما شهدنا الا بما رأینا): او موږ خو یوازې د هغه څه شهادت ورکوو چې په سترگو مو لیدلي، بلکې داسې ئې ویلي: (و ما شهدنا الا بما علمنا)) یعنې زموږ شهادت د هغې غلا په هکله د پوهې له مخې ده، پوهېږو چې دا کار شوی، په حقیقت ئې باور لرو.

ج_ همدارنگه، نه دي ویل شوي چې: (و ما کنا للغیب عالمین) یعنې موږ له غیبه خبر نه یو، بلکې ویل شوي چې (و ما کنا للغیب حافظین) یعنې موږ څه ډول کولی شوی چې د ده ساتنه وکړو په داسې حال کې چې دا کار ئې زموږ په غیاب کې او په پټه تر سره کړی؟

بیا هم گورئ چې حساس او هوښیار پلار د دوی خبرو ته د شك په سترگه گوري، باور پرې نه کوي دا ځکه چې هم خپل کشر زوی ښه پېژني او هم دوی، حدس وهي چې خبره داسې نه ده، حقیقت بل څه دئ، د دوی شهادت د عقدو او

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفساني اغراضو محصول گني او ورته وايي: داسي نه ده؛ بلکي ستاسو نفسونو کوم کار درته ښاېسته کړی، نو (زما دې) غوره صبر وي، امېد دئ چي الله تعالی ټول راته راولي، بې شکه چي هغه باحکمته پوه دئ. يعني الله تعالی په ټولو رازونو خبر دئ او د هغه په هر کار کي حکمتونه نغښتي دي، اميد دئ هغه مي په دې مصيبت کي مرسته وکړي او ټول روغ رمټ راته راولي.

دلته يعقوب عليه السلام د الله تعالی دوه صفات يادوي او وايي: هغه (باحکمته) (پوه) دئ، په دې سره د يعقوب عليه السلام د زړه دوې خبري افاده شوې: ١- الله تعالی ښه پوهېږي چي دا پېښه ولې او څنګه رامنځ ته شوې؟! ٢- د الله تعالی هيڅ کار بې حکمته نه وي، امېد دئ په دې کي هم موږ ته کوم خير او مصلحت مضمر وي. او دا هغه څه دي چي هر مسلمان ئې بايد له مصيبتونو سره د مخامخ کېدو په مهال ووايي.

قرآن د بايبل د وينا خلاف د يعقوب عليه السلام حالت داسي انځوروي:

Èš$šÆ Ï ç$Zã ÓMÒ‹Ü #ß‰qã 4 ã 4"™'»ƒ A$%r Ãã 4q?r

$Ê•m šc qã? Óm #ß‰qãã2 õ? (àGÿ? « $? (q$% ÇÍÈ Òšà. qÙ

« $’‹Î þÎ“ãr Ó (qãô $JRÎ A$% ÇÎÈ šú üÂÎ»g$šÆ Ï bqã? #&

`Ï (qÝ¡ sFù (qçdÉ$Ö_7»ƒ ÇÏÈ šc qè? ŵ $B « $šÆ Ï ã&r

ŵÎ « $Ç#§ `Ï ß «#ƒ Ŵ ¼çRÎ « $Ç#§ `Ï (qÝ«#? Ŵr ïŠÅ&r #ß‰qã

ÇÑÈ brãÿ»3$Ãö) $

او له دوی ئې مخ واړاوو او وئې ويل: وای افسوس د يوسف په حال! له غمه ئې د سترګو تور سپين شو (سترګې ئې بې نوره شوې) او هغه د غمونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زغمونکی وو (خپل غمونه ئې زغمل)، (زامنو) ورته ویل: په خدای قسم، تل یوسف دومره یادوې چې غم ځپلی (او له ډېرو اندېښنو به ویلي) شې او یا به هلاك شې. وئې ویل: زه خو خپل غم او خفگان خدای ته ژاړم او له الهي علومو نه په هغه څه پوهېږم چې تاسې پرې نه پوهېږئ (زه له الله تعالی شکایت نه کوم بلکې الله تعالی ته شکایت کوم)، زما زامنو! لاړشئ! یوسف او د هغه ورور ولټوئ او د خدای له رحمته مه نا امیده کېږئ، دخدای له رحمته له کافري ډلي پرته بل څوك نه نا امیده کېږي.

یعني نوي داغ زوړ داغ تازه کړ، د کشر زوی نیونه د یعقوب علیه السلام د زړه زخمونه نورهم ژور کړل او د خپل زړه ژور او سوځند درد ئې په دې الفاظو بیان کړ: (یا اسفی علی یوسف)، خو دا د زړه چیغه ئې په گوښه کې، له خپلو زامنو نه لرې او له الله تعالی سره د راز او نیاز پر وخت، د زړه له تله وایسته، په داسي حال کي چې د یوسف له غمه ئې دومره ژړلي وو چې د سترگو لید ئې کم شوی او ړوندېدو ته نږدې شوی وو، هره اندېښنه به ئې په خپل زړه کي زغمله او نه ئې پرېښوده چې غم او خفگان ئې نورو ته څرگند شي. خو دا ئې نه شوی کولی چې د سترگو اوښکې تمې کړي، د خد ای پیغمبران او اولیاء همدغسي دي، له سختو آزموینو سره مخامخ کېږي، د خدای په لاره کي دردونه او رنځونه ویني، خو له صبر او زغم نه کار اخلي، تل صابر او شاکر وي، د خپل غم او غصې په باب یوه خبره هم پر ژبه نه راوړي، شکوه او شکایت نه کوي، څومره چې له ډېر غم او درد سر ه مخامخ کېږي، همدومره ئې خپل رب ته تضرع او زاري زیاتېږي او الله تعالی د خپل صالح او مخلص بنده دغه حالت خوښوي، الله تعالی د خپل بنده قرب خوښوي، آزمېښتونه، کړاوونه او ستونزي انسان خپل رب ته ورنږدې کوي او اړیکي ئې له الله تعالی سره مزید ټینگوي او مزید قوت وربخښي، له دردونو او کړاوونو سره د مخامخ کېدو پر وخت د هغو مؤمنو مبارزینو تگلاره همدا ده چې د انبیاوو علیهم السلام خط تعقیبوي، صبر کوي، خپل غمونه زغمي، جزع و فزع

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه کوي، چيغې نه وهي، خپل سر او مخ په څپېړو نه وهي، خپلې جامې نه شلوي، خپل غم او خفګان زغمي او له ښکاره کولو ئې ډډه کوي، په خلوت کې خپل رب ته خپل شکايتونه وړاندې کوي او د خپل درد علاج ترې غواړي، يوازې د اوښکو په بهېدو بسنه او اکتفاء کوي، هغه اوښکې چې بې اختياره بهېږي. الله تعالی ته اوښکې تويول او په خلوت کې د غم او خفګان ښکاره کول د ايمان نخښه ده او له الله تعالی نه شکايت او په ريا سره اوښکې تويول د نفاق علامه ده.

حسود او کينه کښ زامن، د پلار له خولې، په وار وار د يوسف عليه السلام د نوم له اورېدو او د ده له غمه د اوښکو په تويولو لازيات عقده من کېږي او ورته وايي: دا د يوسف (عليه السلام) ډېره يادونه پرېږده، دې حالت ته ئې ورسولې، پر ځان رحم وکړه، آيا تر هغه به ئې وير کوې چې له پښو ولوېږې او ومرې؟ ستا دا بې صبري به ستا د هلاکت سبب شي او هغه ځای ته به دې ورسوي چې انسان پر الهي قضا باندې اعتراض کوي او همدا ئې د هلاکت لامل شي! پلار په ځواب کې ورته وايي: زه له الله تعالی شکايت نه کوم؛ بلکې خپل شکايتونه الله تعالی ته وړاندې کوم، د خپلو دردونو د علاج درمل ترې غواړم، هغه ته زارې کوم، پر دين او غوښتنو ئې او پر ايمان او لوازمو ئې تر تاسو ډېر ښه پوهېږم. زامنو! ولاړ شئ، يوسف (عليه السلام) او ورور ئې ولټوئ او د الله تعالی له رحمته مه مأيوسه کېږئ؛ ځکه چې يوازې کافر د الله تعالی له رحمته نا امېده کېږي.

قرآن د بايبل د وينا په خلاف فرمايي چې د يوسف ورونه درې ځلې مصر ته د غلې لپاره تللي او په همدې درېيم ځل يوسف عليه السلام ځان ورمعرفي کړی او جريان داسې معرفي کوي:

pè»ÖÏî $Z¥Å r žØ 9$$Z=d&r $Z¡¡ B âÍfè9$$k$Š»7 (q9$% ïøã (qèz Š $$=ù

šú üÏ%Ïd ÁFß9$$ “ Ìøt ©!$$bÎ $Zøã øŠ Á ?r Ÿ@ø9$$Z9 Å r'ù p8_ 4B

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې د ده محضر ته ننوتل؛ نو وئې ويل: عاليقدره! موږ او زموږ کورنۍ کړاوونو ځپلې يو، له ناڅيزې متاع سره راغلي يو، (زموږ ستونزو ته په پام سره او پرته له دې چې زموږ د متاع مقدار او ارزښت ته نظر وکړې) پوره پيمانه را او (څه) د صدقې په توگه راکړه، بې شکه چې خدای صدقه ورکوونکو ته اجر او بدله ورکوي. وئې ويل: آيا پوهېږئ چې تاسو له يوسف او ورور سره ئې په ناپوهۍ کي څه وکړل؟ هغوی وويل: آيا په رښتيا ته يوسف يې؟ وئې ويل: هو! زه يوسف يم او دا مې ورور دئ، يقيناً چې خدای پر موږ احسان وکړ، څوك چې تقوی غوره کړي او (د مصايبو په وړاندې) صبر وکړي، نو خدای هيڅکله د دغو نېکانو اجر نه ضايع کوي. هغوی وويل: پر خدای قسم چې الله تا ته پر موږ غوره والی درکړی او يقيناً چې موږ خطا کوونکي وو. وئې ويل: نن هيڅ پړه دربانديې نه شته، خدای دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بخښنه درته وکړي او هغه تر هر رحم کوونکي زيات رحم کوونکی او مهربانه دئ. زما دا کميس يوسئ او زما د پلار پرمخ ئې وغوړوئ، ليدونکی به شي او خپله ټوله کورنۍ ما ته راولئ.

د یوسف علیه السلام ورونه د پلار په وینا بیا د مصر په لوري خوځېږي، خپله پاتې ناڅيزه شتمنۍ هم له ځانه سره اخلي تر څو نوره غله پرې واخلي، لوږې او فقر ځپلي، په ډېره پريشانه وضعه مصر ته ننوتل او د يوسف عليه السلام په حضور کي حاضر شول او هغه ته ئې وويل: عالي قدره! پر موږ ډېره بده ورځ راغلې، څه مو چي کور کي درلودل ټول خلاص شوي، له لږې شتمنۍ سره درته راغلي يو، هيله من يو چي زموږ ناڅيزې پانګې ته له پامه پرته هماغه پخوانی مقدار غله راکړې، له تا نه د صدقې طمع لرو، يوسف عليه السلام د خپلو ورونو خوار و زار حالت، د صدقې او خيرات غوښتلو په وړاندي خپل سيك له لاسه ورکړ، د هغوی له دردو ډکو خبرو بې تابه کړ اوښکې ئې له سترګو وخوټېدې او له دې پرته ئې بله چاره نه موندله چي ځان ورمعرفي کړي او ورته ووايي: آيا پوهېږئ چي د ناپوهۍ پر مهال مو له يوسف عليه السلام او د هغه له ورور سره څه وکړل؟ ورونو ئې دا تصور نه شو کولی چي دا اوس يوسف عليه السلام ته مخامخ ولاړ دي، په حيرت سره ئې وپوښتل: آيا په رښتيا ته يوسف يې؟!! هغه په ځواب کي وويل: هو! زه يوسف يم او دا مي ورور دئ! خدای پر موږ احسان وکړ او دا د الله تعالی نه بدلېدونکی او ثابت سنت دئ چي څوك د تقوی لار غوره کړي او د ستونزو په وړاندي صابر وي، نو اجر ئې د ده په خوا کي خوندي او محفوظ دئ، حتماً به ئې ترلاسه کوي، الله تعالی ئې هڅې هيڅکله نه عبث کوي او اجر ئې نه ضايع کوي.

قرآن د يوسف عليه السلام قصه، له دې ټول تفصيل سره د دغو څو خبرو د اثبات لپاره کوي چي يوسف عليه السلام خپلو ورونو ته وکړې: الله تعالی د متقيانو او صابرانو اجر نه ضايع کوي، چا چي له دوی سره جفا کړې ټيټ سر به ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وړاندې ودرېږي، په خپلې خطا او د دوی په حقانیت به اعتراف کوي. دا دئ ګورئ چې د تقدیر ځواکمنو لاسونو د یوسف علیه السلام وروڼه هغه ځای ته نابېره، بې خبره او د خپلو عزایمو او ارادو خلاف رسولي او د هغه حقیقت په اعتراف ئې اړ کړي چې له هغه نه د تېښتې لپاره ئې کومې جفا ګانې نه وې چې له یوسف علیه السلام سره ئې ونه کړې، کومې هڅې نه وې چې وئې نه کړې او کوم تدبیرونه نه وو چې وئې نه سنجول... خو دا دئ نن د تقدیر مضبوطو او ځواکمنو لاسونو د هغه چا په وړاندې ودرولي چې دوی ئې پر ښېګړو له اعتراف نه تېښته کوله او دې ته حاضر نه وو چې ومنې الله تعالی یوسف علیه السلام ته پر دوی غوره والی ورکړی، له چا سره چې دوی ناروا رقابت او سیالي کوله، هغه ئې د وژلو وړ ګاڼه، نن د هماغه چا د صدقې طمع لري، د ده احسان ته ئې سترګې نیولې دي، هغه په پرله پسې ډول خپل محسن ګڼي او غوره شخصیت ئې بولي او هر ځل د خپلو خبرو په پیل کې هغه ته عزیز او عالي قدر وایي. دا هماغه یوسف دئ چې دوی ورسره کینه او حسد کاوو، هماغه شخص چې دوی کوهي کې واچاوو او کلونه ، کلونه ئې د هغه کینه په زړه کې وپالله او فقط څو ورځې مخکې او له شلو کلونو وروسته ئې هغه ته (غل) وویل!! عجیبه له عبرتونو ډکه صحنه ده!! د تقدیر لاسونه څومره ځواکمن دي؟ څنګه مغرور، متعصب او کینه ور غاړه غړوونکي په ګونډو کوي؟ څنګه ئې د حقیقت اعتراف ته اړ کوي؟!!

خو راشئ وګورئ چې د قرآن د دې قصې اتل، یوسف علیه السلام د بریا او فتحې په وخت د خپل مغلوب سیال او رقیب سره څنګه چلند کوي او په دې سره موږ ته څه لارښوونه کوي او کوم درسونه راکوي؟!!

د یوسف علیه السلام کریمانه او له عظمته ډک ځواب د ده د شخصیت جلال او عظمت په ډېره ښه توګه نندارې ته ږدي او دا ښیي چې د خپلو وروڼو ټولې جفا ګانې ئې هېرې کړې دي او په لطف، مهربانۍ او زړه سوي سره چلند کوي، فرمایي: ډاډه اوسئ چې نه مو ملامتوم او نه کوم اعتراض درباندې لرم، ما بخښلي یاست، الله تعالی دې هم تاسو ته بخښنه وکړي، په دې باور ولرئ چې الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعالی ډېر او تر هر چا زيات مهربانه دئ. دا چي قرآن ولې دا قصه په دومره تفصيل سره رااخيستې او په دې کي خپل مخاطب ته څه پيغامونه لري، په دې هغه وخت ښه پوهېدی شو چي د پيغمبر صلی الله عليه وسلم هغه وينا خپلي مخي ته کېږدو چي د مکې له فتحي وروسته ئې خپلو زړو دښمنانو ته وکړه، کله چي له لس زره فاتح فوځ سره په داسي حال کي مکې ته ننوت چي هيچا ئې د مقابلې توان په خپلو متو کي نه ليدو، دښمنان ئې يا وتښتېدل او يا ئې د ځان د ژغورلو لپاره هغو پناه ځايونو ته پناه يوړه چي پيغمبر عليه السلام ټاکلي وو، الهي وعدې ترسره شوې، د يوسف د سورې په ترڅ کي چي کومي وړاندوينې شوې وې او پيغمبر عليه السلام ته دا ډاډ او اطمئنان ورکړی شوی وو چي ستا مخالفين به هم د يوسف عليه السلام د ورونو په څېر ستا په وړاندي ټيټ سر ودرېږي، همداسي وشول، رسول الله صلي الله عليه وسلم د فتحې په دوهمه ورځ، په داسي حال کي چي د قريشو ټول مغرور سرداران د ده په وړاندي د مغلوبو اسيرانو په څېر، په يوه ليکه، له شرم او خجالت نه ځوړند سرونه ولاړ وو، ده د يوه مهربان او درونډ ورور په توګه ورته وويل: له ما نه د کومي معاملې توقع کوئ؟ هغوی په ځواب کي وويل: له خپل کريم ورور نه، چي زموږ د کريم ورور زوی دئ، د عفوې او بخښنې انتظار لرو! له ځنډه پرته ئې وفرمايل: هغه څه در ته وايم چي زما ورور يوسف عليه السلام خپلو ورونو ته ويلي وو:

لاتثريب عليکم اليوم، اذهبوا وانتم الطلقاء

نن هيڅ ملامتيا درباندي نشته، درومئ تاسو آزاد ياست!

د قصو په اړه د بايبل او قرآن تر منځ نه يوازي له دې پلوه ژور توپيرونه شته چي د قرآن وينا، د بيان اسلوب، الفاظ او جوړښت ئې ډېر دقيق، خوندور او اغېزناک دي، هر لفظ ئې په ډېر دقت سره غوره شوی او په خپل مناسب او ښايسته ځای کي کارول شوی او هر يو خاص مطلب افاده کوي، خو د بايبل داسي چي يوه برخه ئې د بلې برخي متناقض، الفاظ او د جملو ترکيب ئې له رکاکتونو ډک، نه ئې عقلمن انسان منلی شي او نه د ادبي سليقې خاوند ترې خوند اخيستی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي، بلکي له دې پلوه به هم د دواړو ترمنځ ژور توپیر وګورئ چي د قرآن قصې ځانګړې موخې او اهداف تعقیبوي، هره قصه د یوه ستر مطلب د ښه توضیح لپاره وړاندي کوي، په هري قصې کي لارښووني او درسونه لري، خو د بایبل قصې فقط قصې او شجرې دي، د یوسف علیه السلام قصه ئې یوه ښه بېلګه ده، دا قصه په قرآن کي په دومره ښایسته او خوندورې بڼې کي راغلې چي د قرآن هر مینه وال ئې په ډېرې آسانۍ سره حفظ کولی شي، په عربي هېوادونو کي خو وضعیت داسي دئ چي اکثر امامان په دې خاطر په لمانځه کي د دې سورې له قرائته ډډه کوي چي که احیاناً په کي غلط شي نو له ډېرو خواوو به فتحه ورکول کېږي. په همدغې خوندورې او آسانې سورې کي د الله د لارې مجاهدینو ته هومره ژورې او پراخې توصیې او لارښووني شوې چي هر مجاهد ته ئې یادول ضروري برېښي.

دا هم د قرآن یو ستر اعجاز دئ چي د نزول له نېټې تر ننه په ملیونهاوو خلکو هغه حفظ کړی، تاسو به په ټولي نړۍ او ټول بشري تاریخ کي هیڅ داسي مذهبي او غیر مذهبي، د شعر یا د نثر کوم کتاب ونه مومئ چي د قرآن په اندازه حافظان ولري!! د بایبل له منونکو پوښتنه کوو: دا ولې تاسو په خپل اوږده تاریخ کي د بایبل محدود شمېر حافظان هم نه لرئ؟!! ځواب ئې څرګند دئ؛ انسان هغه کلام ژر حفظ کولی شي چي د زړه دړه ئې ورته پرانیستلې شي، له عقل سره ئې اړخ ولګوي، محتوی ئې لوړه او د الفاظو ترکیب ئې خوندور وي، باور وکړئ چي ما په ټول بایبل کي یوازي د داوود مزامیر داسي وموندل چي څه نا څه د انسان د زړه دروازه ورته خلاصه شي او په هغه کي معنوي او ادبي خوند او ښکلا احساس کړي، له دغو څو پاڼو پرته نور په ټول بایبل کي څوك دا خوند او ښکلا نه شي موندلی.

یوسف علیه السلام د خپلو وروڼو له خبرو پوه شوی وو چي عزتمن پلار ئې د ده په فراق کي ړوند شوی، خو دی په داسي موقعیت کي نه وو چي مصر پرېږدي او د خپل ګران پلار لیدو ته ورشي، د قرآن له وینا معلومېږي چي په دې وخت کي دی د مصر د واکمنۍ پر تخت ناست وو، خو د بایبل وینا دلته هم د نورو مواردو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په څېر له تناقضاتو ډکه ده، يوې خوا ته د يوسف عليه السلام د ورونو له قوله داسي حکايت کوي: پلار ته ئې وويل: يوسف ژوندى دئ او د ټول مصر حاکم دئ، خو له بلې خوا وروسته ليکي چي يوسف د فرعون حضور ته ورغى او ورته ئې وويل: زما پلار او ورونه له خپلو رمو، گلو او هر څه سره چي درلودل ئې له کنعانه دلته راغلي او په جوشن کي ځاى په ځاى شوي، خپل هغه پنځه ورونه ئې هم ورمعرفي کړل چي له ځان سره ئې راوستي وو!! د بايبل په وينا کي نه يوازي له دې پلوه تناقض شته چي ورونو ته ئې هغه خبره منسوبوي او بيا دا خبره کوي؛ بلکي له دې پلوه هم چي وايي: پلار او ورونه له رمو، گلو او هر څه سره راغلي، په داسي حال کي چي له دې د مخه ئې په وار وار ليکلي چي له ډېرې لوږې او فقره ئې د مرگ وېره وه!! څوک چي گلې او رمې لري ولې به د غلو دانو لپاره خپلې گاڼې خرڅوي، قحطي خو تر انسانانو مخکي څاروي ځپي، مالداران هغه وخت له ستونزو، لوږې او فقر سره مخامخ کېږي چي خپل څاروي له لاسه ورکړي. د مصر د پاچا لپاره د فرعون نوم راوړل په خپله يوه غلطي ده ځکه د غرب د دائرة المعارف له مخي هم په دې وخت کي د مصر پاچايان د فرعون په نامه نه يادېدل.

يوسف عليه السلام خپلو ورونو ته وويل: زما دا کميس له ځان سره يوسئ او د پلار پر مخ ئې وغوړوئ، چي سترگې ئې روښانه شي، بيا ټوله کورنۍ زما خوا ته راولئ. د ده احساس دا وو چي پلار ئې په دې وجه د خپلو سترگو نور له لاسه ورکړى چي د گران زوى د مرگ خبر ئې په داسي حال کي اورېدلى چي په وينو سور خيرې کميس ئې مخي ته پروت وو، دا د ده مهربان بوډا پلار ته درنه ناځاپي صدمه وه، د ده پر زړه او دماغ دا سخت گوزار د دې باعث شوى چي له امله ئې د سترگو نور له لاسه ورکړي، يوسف عليه السلام په خپل پيغمبرانه فراست سره وانگېرله چي د زوى د ژوند زېرى او هغه کميس چي د زوى بوى ترې احساسېږي، دا به هغه لويه صدمه جبران کړي چي له امله ئې د پلار سترگې بې نوره شوې. نو ځکه ئې په اطمئنان سره وويل: يأت بصيراً: سترگې به ئې روغې او روښانه شي.

دلته قرآن د يعقوب عليه السلام په اړه يوې داسي خبري ته اشاره کوي چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاصه توجه غواړي، قرآن کريم يعقوب عليه السلام د يوه دراك او حساس شخصيت په توگه معرفي کوي، داسي چي له مصره کاروان د ده د ورك شوي زوی له کميس سره راخوځېږي، لا له مصره ډېر نه دئ لرې شوی چي دی په کنعان کي د خپل زوی د کميس بوی احساسوي، خو بايبل بيا د ده په هکله داسي وايي: زامنو ئې ورته وويل: يوسف ژوندی او د ټول مصر حاکم دئ!! خو ده تر هغه په دې خبري باور نه کاوو چي گاډی ئې وليدې!! قرآن داسي فرمايي:

b& wöq9 #ßqã x/í ß Å V ’î þ bÎ) ö/ä.qç š^ $% ço è$ M=Á ù $9r

ä! ` b& $J=ù ÇÌÈ É/ï ‰) $š• Î»=Ê ’Å 7 R] «! $? (q8$% ÇÌÈ brßZÿè

ß=ÿè& þ bÎ) à6 ©@% ß9& A$% #Žš Á / £?öé$ ¾ïgô r 4?ã ç9) $ ço è6ß$

$Zä $R] $Z/qçê $Z9 öÿóGó™ $$R$/'»/ (q8$% ÇÌÈ šc q3=è? ŸW $B «! $`B

ÐŠîm9 ßâqã óß$qè ¼çR] þß ßä9 ãÿóGó™& š’ ö™ A$% ÇÍÈ ûüï«Ü» z

ÇÑÈ

کله چي کاروان له (مصره) لرې شو؛ نو پلار ئې وويل: که مي بې عقله ونه گڼئ زه خو (نن) د يوسف (خوږ) بوی احساسوم! ورته ئې وويل: په خدای قسم چي ته په خپلي پخوانۍ اشتباه کي يې (زاړه خيالونه دې غلطوي)!! نو کله چي زېری ورکوونکی قاصد راورسېد او (د يوسف) کميس ئې د ده پر مخ وغوړاوو ناڅاپه ئې سترگې رڼې شوې، وئې ويل: نه مي وو درته ويلي چي د الله تعالی له لوري د راکړل شوي علم په وجه په هغه څه پوهېږم چي تاسو پرې نه پوهېږئ. دوی وويل: پلاره! زموږ (د گناهونو لپاره له الله تعالی نه)

(c) ketabton.com: The Digital Library

بخښنه وغواړه، یقیناً چې موږ خطا کاران وو. وئې ویل: ژر به له خپل رب نه بخښنه درته وغواړم، بې شکه چې هغه مهربان بخښونکی دئ.

کله چې کاروان له مصر نه د کنعان په لور وخوځېد او له ښار نه لږ څه لرې شو، د یوسف علیه السلام پلار وویل: نن مې د یوسف علیه السلام بوي ترسپږمو کېږي، هیله من یم چې د ډېر سپین ږیرتوب له امله مې په کم عقلتوب متهم نه کړئ، د کورنۍ غړو ته په دې خبرې پوهېدل او باور کول گران کار وو، په ډېر تأکید سره ئې ورته وویل: اشتباه کوې، تېر وختونه دریادېږي، ستا د خیال په فضا کې د تیرو وختونو یادونه، د کوم غولوونکې بوی احساس درکوي، ته ئې د یوسف علیه السلام خوږ بوی گڼې!! لازیات وخت نه وو تېر شوی چې ناڅاپه زېری ورکوونکی را ورسېد او د یوسف علیه السلام کمیس ئې د پلار پر مخ وغوړاوو او په همدې سره د زوی له بېلتونه راټوکېدلی د ځگر داغ جوړ او ړندې سترگې روښانه شوې، نو د کورنۍ غړو ته ئې مخ کړ او وئې ویل: ما درته نه وو ویلي چې زه له الهي علم نه په هغه څه پوهېږم چې تاسې پرې نه پوهېږئ، ما دا احساسوله چې یوسف علیه السلام ژوندی دئ او آخر به ئې وگورم، درته ویل مې چې ولاړ شئ او دواړه ولټوئ او له الهي رحمته مه نا امېده کېږئ، درته ومې ویل چې د یوسف علیه السلام عطر مې تر سپږمو کېږي، تاسې نه منله، دا دئ ټولې خبرې رښتیا وختې او حقیقت ئې درته څرگند او ښکاره شو!!

دا جریان د هغه فراست او پوهې حقیقت په واضحه توگه څرگندوي چې الله تعالی ئې خپلو پیغمبرانو او اولیاوو ته ورکوي او ښیې چې هغوی پر غیب علم نه لري، خو د غیب له عالمه داسې ورمې احساسوي چې سرچینه او لوری ئې ورته څرگند نه وي، کله دا ورمې په ویښه احساسوي او کله په خپلو خوبونو کې د غیب له عالمه پیغامونه ترلاسه کوي، خو دا (علم) نه بلکې (احساس) وي، دا احساس د ظاهري پنځگونو حواسو کار نه دئ، مرجع او سرچینه ئې څرگنده نه وي، بنده پرې هیڅ تسلط نه لري، د پټو حقایقو ورمې ئې په خپلو څپو سره احساس راوپاروي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه پوهېږي دا احساس څنګه ورسره راپيدا شوی؟!! د دې احساس واګې د انسان په اختيار کې نه وي، نور هم په دې نه شي قانع کولی چې په دې احساس کې ورسره شريک شي، هماغسې لکه چې يعقوب عليه السلام يو وخت نه شو کولی ځو متره آخوا په کوهي کې د يوسف عليه السلام له لوېدو خبر شي؛ خو بل وخت په ډېر لرې واټن کې، له مصر نه د کنعان په لور د کاروان له خوځېدو سره سم د خپل زوی د کميس بوی احساسوي، خو نه په دې باندې پوهېږي چې دا بوی له کومه راځي او نه په دې چې ولې نن دا احساس ورسره راپيدا شوی، منبع ئې کومه او لوری ئې کوم دئ او نه نورو ته په پوره ډاډ او اطمئنان سره کومه خبره کولی شي، کله چې غواړي د خپلې کورنۍ له غړو سره خپل نننی احساس شريک کړي، زړه نا زړه ورته وايي: که مې په کم عقلۍ متهم نه کړئ زه نن د يوسف بوی احساسوم!! ګورئ چې د کورنۍ غړي ورسره توافق نه کوي او په ښکاره ډول او په پوره تأکيد سره ورته وايي: اشتباه کوې، تير وختونه درياد ېږي!!

ښايي ستاسو د هر يوه په ژوند کې کله داسې واقع شوي وي چې زړه مو ناڅاپه د يوې پېښې د رامنځ ته کېدو خبر درکوي او تاسو له کوم خاص دليل نه پرته د کومې پېښې انتظار کوئ، ناڅاپه وينئ چې ستاسې د زړه احساس رښتيا ثابت شو او ستاسو انتظار پر ځای وخوت، مثلاً د خپلې کورنۍ له غړو سره ناست يئ، يو تن وايي: ګومان کوم چې ورور جان به مې نن يا سبا له سفره راشي، د کورنۍ نور غړي وايي: نه، هغه لا د راتګ نيت نه لري، دی ورته وايي: هو! زه هم همداسې انګېرم، خو نه پوهېږم چې ولې مې زړه راته وايي چې هغه له سفره راځي!! ناڅاپه وينې چې حدس ئې صحيح وخوت، ورور ئې د محاسباتو او انګېرنو خلاف او د احساس سره سم راغی!! ممکن نه دئ چې دا احساس دې محض يو تصادف وي، ښايي د هغو کسانو شمېر لږ نه وي چې دې ته د تصادف په سترګه ګوري، خو د قرآن له دغو ويناوو معلومېږي چې دا تصادف نه دئ، دا چې په ځو پر له پسې مواردو کې د يعقوب عليه السلام (احساس) سم او د حقيقت مطابق خېژي، دا ښيي چې په انسان کې د ده له پنځو حواسو نه علاوه د احساس

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسي یوه (ملَکه) شته چي د راتلونکو پېښو نه اطلاع ترلاسه کوي، خو په داسي توګه چي نه د دې پیغامونو له لوري او منبع خبر وي، نه کوم سلطه پرې لري او نه د ده په امر او هغه وخت چي دی ئې غواړي ورته راځي.

دا احساس او اړوند ملکه ئې په تقوی سره وده کوي، په پیغمبرانو، پرهېزګارانو او صالح انسانانو کي کمال ته رسېږي، دوی ته داسي فراست ورپه برخه شي چي نه یوازي د ملمع، ګرانو، پېچلو او مبهمو خبرو په حقیقت پوهېدل ورته آسانوي بلکي د ملمع او غولونکو څېرو تر شا پټ زړونه او د هغوی موخې پېژندی شي، د یعقوب علیه السلام په قصې کي مور. ته د دغه حساس لرې لید څو بېلګې مخي ته راغلې.

زامن ئې ډېر وروسته پوه شول چي دوی هم د یوسف علیه السلام په اړه اشتباه کوله او هم د خپل پلار په اړه، د پلار په وړاندي پر خپلو غلطیو اعتراف کوي او ترې غواړي چي له الله تعالی نه ورته بخښنه وغواړي.

د قرآن له وینا معلومېږي چي یوسف علیه السلام له ښاره بهر، د خپلي کورنۍ د استقبال لپاره منتظر ولاړ وو چي راورسېدل، مور او پلار ئې په خپلي ګاډۍ کي، خپلي خوا ته کښېنول او د ښار په لوري وخوځېدل، د قرآن وینا داسي ده:

ª! $Šä$© bÎ ŽÇ Ë (qèz ŠA%r Ïhf=q/& hø Î #“ r#ä # Iß'qã 4?ã (qèz Š $B=ù

ÏM/'»f A$%r #%ÉÚß' ¼çq9 (r•’z r Ä ëè%$ ’?ã Ïhf=q/& ì ù‘r ÇÈ ûüÏZB#ä

ß Ï bÎ `¡ ôm& ô%r $ym ’Î¡ $g=è_ ô% @ß6 `Ë ‘»fïâ @ƒÍrù? #‹»d

ß»Üøt±9$ø“R b& ‰è/ .`Ë ß ô7%$ `Ë Naß Î ä! `r Çõ Å9$ `Ë ÓÍ_ •z&

ÇÈ ãÅtø$D Šîè%$qè ¼çR ã±„ $J Ï #‹Ü9 ’Îh bÎ þ† Îq=z Î ûü#/r ÓÍø

(c) ketabton.com: The Digital Library

•Û$ù Ï] ƒŠ%nŖ$È@ƒŕÛ? `Ë ÓÍ̲Fð=ãr Å ùÙ$ `Ë ÓÍ̲F•?#ä %ô% É ‘ *

$Vϊóá ÓÍ̲@q? í•ÅFy$ $‹R‰9$ ’Î ¾Çír |MR& ÇÚö‘F$ r Ñ°q»J¡ 9$

ÇÊÉÈ ûüÅÎ»Á 9$Î ÓÍ̲ø)Å ø r

نو کله چي د يوسف عليه السلام محضر ته ننوتل، مور او پلار ئې په خپلي خوا کي کښېنول او وئې ويل: که خدای کول په ډاډ او امن سره مصر ته داخل شئ. او خپل مور او پلار ئې تخت ته لوړ کړل او ورته په سجده شول او وئې ويل: مهربانه پلاره! دا هماغه زما د پخواني خوب تعبير دئ چي پالونکي رب رښتونی کړ او له ما سره ئې هغه وخت هم احسان وکړ چي له زندانه ئې وايستم او تاسو ئې له بېديا دلته راوستلئ، وروسته له هغه چي شيطان زما او زما د ورونو تر منځ شخړه راولاړه کړه، بې شکه چي زما پالونکی رب د هر څه لپاره چي وغواړي لطيف دئ، (په لطافت او دقت سره ورته رسي هيڅ څه ئې مخي ته نه شي خنډ کېدی) يقيناً چي هغه باحکمته پوه دئ. زما پالونکيه! پاچاهي دي راکړه او تأويل الاحاديث دې رازده کړ، د آسمانونو او ځمکي خالقه! ته مي په دنيا او آخرت کي مولا او کار جوړوونکی يې، ما مسلمان وفات کړه او له صالحانو سره مي يو ځای کړه.

په دې آيتونو کي په لږ دقت سره څو اساسي مطالب تر سترګو کېږي:

الف: يوسف عليه السلام د خپلي کورنۍ د استقبال لپاره له ښاره بهر وروتلی.

ب: پلار او مور ئې په خپلي خوا کي په داسي وسيلې کي کښېنولي چي د لارې په اوږدو کي ورسره يو ځای وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: په ټولي لارې كي هم او په ټول مصر كي هم داسي خاص امنيتي تدابير نيول شوي چي آثار او نښي نښاني ئې له ورايه ښكاري او يوسف عليه السلام هغه ته په اشارې سره خپل مور او پلار ته وايي: د خداى له غوښتنې سره سم په امن او امان سره ښار ته ننوځئ.

د: د دې آيتونو له الفاظو او په خاصه توگه د (العرش) او (الملك) له الفاظو په وضاحت سره معلومېږي چي يوسف عليه السلام اوس د مصر پاچا دئ او د مصر اقتدار په بشپړه توگه د ده په واك كي دئ.

هـ: مخامخ شاهي ماڼۍ ته تللي او هلته يوسف عليه السلام خپل مور او پلار پرشاهي تخت كښېنولي او په خپله له تخت نه لاندي ودرېدلی او د هغوی احترام ئې پر ځای كړی، خو مور، پلار او ورونو ئې دی د دې درناوي وړ او مستحق گڼلی او هغه ته ئې د تعظيم مراسم په ځای كړي. مفسرين د (خروا له سجداً) په تفسير كي لاندي مختلف نظريات لري:

ځيني په دې باور دي چي د يوسف مور، پلار او ورونو ئې د شكرانې سجده وكړه او الله جل جلاله ته په سجده شول، خو د يوسف لپاره او د هغه نعمت په خاطر چي الله جل جلاله د يوسف په وجه پر دوی پېرزو كړ.

ځيني په دې عقيده دي چي له اسلام نه په مخكي شرايعو كي د تعظيم سجده د غير الله لپاره روا گڼل كېده، خو اسلام د غير الله لپاره هم د عبادت او هم د تعظيم سجده حرام وگرځوله او فقط د خداى جل شانه لپاره ئې ځانگړې كړه؛ گواكي د يوسف مور، پلار او ورونو يوسف عليه السلام ته د تعظيم سجده كړې نه د عبادت سجده.

د مفسرينو يوه بله ډله په دې عقيده ده چي سجده؛ پر ځمكي باندي د تندي اېښودلو او د چا په پښو كي د لوېدلو په معنی، په هيڅ آسماني شريعت كي غير الله ته جايز نه وه، په مخكنيو شرايعو كي هم د هغې د جواز هيڅ سند نه شو موندلی، هغوی وايي چي نه ښايي په هر ځای كي سجده پر ځمكي باندي د تندي اېښودلو په معنی تعبير كړو؛ لكه چي په قرآن كي د لمر، سپوږمۍ، ستورو،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ونو، غرونواو ... سجده په مکرر ډول راغلې؛ خو د نومړو موجوداتو دا سجده په هغې معنی نه شو اخیستی چي گواکې دوی سر پر ځمکې باندي اېښی، ځکه دا موجودات نه شمزۍ لري، نه ملا او نه هم زنگنونه چي د دغو غړو په وسیله رکوع ته لاړ شي او بیا سجده وکړي او نه وچولی لري چي پر ځمکه ئې کېږدي، د هغوی د سجدې معنی الله ته له کامل انقیاده پرته بل مفهوم نه شي درلودی، همدارنگه یوسف علیه السلام ته د مور، پلار او ورونو سجده د تعظیم او انقیاد اظهار وو نه د عبادت سجده او نه د هغه پښو ته د پرېوتلو سجده، که تېرو بحثونو ته لږ ځیر شو او د یوسف علیه السلام هغه (رؤیا) په پام کي ونیسو چي لمر، سپوږمۍ او یوولس ستوري ئې د ځان په وړاندي د سجدې په حالت کي لیدلي وو او نن د دغې صحنې د مشاهدې پر وخت وایي: گرانه پلاره! دا زما د هغه پخواني خوب تعبیر دئ چي زما پالونکي رب رښتونی کړ، دا ښیي چي د ویښې سجده به د خوب (رؤیا) سجدې ته ورته وه، حتماً به د دواړو ترمنځ څه شباهت وو، نه هغه تندی پر ځمکې اېښودل وو او نه دا.

یوسف علیه السلام د دې حالت په لیدو سره فرمایي: پالونکي خدای مي پر ما احسان وکړ (پر خپلو ښېگړو ئې ونازولم)، زه ئې له زندان نه بهر کړم او دغه مقام ته ئې ورسولم، تاسې ئې له صحرا نه دلته راوستلئ، وروسته له هغه چي شیطان زما او زما د ورونو تر منځ نزاع را منځته کړه، زما رب جل شانه چي د کوم کار اراده وکړي په لطافت او دقت ئې تر سره کوي، هغه باحکمته پوه دئ. په دې څرگندونو کي هم څو ټکي د غور وړ دي:

الف: د خپل پالونکي خدای په نعمتونو، احسان او عنایت اعتراف کوي او د دې پر ځای چي قدرت ته رسېدل او نعمتونه ترلاسه کول د خپلو هڅو، کمال او لیاقت نتیجه وگڼي، برعکس هغه الهي احسان بولي.

ب: د ده خوا ته د ورونو په شمول د ټولي کورنۍ راتگ لوی نعمت انگېري، یعني دا چي هغه نه یوازي ټولي جفاگاني هېري کړې دي، بلکي دا الهي پېرزوینه او احسان گڼي چي نن ئې ورونه په څنگ کي دي، له همدغه ځای نه کولی شو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې پوه شو چې یوسف علیه السلام ولې له خپلو ورونو سره هغه چلند کاوو، په ډېر احتیاط سره خوځېدو، نه ئې غوښتل چې ژر او له وخت نه مخکې ځان دوی ته معرفي کړي؛ ځکه هغه داسې انګېرله چې ښايي له مقدماتي کارونو نه مخکې ځان معرفي کول به د ورونو د حسادت او کینې د راپارېدو سبب شي او د ده خوا ته له راتلو به ډډه وکړي.

ج- هغه د خپلو ورونو او ځان ترمنځ د منازعې او شخړې عامل شیطاني لمسونې او تحرکات ګڼي او په دې اړه د بحث په دوران کې اول ځان ته ګوته نیسي او وروسته د ورونو نوم اخلي؛ دا په خپله یوه ظریفه نکته او حساس ټکی افاده کوي او ښيي چې له ورونو سره په معامله کې څومره محتاط دئ او څنګه له هر هغه عادي حرکت اومعمولي اشارې نه چې د دوی د احساساتو په ژوبلېدو منتج شي، ځان ساتي.

د- وايي: په دې ټولو پېښو کې الهي حکمت مضمر وو، حکیم خدای غوښتل چې په دې توګه ما له بېديا نه مصر ته راولي او د مصر واکمنې راوسپاري. یعني هغه نه یوازې دا چې تېر هېر کړي او د خپلو ورونو جفاګانې ئې په بشپړه توګه له پامه غورځولې اوهیڅکله هم د غچ په فکر کې نه دئ؛ بلکې نوموړې پېښې او لوړې ژورې، داسې عادي او طبیعي پېښې ګڼي چې مخکې له مخکې مقدر شوې او له الهي مقدراتو سره سم د ده مخې ته راغلې، د الله تعالی په لطف او توفیق ترې تېر شوی او دغه اوسني مقام ته رسېدلی دئ.

عظیم الشأن قرآن د یوسف علیه السلام دا له عبرتونو، پندونو او لارښوونو نه ډکه قصه د ده په جامع دعا پای ته رسوي: د دعا په پیل کې د الله جل جلاله پر دوو نعمتونو چې دی ئې پرې نازولی اعتراف کوي: (زما ربه! پاچاهي دې راکړه او تأویل الاحادیث دې راوښود) او دا همغه (حکم) او (علم) دئ چې الله جل شأنه ئې له انبیاوو او د دوی له صادقو پلویانو سره د ورکړې ژمنه او وعده کړې ده، بیا الله جل جلاله په دنیا او آخرت کې خپل مولا او کار جوړوونکی بولي او ورپسې له الله جل شأنه څخه غواړي چې د ژوند تر پایه پوري همدغسې مطیع او منقاد پاتې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او مرگ هغه وخت او په هغه حالت کي ورته راشي چي په بشپړه توگه خپل رب ته تسليم، فرمان وړونکی او منقاد وي او په پای کي ئې د الله د صالحو بنده گانو په کتار کي د ودرېدو او د هغوی مقام او منزلت ته د رسېدو افتخار په برخه شي.

په دې سره قرآن موږ ته د صالح مشرانو ځانگړتياوې رانښيي او د دوی او د فاسدو واکمنانو تر منځ ژور توپيرونه راپه گوته کوي، دا د دوی لومړۍ ځانگړتيا گڼي چي اقتدار ته رسېدا ئې له خپل رب نه بغاوت ته نه شي هڅولی، اقتدار غرور او مستي نه په کي راولاړوي او د دې سبب نه گرځي چي د خپل رب له اوامرو سرغړاوی وکړي، ځان له قانون نه اوچت وگڼي، ضوابطو او مقرراتو ته التزام ونه لري او په خپله د قانون او شريعت ځای ونيسي؛ بلکي دوی داسي دي چي د قدرت په لوړو پوړو کي له نورو او تر مخکني وخت نه لازيات شريعت او قانون ته التزام لري او ورته غاړه ږدي. دوهمه ځانگړتيا ئې هغه تل پاتې تمنا وي چي دوی د صالح کسانو په قطار کي وي او صالح کسان د دوی په خوا کې. هر مشر له خپلو ملگرو او د ملگرو د څرنگوالي په اړه د ده له هيلو او تمنياتو نه پېژندی شئ، د کوم مشر چي ملگري او مشاورين نېك او صالح وي او غواړي چي صالح ملگري او نېك مشاورين ئې په څنگ کي وي، هغه صالح مشر دئ، نېك کسان به په چارو گماري، له دې نه به ځان ساتي چي ظالم چارواکي پر خلکو مسلط کړي، نه پرېږدي چي هغه خاينې او مکارې څېرې ئې په (بطانه) کي شامل شي او د ده شا و خوا ونيسي، چي درباريانو او واکمنانو ته د تقرب او نژدې کېدو په لارو چارو پوه دي او په غوړه مالۍ، چاپلوسۍ او چالاکۍ سره ځان دربار ته رسوي، لوړو مقاماتو ته د رسېدو په سوړو بلد دي او په دې لار کي له هيڅ ذلت او رذالت نه ډډه نه کوي. د بد مشر خوا کي به بده (بطانه) او ناصالح ملگري او مشاورين وگورئ، هغه چي له ناروا او لارو مخکي تللي، تر دربار پوري رسېدلي، د مشرانو شا وخوا ئې نيولې، د دربار قرب او نږدې والي شهرت او قدرت ورپه برخه کړی او په همدې سره ئې د ناروا گټو ترلاسه کولو لارې ځان ته پرانيستې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرآن چي په كومي موخې دا قصه رااخيستې او د كومو مهمو مطالبو د اثبات او ښه توضيح او د يوه تاريخي مثال په ترځ كي ئې د بيانولو لپاره زمونږ مخي ته ايښې، د قصې په پاى كي ئې داسي بيانوي:

[illegible]

(c) ketabton.com: The Digital Library

`Å6 »9r 2” žlÿã $Zï‰n b‰. $B É»6ø{$ ’írŸ ×õä bÎÂ|Á%

Ôö)Ï Zq‘r “%èr äó« èà2 ©‹Åÿ?r Ïf‰ƒ ûü/ “Ï%$, ƒÏ‰Á?

ÇËÈ bqäBsã

دا د غيب خبري دي چي په وحي سره ئې تا ته درښيو او ته هغه مهال د دوی په څنګ کي نه وې چي د کار (په اړه ئې خپلي رأيې) راغونډې کړې او په داسي حال کي (سره سلا) شول چي پټ تدبير او توطئه ئې جوړوله. ډېری خلك داسي دي چي که ته هر څومره (د دوی پر هدايت باندي) حريص وې ايمان نه راوړي. او ته (د دعوت په عوض کې) کومه بدله نه تري غواړې، دا خو عالميانو ته له پنده پرته بل څه نه دئ. او په آسمانونو او ځمکي کي څومره داسي نښي، نښاني شته چي دوی پرې تېرېږي (ويني ئې او احساسوي ئې) خو دوی (له اعتناء او تامل نه پرته) مخ ترې اړوي. او ډېری ئې پر الله ايمان نه راوړي؛ مګر دا چي شرك کوونکي وي. آيا له دې څان خوندي ګڼي چي د کوم الهي عذاب سيوری پرې وغوړېږي او يا قيامت په داسي حال کي ناڅاپه پرې راشي چي بې خبره وي. ورته ووايه: همدا مي لاره ده، د الله لور ته په بصيرت سره بلنه ورکوم، زه هم او هغه هم چي زما متابعت کوي او زه له مشرکانو څخه نه يم. او له تا نه مخکي مو چي له کليوالو نه څوك لېږلي او وحي مو ورته کړې له سړو پرته بل څوك (فرشتې) نه ول؛ آيا د ځمکي پر مخ نه دي ګرځېدلي او نه ئې دي ليدلي چي تر دوی د مخکنيو پايله څنګه وه؟ او د استوګني اخروي ځای خو د هغو لپاره ډېر غوره دئ چي تقوی ئې کوله، آيا تعقل نه کوئ؟ تر هغه چي پيغمبران نااميده شوي او انګېرله ئې ده چي درواغجن انتظار تېر ايستي دي، ناڅاپه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ نصرت او مرسته وررسېدلې او هغه څوك ژغورل شوی چې موږ غوښتل او زموږ عذاب له مجرمینو نه شي ایسارېدی. یقیناً چې د دوی په قصو کې د عقل خاوندانو ته ځانګړی پند او عبرت (پروت)دی، دا هسې له ځانه جوړه شوې وینا نه ده، بلکې تر ځان د مخکنیو تصدیق او تأیید دئ او د هر څه تفصیل او د ایمان راوړونکو لپاره لارښود او رحمت.

د یوسف علیه السلام د قصې له راوړلو نه د قرآن موخه دا وه چې د پورتنیو مهمو مطالبو تاریخي بېلګې زموږ مخې ته کېږدي، د دغو مطالبو شرح او تفصیل دا دئ: د دغو آیتونو د نازلېدو پر مهال او هغه وخت چې رسول الله صلي الله علیه وسلم د یوسف علیه السلام د قصې مختلفې او حساسې برخې او لوړې ژورې خلکو ته بیانولې؛ نو د دې قصې د اتلانو له پیدابښت او وفاته نږدې ۲۵۰۰ کلونه تېر شوي وو، دا قصه له ټولو دغو تفصیلاتو سره او هغسې چې پیغمبر علیه السلام خلکو ته بیانوله نه په کوم کتاب کې موندل کېده او نه په خلکو کې له یوه نه بل ته ویل کېده، پیغمبر علیه السلام په لیك لوست بلد نه وو چې له کوم کتابه ئې اقتباس کړې وی، مخکنیو مسخه شوو مذهبي کتابونو په ډېرې غلطۍ بڼې کې وړاندې کړې وه، پوښتنه دا ده چې پیغمبر علیه السلام څرنګه دا له عبرتونو ډکه تاریخي قصه په دومره دقت او تفصیل سره او په داسې اغېزناکې بڼې کې وړاندې کړه؟ څنګه وتوانېدو چې د دې قصې په ترڅ کې له یوې خوا د مکې د هغه مهال وضعیت انځور کړي، له بلې خوا هغه څه په اغېزناکه توګه بیان کړي چې د ده او مخالفینو تر منځ تېرېدل او له بلې خوا د دعوت مخالفین د دې عبرتناکې قصې په هېندارې کې خپله څېره او راتلونکې وګوري او خپلې پایلې او محتوم برخلیك درك کړي، متوجه شي او عبرت واخلي؟ او څنګه د دې قصې ټولې برخې یوه په بلې پسې رښتیانۍ شوې؟ د قریشو مشرانو هم د یوسف علیه السلام د ورونو په څېر له رسول الله صلي الله علیه وسلم سره د رخې او کینې لاره ونیوله، د هغه پر ضد ئې د عناد او دښمنۍ لپاره ملاوې وتړلې، په خپلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

منځونو کې ئې وویل: یا هغه ووژنئ یا ئې زندان ته کښې کړئ او یا ئې له مکې نه تبعید کړئ، هغه او یاران ئې له مکې مکرمې نه هجرت ته اړ کړل؛ خو لا زیات کلونه نه وو تېر شوي چې ټول د یوسف علیه السلام د ورونو په شان، د رسول الله صلي الله علیه وسلم مخې ته ټیټ سر او شرمېدلي ودرېدل او عذر ئې ترې وغوښت او ده هم دوی ته د یوسف علیه السلام وینا تکرار کړه: (لاتثریب علیکم الیوم)؟!!

پیغمبر علیه السلام په دې ټولو خبرو باندې څنګه او له کوم ځای نه پوه شو؟ قرآن فرمایي: دا غیبي اخبار دي چې الله تعالی ئې د وحې په وسیله درښیي، دا قصه ښیي چې ته په رښتیا د الله رسول یې او الهي وحې ستا لارښوونه کوي، ځکه چې له وحې نه پرته څوک په غیبو باندې نه شي پوهېدی.

تا د دې قصې په ترڅ کې ستر ستر انکار نه منونکې حقایق د خلکو مخې ته اېښي، خو ډېری خلك داسې وي چې یوازې د حقایقو په لیدو او اورېدو سره ایمان نه راوړي، برهان او استدلال ئې نه شي قانع کولی، د زړه سواندو بلونکو او داعیانو هغه سخت حرص او تلوسه چې د دوی د هدایت په اړه ئې لري، دا هم د دوی د هدایت لپاره کفایت نه کوي او داسې نتیجه نه ورکوي چې د حقایقو په محض لیدلو سره ایمان راوړي او خپل زاړه او غلط افکار او عقاید شا ته وغورځوي، ډېری خلك له حاکمې وضعې سره جوړ جاړی کوي، د خپلې ټولنې له روان بهیر سره خوځي، دې ته ترجیح ورکوي چې له نورو سره اوږه په اوږه پر مخ ولاړ شي که څه هم هغوی په غلطو لارو روان وي، د خپلې زمانې له غوښتنو سره ځان عادي کړي، دا نه خوښوي چې په دوی، د دوی د ټولنې په حالت او په حاکمې وضعې کې بدلون راشي، دعوتګران باید د دې وضعې په لیدو نا امیده نه شي، هغه لږ شمېر خلك چې له حاکمې وضعې سره د ټکر جرأت، همت او شهامت لري او غواړي له روانې بدې وضعې سره مقابله وکړي، د خپلې ټولنې د ځواکمنو جاذبو له اغېز نه د وتلو ځواك په ځان کې ویني او د حاکم نظام په جوړښت کې او د حاکم او محکوم په وضعې کې د بدلون راوستلو ضرورت احساسوي، همدغه خلك د

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلامي نهضتونو د مشرانو او د مصلحو دعوتگرانو لپاره کافي دي، همدوی دي چې په وضعې کې بدلون راولي، د ټولنې د خوځښت مسیر بدلوي او بیا هغه مخالف اکثریت هم په دوی پسې روانېږي او د دوی لار تعقیبوي.

ستا د حقانیت د اثبات لپاره دا هم کافي ده چې ته د دعوت په عوض کې له خلکو نه د بدلې او عوض غوښتنه نه لرې او دا د پیغمبرانو علیهم السلام او د صالحو او ربښتونو بلونکو یوه ستره نښه ده، په همدې سره یو صالح او حقیقي دعوتگر له یوه ټگمار بلونکي نه بېلولی شو، قرآن کریم له ټولو پیغمبرانو نه دا قول رانقلوي چې خپلو قومونو ته ئې ویلي: له تاسو نه څه طمع نه لرو، اجر او بدله درنه نه غواړو، موږ د عالمیانو له پالونکي رب نه د اجر طمع لرو، د پیغمبرانو علیهم السلام د مواصفاتو او ځانگړتیاوو د بیانولو په ترڅ کې په دې صفت ترکیز او په مکرره توگه د هغه یادونه ښیي چې دا صفت او ځانگړتیا خاص اهمیت لري؛ او موږ دې ته متوجه کوي چې د مشر او لاربښود په انتخاب کې باید دې ته په جدي توگه پاملرنه وکړو او یوازې هغه څوك د مشر او د ټولنې د لاربښود په توگه غوره کړو چې نه له خلکو نه مادي طمع لري او نه معنوي، نه دا هیله ترې لري چې وئې ستایي او مداحي ئې وکړي او نه د ځان او د خپلو خپلوانو لپاره د مادي امتیازاتو په فکر کې وي، هغه څوك چې د خلکو لاربښوونه خپل دیني مسئولیت او شرعي تکلیف گڼي، اجر ئې له الله تعالی نه غواړي، د حق په لار کې تر نورو زیاته قرباني ورکوي، نه دا چې نور خلك قربانۍ ته دعوتوي خو په خپله د نورو د خولو او وینو په بیه له جوړ شوي رنگین دسترخانه تغذیه کېږي، نه هغه چې غواړي خلك د دوی د چړچو او عیاشیو په پښو کې ذبح شي، د دې لپاره قرباني ورکړي چې دوی جاه او جلال ته ورسېږي، نه هغه چې غواړي په جامو او خوړو کې تر نورو امتیازات ولري او د اوسېدو ځای ئې تر نورو غوره او مرفه وي.

په آسمانونو او ځمکې کې ډېرې داسې خورې نښې نښانې تر سترگو کېږي چې د زمانې په اوږدو کې په وار وار ځان ښیي، رابښکاره کېږي او اوړي را اوړي چې انسان د الله تعالی په لوري بلي، حق ته بلنه ورکوي، د کفر له بدو پایلو نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېرول کوي او عبرتناکې پايلې ئې انسان ته انځوروي؛ خو ډېری خلك د دغو نښو نښانو تر څنګ په بې پروايۍ او بې باکۍ سره تېرېږي، نه فکر په کې کوي او نه عبرت ترې اخلي.

که چېرې انسان د خپل چاپېريال ښکارندو مظاهرو ته لږ ځير شي او د خپلو کړنو په تاريخي بېلګو لږ غور او فکر وکړي، په زرګونو بلونکې او داعيان به په کې مومي چې دی د الله تعالی لوري او لارې ته دعوتوي او د سمې لارې په تشخيص او ټاکنې کې ئې مرستې ته ورځي. خو ډېر لږ کسان دا کفايت او اهليت ترلاسه کوي، د دغو محدودو وګړو له جملې نه چې ايمان راوړي، ډېری ئې مشرك شي او خپل ايمان د شرك په ګندګيو لړي، ځيني ئې داسې وي چې د الله تعالی په څنګ کې له غير الله نه هم طمعه لري، مرسته ترې غواړي او د هغوی کورګي ته پناه وړي، ځيني ئې له غير الله نه داسې وېرېږي لکه له الله تعالی نه، ځيني ئې له غير الله سره داسې مينه کوي چې داسې مينه او محبت يوازې له الله تعالی سره ښايي، يوه ډله ئې د غير الله په وړاندې داسې منقاد او فرمان وړونکې وي چې داسې انقياد له الله تعالی پرته بل چا ته جواز نه لري... د مشرکو وګړو په پرتله د هغو سوچه او مخلصو مسلمانانو شمېر چې ايمان ئې په شرك نه دئ لړل شوی، دومره دئ لکه د دنګو غرونو په ډېرو بې ارزښتو ډبرو کې د قيمتي کاڼو شمېر!!

دغه کافر او مشرك عناصر چې د پيغمبرانو عليهم السلام له دعوت سره مخالفت ته ملا تړي او له حق دين سره جنګېږي، څه شي له الهي عذابه ډاډه کړي؟ ولې د قيامت له ناڅاپي راتګ نه د امنيت احساس کوي؟ آيا دې خبرې بې باکه کړي او د ګناه کولو جسارت ئې ورکړی چې له الهي عذابه وېره نه لري او ځان خوندي ګڼي او د قيامت په ناڅاپي راتلو باور نه لري؟! دا څومره بې بنياده ډاډ دئ او دا څومره جاهلانه بې باکي!!

دوی ته ووايه: موږ له تاسو نه خپله لار بېله کړې، زه او زما پلويان په بصيرت او پوهې سره د الله لوري ته بلنه ورکوو. الله تعالی له هر عيب او نقص نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاك ګڼو او له شرك نه ځان ساتو، موږ په كايناتو كې د ژور غور او د تاريخ د دقيقې څېړنې او مطالعې په نتيجه كې خپله لار ټاكلې ده، د الله تعالى د قدرت له نښو نښانو نه د ړندو په څېر سطحې نه تېرېږو، د دغو نښو نښانو پيغامونه په غور او تعمق سره اورو او د هغوى په رڼا كې خپله لار ټاكو.

دا دعوت او بلنه نوې نه ده، له دې نه مخكې هم ډېر ستر ستر شخصيتونه تېر شوي چې په وحې سره به ئې لارښوونه كېده، آيا ستا مخالفين او هغه ځواكونه چې ستا دعوت درواغ ګڼي او ستا پر ضد د جنګ جبهه پرانېزي، له تاريخي حوادثو او د خپلو پخوانيو كافرو او مشركو ملګرو له بدو پايلو عبرت نه اخلي؟!! آيا په دې نه پوهېږي چې وروستى برى به خامخا د حقپالو په برخه كېږي، په دنيا كې هم او په آخرت كې هم او اخروي اجر خو به ئې د دنيا په پرتله ډېر ډېر غوره وي؟!!

دا يوازې ته نه يې چې له ستونزو، كړاوونو او مخالفتونو سره مخامخ يې، په ډېرو پيغمبرانو باندې داسې سخت او له زغملو اوچت كړاوونه راغلي او د مخالفينو له داسې شديد مخالفت سره مخامخ شوي چې د اولوالعزمه پيغمبرانو عليهم السلام د يأس او نااميدۍ اسباب ئې برابر كړي، هغوى له داسې وضعې سره مخامخ شوي چې ګمان ئې كړى د دعوت د بريا په اړه د دوى باور له ګمان او غولوونكو هيلو پرته بل څه نه وو، ځان ئې په كلكې محاصرې كې موندلى، ټولې لارې ئې پر خپلې مخې بندې ليدلې او د برې امكان او احتمال ورته په نشت برابر او محال معلوم شوى. په همدغسې يوې ستونزمنې او له كړاوونو نه ډكې مرحلې كې الهي مرسته وررسېدلې، يأس او نااميدې ئې ختمه شوې او مخكنۍ هيلې ئې رښتونې ختلې، د نجات بېړۍ ئې له طوفانونو تېره شوې او د نجات او بريا ساحل ته رسېدلې او په همدغې مرحلې كې د دوى پر دښمنانو او مخالفينو باندې الهي عذاب نازل شوى او په كلكه مؤاخذه شوي. تر څو چې پيغمبران نه دي مأيوس شوي، د دعوت كار ئې پر مخ بوولى؛ او د خپل قوم له هدايته ئې طمع نه ده شكېدلې، الله تعالى د دوى پر مخالفينو د عذاب لېږل ځنډولى، خو كله چې قوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی ته د رد ځواب ورکړي، دوی ئې رټلي، شړلي او د دوی په خلاف ئې د جنګ جبهه پرانيستې، الهي عذاب پرې نازل شوی، مهلت ئې پای ته رسېدلی او ټغر ئې ټول شوی.

قرآن چې کومې تاريخي قصې زموږ مخې ته ايښې دي، د تاريخ په لوړو ژورو کې د حق او باطل ترمنځ د تصادم او نښتو کومې پېښې ئې بيان کړې دي، په دې کې د عقل خاوندانو ته عبرتناك درسونه دي، دا د نورو کتابونو د هغو قصو په څېر مه ګڼئ چې قصه خوښو له ځانه جوړې کړې، قرآن د تاريخ د ټولو دردمنو، زړه سواندو او صالحو بلونکو او دعوتګرانو او د دوی د رښتوني الهي دعوت تصديق کوي، هر څه ئې په ډېر دقت او تفصيل سره بيان کړي، ځوك چې د حق په لټه کې وي او پر حقايقو د ايمان راوړلو اراده لري، دا کتاب به ئې لارښود وي او د ده لپاره د الله تعالی د رحمت او پېرزوينې ډالۍ.

بايبل د دې قصې په پای کې ليکي: (يوسف د کورنۍ غړو ته وويل: زه فرعون ته وايم چې تاسو شپني کوله، دا دنده له نيکونو په ميراث درته پاتې ده... اوس له خپلو رمو سره مصر ته راغلي يئ... تاسو به هم فرعون ته همدا خبره وکړئ... که دا ځواب ورکړئ نو هغه به اجازه درکړي چې په جوشن کې پاتې شئ... د نورو سيمو خلك له شپنو کرکه لري... فرعون دوی ته په جوشن کې د پاتې کېدو اجازه ورکړه...يوسف خپل پلار هم فرعون ته راوست او هغه فرعون ته برکت ورکړ!! ... قحطي ورځ په ورځ زياتېده... يوسف د مصر او کنعان د خلکو ټولې پيسې د غلې په بدل کې ترلاسه او د فوعون په خزانه کې ئې جمع کړې... کله چې د خلکو پيسې ختمې شوې، يوسف ورته وويل: څاروي مو راکړئ چې په بدل کې ئې غله درکړم...دوی مجبور وو د يوه کال غلې په بدل کې د ولس ټول څاروي د فرعون په واك کې شول... خلك بيا راغلل، غله ئې وغوښته او وئې ويل چې اوس خو نه پيسې لرو او نه څاروي، له ځان او ځمکو پرته بل څه نه دي راته پاتې... يوسف د دوی ټولې ځمکې د فرعون لپاره ترې واخيستې... او په دې توګه ټول مصريان د فرعون غلامان شول...يوسف يوازې د کاهنانو ځمکې ترې وانخيستې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ځکه چې هغوی ته ئې وړیا خواړه ورکول نو د خپلو ځمکو پلورلو ته اړ نه ول...نو یوسف خلکو ته وویل: ما تاسې او ستاسو ځمکې د فرعون لپاره پېرلې اوس به تاسو ته تخم درکوم چې وئې کرئ او د لو په مهال به پنځمه برخه فرعون ته ورکوئ او پاتې به ئې ستاسو او ستاسو د څارویو خوراك او د راتلونکي کال د تخم لپاره وي... دوی ورته وویل: تا راسره ښېګړه کړې ده، موږ راضي یو چې له دې وروسته د فرعون غلامان وو!!)

ګورئ چې بایبل یوسف علیه السلام د یوه داسې انسان په څېره کې انځور کړی چې د فرعون خادم دئ، د ولس له مجبوریتونو نه ئې د فرعون په ګټه استفاده وکړه، د ولس هر څه ئې ترې واخیستل او د فرعون په واك کې ئې ورکړل او ټول مصریان ئې د ده غلامان کړل!! آیا تر دې د ستر ظلم او تېري تصور کېدی شي؟ آیا داسې انسان تر فوعون هم لوی ظالم نه دئ؟ آیا دا ممکنه ده چې عادل او مهربان خدای داسې څوك په پیغمبرۍ غوره کړي؟!! له دې دروغجنې وینا نه د بایبل د لیکونکې موخه دا ده چې خپلو پلویانو ته ووایې: مهمه دا ده چې اسرائیلیان وژغورلی شي، که په هره بیه وي، حتی د فرعون د ملګرتیا په بیه او حتی د فرعون پښو ته د یوه لوی ولس د غورځولو او د دوی په غاړه کې د غلامۍ د کړۍ اچولو په بیه!! ځکه چې ستاسو جد یوسف علیه السلام همداسې کړي وو!! ښایي یهودي مارکس او هیګل د ځمکو د دولتي کولو نظریه د بایبل له دغې برخې اخیستې وي!! خو تاسو د بایبل دا نظر له اسلام سره مقایسه کړئ چې وایي، ځمکه د هغه چا ده چې کري ئې!! واکمن د خلکو له شتمنیو نه یوازې عشر او زکات ترلاسه کولی شي، خو دا د واکمن حق نه بلکې د (فقیر او مسکین) حق دئ چې حکومت ئې له شتمنو اخلي او په نېستمنو ئې وېشي. قرآن دا د یوه ظالم او فرعوني نظام ځانګړتیا ګڼي چې واکمن ئې ځان ته ټولواك وایي او د ملك او ولس ټولې شتمنۍ د ځان بولي، قرآن پیغمبران علیهم السلام او د دوی تګلاره د موسی علیه السلام په څېره کې داسې انځوروي چې هم د ظالم فرعون، هم د تګمار هامان او هم د شتمن قارون مقابله کوي، یو ئې د ظالمانه اقتدار بېلګه، بل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئې د ټګمارو مذهبي مشرانو بېلګه او دربيم ئې د حريصو شتمنو او بډايانو بېلګه. قرآن وايي چي د تاريخ په اوږدو کي تل دغو دريو طبقو د پيغمبرانو عليهم السلام مقابله کړې، خو بايبل يوسف عليه السلام د فرعون او کاهنانو ملګری معرفي کوي، د فرعون په ګټه د عام ولس شتمنۍ مصادره کوي او کاهنانو ته امتيازات ورکوي، په اسلام کي نه خاصه مذهبي طبقه شته او نه د دوی لپاره ځانګړي امتيازات، اسلام فرعوني نظام په دې خاطر محکوموي چي خلك ئې په ډلو ډلو وېشلي وو، طبقاتي نظام ئې رامنځته کړی وو، چارواکو ځان ټولواك ګڼلو او د ولس په شتمنيو کي ئې د هر راز تصرف حق ځان ته ورکاوو.

بايبل دا قصه او د (پيدا ښت) کتاب په دې بېهوده خبرو پای ته رسوي:

(يعقوب له مرګه مخکي يوسف ته وويل: لوړه وکړه چي ما به په کنعان کي ښخوې... د ده دوو زامنو ته ئې برکت ورکړ... د کشر پر سر ئې ښی لاس او د مشر پر سر ئې کيڼ لاس اېښی وو... يوسف وويل: پلاره تا اشتباه کړې... ښی لاس د مشر پر سره کېږده... هغه ورته وويل: زه پوهېږم چي څه کوم... کشر به تر ده مخور او ستر وي او د ډېرو ولسونو پلار به وي... يوسف ته ئې وويل: زه خپله ټوله ځمکه هم تا ته سپارم... زامنو ته ئې وويل: زما خوا ته راغونډ شئ چي درته ووايم پر تاسو به څه حالت راشي!!... رؤبي ته ئې وويل: ته د سيند د څپو په څېر څپانده يې... خو په دې خاطر چي زما پر يوې مېرمني دي جنسي تېری کړی له دې وروسته به په خپلو ورونو برلاسی نه يې... شمعون او لاوي ته ئې وويل: تاسو بې رحمه او بې انصافه يئ... يهودا د زمري د هغې بچي په څېر دئ چي له ښکاره وروسته وېده شوی وي، څوك دا جرأت کولی شي چي هغه راويښ کړي... د سلطنت او پاچايۍ عصا به تل د ده په لاس کي وي... بولون به د دريا ساحل کي مېشت شي...يساکار د بار وړونکي حيوان په څېر دئ...دان د هغه مار په څېر دئ چي په لاري کي د آسونو پښې چيچي... په جاد باندي به بريدونه وشي... اشي به ښېرازه ځمکي لري...نفتالي هغه غرڅه دئ چي ښکلي بچيان زېږوي...يوسف هغه مېوه لرونکې ونه ده چي د ويالې پر غاړه ئې څانګو سيوری غوړولی وي... بنيامين د څيرونکي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لېوه په ځېر دئ چي په سباوون کي خپل دښمنان داړي او ماښام هغه څه وېشي چي ترلاسه کړي ئې دي!!! بيا د يعقوب عليه السلام او يوسف عليه السلام د مړينې خبره کوي او په همدې سره دا قصه او دا کتاب پای ته رسوي.

د بايبل له منونکو پوښتنه کوو: که دا د برکت ورکولو خبره رښتيا وی او يعقوب عليه السلام د دې واك او اختيار درلودی چي چا ته برکت ورکړي او بختور ئې کړي، نو آيا ده به د خپلي کورنۍ له کوم غړي سپمولی وو؟ آيا دا مجال به پاتې وو چي ځيني ترې محروم شي؟ ولې به ئې د ځينو په هکله هغه خبري کولې چي بايبل ئې ادعا کوي؟ هيڅ پلار نه غواړي چي ځيني زامن ئې ښه او ځيني بد وي، پلار د خپل هيڅ زوی بدبختي او له سعادت نه محروميت نه خوښوي!! د بايبل دا خبره بې بنسټه او واهي ده چي د ښه پلار ټول اولاد به ښه وي او د بد پلار نسل به ټول بد وي، که داسي وی نو د يعقوب عليه السلام په ټول اولاد کي به يو هم داسي نه پيدا کېدو چي د بايبل په وينا ئې ورته ښېرا کړې او بد ئې ګڼلی!! د انسان ښه والی او بد والی د ده په تربيې او روزني پوري تړلی، هيڅوك له خپلي مور شرير او بد دنيا ته نه راځي او هيڅوك په دې وجه له نورو غوره نه شي کېدی چي په ځانګړې کورنۍ کي پيدا شوی، د آذر په کور کي ابراهيم پيدا کېږي او د نوح په کور کي داسي زوی او مېرمن چي د ده په ځای د کافرانو ملګرتيا کوي.

د بايبل له ليکونکي پوښتنه کوو: آيا ممکنه ده چي د يعقوب عليه السلام په ځېر ستر شخصيت دې د خپلو زامنو په وړاندي يوه زوی ته ګوته ونيسي او ودې وايي: ده زما په مېرمني تېری کړی؟!! آيا کوم شريف انسان به داسي بد زوی له ځان سره وساتي؟ آيا کوم غيرتي ورور به داسي بدکار ورور په خپلي خوا کي ومني او له هغه سره به ګډ ژوند ته تيار شي؟!! تاسو به په بايبل کي دا وګورئ چي د ټولو پيغمبرانو عليهم السلام په ضد ئې ډېري کرکجني خبري کړې دي او هر يو ئې په يوې او بلې ګناه متهم کړی، دا ښيي چي بايبل د کوم مسيحي لخوا نه بلکي د مسيحيت د ستر دښمن له لوري ليکل شوی، زه په ډېر ډاډ او يقين سره ويلی شم چي بايبل د روميانو په لارښوونه او لګښت او د پولس په ځېر د داسي خلکو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس لیکل شوی چې د رومیانو له لوري د همدې کار لپاره ګمارل شوي او وظیفه ورکړی شوې چې د مسیحیانو ټول پیغمبران او لوړ لوړ شخصیتونه په سترو سترو ګناهونو متهم کړي، ما په ټول بایبل کې له آدم علیه السلام نه تر ابراهیم علیه السلام او عیسی علیه السلام پورې داسې کوم پیغمبر ونه موندو چې بایبل دې روغ پرېښی وي او هغه دې په کومې سترې ګناه او غلطۍ نه وي متهم کړی!! څنګه ممکنه ده چې یو خدای پال انسان به د الله تعالی د پاك لمنو او معصومو رسولانو په هکله داسې جسارت کوي او دوی به په داسې لویو لویو ګناهونو تورنوي؟!!

قرآن د بایبل د دې بېهوده ویناوو او یعقوب علیه السلام ته د داسې پوچو او سپکو خبرو او بې بنسټه وړاندوینو د منسوبولو په خلاف فرمايي چې یعقوب علیه السلام له مرګه مخکې خپل زامن راغونډ کړل او ورته ئې وویل: له ما نه وروسته به د چا عبادت کوئ؟ هغوی په ځواب کې وویل: د هغه یوازني رب عبادت به کوو چې ستا او ستا د پلرونو ابراهیم، اسمعیل او اسحاق رب دئ او موږ ورته منقاد یو. او بیا د مخکنیو شخصیتونو په اړه د بحث په هکله یوه ډېره جامع لارښوونه کوي او د هغو خلکو غلطې انګېرنې تصحیح کوي چې نېکو شخصیتونو ته د ځان منسوبولو له لارې د امتیازاتو ترلاسه کول او ځان تر نورو غوره ثابتول غواړي، دغه غلطه انګېرنه ده چې قومي او نژادي تعصبات زېږوي او د سترو سترو فتنو او لویو لویو جګړو باعث ګرځي، قرآن فرمايي:

$Ùã bqèó¢ èŸr Oßp¡ . $B Nä3r ÈM6¡ . $B $l; ÈM=z 6% pBé 7ù

البقرة: ٢٨٢ ÇÊÍÈ šc qèJè÷ (qç.

دا یوه ډله وه چې تېره شوه، دوی ته خپلې لاس ته راوړنې دي او تاسو ته خپلې (دوی به د خپلو کړو وړو بدله ترلاسه کوي او تاسو د خپلو کړو وړو)، له تاسو نه دا پوښتنه نه کېږي چې هغوی څه کول؟!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعني هر څوك به د خپلو عملونو په اړه پوښتل کیږي، نه یو د بل ځواب ورکولی شي او نه یو د بل د کړو وړو په وجه مکافات او مجازات کیږي!! او دا د بایبل د لیکونکي او د بایبل د منونکو او د ټولو هغو خلکو په خولې ستر او سخت گوزار دئ چې په نسلي امتیازاتو باور لري او گمان کوي چې معنوي او مذهبي مقام او منزلت یو داسي موروثي توکی دئ چې له پلاره اولاد ته انتقالیږي، لکه څنگه چې د بایبل بنسټ په همدې غلطي انگیرنې ایښودل شوی، په ټولو جاهلانه او محرفو مذهبونو کې به وگورئ چې دا انگیرنه ئې بنسټ دئ، مذهبي او معنوي مقام موروثي توکی گڼي، په نسلي امتیازاتو باور لري، یوه خاص ټبر ته پر نورو ترجیح ورکوي، د عمل او عقیدې پر ځای نژادي اړیکي او معروفو شخصیتونو ته انتساب خدای ته د تقرب وسیله بولي، په ټولو دغو محرفو مذاهبو کې دا خبره شریکه ده چې خدای له یوه خاص توکم سره خاص تعلقات لري، هغه ورته تر نورو نازولی دئ، خدای ټول خلك یو برابرنه دي پیدا کړي، ټول توکمونه یو شانته نه دي، د دغو مذهبونو توپیر یوازي په دې کې دئ چې هر یو خپل خاص او ځانگړی توکم د خدای نازولی توکم گڼي.

د سم او ناسم مذهب، صحیح او ناصحیح مسلك، اصلي او جعلي دین تر منځ د قضاوت په اړه دا د یوه ستر اصل په توگه په پام کې ولرئ چې: کوم یو ئې په توکمیز توپیر باور لري او خاص توکم ته پر نورو ترجیح ورکوي او کوم یو ټول انسانان برابر او د یوه پلار اولاد گڼي، کوم یو مذهبي مقام موروثي توکی گڼي او کوم یو ئې د انسان عمل او عقیده د ده د معنوي مقام او منزلت معیار گڼي، ناسم مذهب هغه دئ چې د معنوي مقام په اړه د بایبل په څیر قضاوت کوي او سالم مذهب هغه دئ چې قضاوت ئې قرآن ته ورته وي او وایي: $B $l; M=z 6% pBé 7 ü

ÇÍÈ šc qèJè/ (qç. $Jã bqèóêŸr Oßç¡ . $B Nã9r M6¡ .

سُبْحَانَكَ اللّهُمّ وَبِحَمْدِكَ، أشهد أن لاَ إِلَهَ إِلاّ أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن پلوشې

د یوسف سوره

حکمتیار

(c) ketabton.com: The Digital Library

پلورل شوی صحرایی زلمی!

څنګه له زندانه قصر ته ورسیږد

او د نړۍ د ستر او متمدن هیواد پاچا شو؟

راشئ د یوسف له سورې ئې زده کړو!

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library